

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΟΔΗΓΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ»

5η έκδοση

Αθήνα, Ιούνιος 2012

Θ Ε Σ Μ Ι Κ Ε Σ Α Π Ο Φ Α Σ Ε Ι Σ

Στην αρχική του έκδοση ο οδηγός αυτός εγκρίθηκε από τη ΓΣΕΣ της 15^{ης} Φεβρουαρίου του 2006. Στην 3η του έκδοση εγκρίθηκε από τη ΓΣΕΣ της 15^{ης} Οκτωβρίου 2009. Ισχύει από το 2008-09. Νέες τροποποιήσεις εγκρίθηκαν από τη Γ.Σ.Ε.Ε. (26/1/11, 13/4/11, 19/5/2011, 12/7/2011 και 20/6/2012) και ισχύουν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12.

Α Ν Α Γ Ν Ω Ρ Ι Σ Η

Ο οδηγός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Φυσική Αγωγή και Αθλητισμός» συντάχθηκε στην 1η του έκδοση από τον ιδρυτικό διευθυντή Καθηγητή Γιάννη Ζέρβα (2003-2005). Οι πρώτες τροποποιήσεις έγιναν το 2006-08 με διευθύντρια την Καθηγήτρια Δήμητρα Κουτσούκη.

Η 3η έκδοση και οι επόμενες συντάχθηκαν από τον Καθηγητή Γιώργο Βαγενά (διευθυντή του προγράμματος από το 2009) και συμπεριέλαβαν νέες αλλαγές στη δομή των σπουδών, στον κανονισμό των σπουδών καθώς και στην περιγραφή των μαθημάτων (2009 και εντεύθεν).

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ»

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Καθηγητής Γιώργος Βαγενάς (Διευθυντής)
Καθηγητής Γιώργος Γεωργιάδης
Καθηγήτρια Δήμητρα Κουτσούκη
Καθηγητής Δημήτρης Χατζηχαριστός
Καθηγητής Θεόδωρος Πλατάνου (Αναπλ. Διευθυντής)
Αναπλ. Καθηγήτρια Καλλιόπη Θεοδωράκου
Αναπλ. Καθηγητής Ιωάννης Μπάγιος
Αναπλ. Καθηγήτρια Βασιλική Τυροβολά
Επίκουρος Καθηγητής Νίκος Αποστολίδης
Επίκουρος Καθηγητής Γεράσιμος Τερζής
Επίκουρη Καθηγήτρια Ελένη Σουλτανάκη
Επίκουρη Καθηγήτρια Μαρία Ψυχουντάκη

Ειρήνη Κόσσυβα (Γραμματέας)

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

Επίκουρος Καθηγητής Γεράσιμος Τερζής (συντονιστής)
Επίκουρη Καθηγήτρια Ελένη Σουλτανάκη
Επίκουρη Καθηγήτρια Μαρία Κουτσούμπα

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Αγαπητοί μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί φοιτητές,

Εκ μέρους όλων των συναδέλφων του Τμήματος σας καλωσορίζω στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Φυσική Αγωγή και Αθλητισμός» και σας συγχαίρω για την επιτυχία σας αυτή, καθώς και για την επιλογή σας να διευρύνετε τις γνώσεις σας μέσα από το δρόμο της επιστημονικής έρευνας που προσφέρει το πρόγραμμά μας. Σας εύχομαι ολόψυχα να έχετε κάθε επιτυχία στη διάρκεια των σπουδών, ώστε να τις περατώσετε και να αποκτήσετε το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα και να προχωρήσετε ακόμα υψηλότερα ή το Διδακτορικό Δίπλωμα, που αποτελεί και την κορωνίδα των σπουδών.

Έχοντας γνώση και εμπειρία όσον αφορά το ζήλο των φοιτητών προηγούμενων ετών στη λειτουργία του προγράμματος, είμαι βέβαιος ότι και εσείς θα πορευτείτε με σεβασμό στην τήρηση του οδηγού σπουδών και στις οδηγίες των διδασκόντων και επιβλεπόντων συναδέλφων, οι οποίοι με τη γνώση, το κύρος και την πολύχρονη επιστημονική εμπειρία, θα σας καθοδηγήσουν στους δρόμους της γνώσης, της επιστημονικής δεοντολογίας και της μεθοδικής εργασίας.

Με τη δημιουργία ενός πνεύματος συνεργασίας με τους συμφοιτητές σας και το επιστημονικό προσωπικό, είναι βέβαιο ότι θα καταφέρετε να ολοκληρώσετε τις σπουδές σας στον προβλεπόμενο χρόνο, αλλά ταυτόχρονα με τη νέα επιστημονική γνώση που θα κατέχετε, θα βοηθήσετε στην περαιτέρω βελτίωση του προγράμματος, προς όφελος των μελλοντικών συναδέλφων σας, της Αθλητικής Επιστήμης και του κλάδου μας.

Σας εύχομαι υγεία και προκοπή στις προσπάθειές σας

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Καθηγητής Σπύρος Αθανασόπουλος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ο παρών οδηγός κωδικοποιεί τη δομή, τον κανονισμό λειτουργίας και το περιεχόμενο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών "Φυσική Αγωγή και Αθλητισμός". Από την 3η έκδοση και εντεύθεν, συμπεριλαμβανομένης και της παρούσης (4ης) παρουσιάζεται η νέα δομή του προγράμματος σε τέσσερα επιστημονικά πεδία (παιδαγωγικό, ανθρωπιστικό, οργανωτικό, προπονητικό) και παρέχονται λεπτομερείς πληροφορίες για κάθε μάθημα.

Το 1ο κεφάλαιο του οδηγού περιλαμβάνει το θεωρητικό πλαίσιο και τη δομή των σπουδών, το 2ο τον κανονισμό των σπουδών και τις διαδικασίες, το 3ο το περιεχόμενο των μαθημάτων, το 4ο οδηγίες για τη συγγραφή της διατριβής, και το 5^ο τον κανονισμό ερευνητικής δεοντολογίας.

Στόχος του προγράμματος είναι η δημιουργία νέων ερευνητών, ικανών να σχεδιάζουν, να υλοποιούν και να δημοσιεύουν ποιοτική επιστημονική έρευνα. Το πρόγραμμα παρέχει τη δυνατότητα ειδίκευσης σε 14 κατευθύνσεις, τόσο σε μεταπτυχιακό όσο και σε διδακτορικό επίπεδο. Αυτό που χρειάζεται είναι συνεχής, μεθοδική και συνεπής προσπάθεια από όλους, διδάσκοντες και φοιτητές, ώστε το πρόγραμμα να αποδώσει στο μέγιστο δυνατό βαθμό, διασφαλίζοντας ποιοτικές σπουδές και καλές προϋποθέσεις επιστημονικής κατάρτισης & έρευνας.

Η επιτυχής συμμετοχή στις μεταπτυχιακές σπουδές θα πρέπει να αποτελεί συνειδητή απόφαση ζωής για κάθε μεταπτυχιακό και διδακτορικό φοιτητή και απαιτεί πίστη στην ιδέα της επιστημονικής έρευνας, αφοσίωση στη μάθηση και πολλή δουλειά με ενδελεχή μελέτη. Με αυτά τα εφόδια και με αυτά τα κριτήρια κατακτάται η γνώση και θεμελιώνεται η επιστημονική προσωπικότητα του νέου ερευνητή στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος.

Έτσι, αυτό που θα πρέπει να επιδιώκει κάθε φοιτητής είναι να μελετά καλά σε κάθε μάθημα, ώστε να αποκτά στέρεες γνώσεις, να συνεργάζεται στενά με τον επιβλέποντα καθηγητή του, ώστε να έχει τη μέγιστη δυνατή καθοδήγηση, και να σχεδιάζει - υλοποιεί υψηλού επιπέδου επιστημονική έρευνα, με καταληκτικό σκοπό τη δημοσίευσή της του σε επιστημονικό περιοδικό διεθνούς κύρους.

Καθηγητής Γιώργος Βαγενάς

Διευθυντής του Προγράμματος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	4
ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	5
I ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	7
1.1 ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΑΣΗ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	8
1.2 ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ & ΜΑΘΗΜΑΤΑ	11
Α. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ (ΜΔ)	11
Β. ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ (ΔΔ)	14
II ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ	17
2.1 ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ	18
2.2 ΕΠΙΛΟΓΗ & ΕΓΓΡΑΦΗ των ΦΟΙΤΗΤΩΝ	19
2.3 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ των ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ.....	22
2.4 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ των ΦΟΙΤΗΤΩΝ	23
2.5 ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ της ΕΡΕΥΝΑΣ	27
III ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	33
3.1 ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ	34
3.1.1 ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ.....	34
3.1.2 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΠΕΔΙΟ.....	39
3.1.3 ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ.....	55
3.1.4 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ	68
3.1.5 ΠΡΟΠΟΝΗΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ.....	75
3.2 ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ.....	89
IV ΣΥΓΓΡΑΦΗ της ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ.....	91
4.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ.....	92
4.2 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ της ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ	94
4.2.1 ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	95
4.2.2 ΚΥΡΙΑ ΜΕΡΗ της ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ	97
4.2.3 ΥΛΙΚΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	104
<u>V ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ .....</u>	107

I ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- Θεωρητική Βάση των Σπουδών
- Δομή των Σπουδών και Μαθήματα

1.1 ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΑΣΗ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το πρόγραμμα βασίζεται σε τέσσερα επιστημονικά πεδία με τις ακόλουθες κατευθύνσεις σπουδών και ειδίκευσης:

Α) Παιδαγωγικό Πεδίο

1. Αθλητική Παιδαγωγική & Διδακτική της Φ. Α.
2. Αθλητική Ψυχολογία
3. Κινητική Συμπεριφορά
4. Προσαρμοσμένη Κινητική Δραστηριότητα

Β) Ανθρωπιστικό Πεδίο

1. Ιστορία του Αθλητισμού
2. Φιλοσοφία του Αθλητισμού
3. Κοινωνιολογία του Αθλητισμού
4. Αθλητικό Δίκαιο
5. Λαογραφία - Ανθρωπολογία του Χορού

Γ) Οργανωτικό Πεδίο

1. Οργάνωση & Διοίκηση του Αθλητισμού
2. Μεθοδολογία της Έρευνας
3. Ποσοτική Ανάλυση Δεδομένων

Δ) Προπονητικό Πεδίο *

1. Αθλοπαιδιές
2. Γυμναστική και Χορός
3. Κλασικός Αθλητισμός
4. Υγρός Στίβος

* καλύπτονται όλα τα Ολυμπιακά Αθλήματα

Κύκλοι & Τίτλοι Σπουδών: Το πρόγραμμα περιλαμβάνει 2-ετή μεταπτυχιακό και 3-ετή διδακτορικό κύκλο σπουδών και μετά από πλήρη και επιτυχή φοίτηση οδηγεί, αντίστοιχα, σε *Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (ΜΔ)* και *Διδακτορικό Δίπλωμα (ΔΔ)*.

Ποιοι Συμμετέχουν: Πτυχιούχοι της Αθλητικής Επιστήμης. Το πρόγραμμα είναι ανοιχτό και σε πτυχιούχους οποιασδήποτε άλλης επιστήμης ή πανεπιστημιακής ειδίκευσης, όπως η Παιδαγωγική, η Ψυχολογία, η Κοινωνιολογία, η Φιλοσοφία, η Ιστορία, η Νομική, η Διοικητική, η Οικονομία, η Τεχνολογία κ.ά.

Τομείς Δραστηριοποίησης: Οι σύγχρονες γνώσεις που παρέχονται στο πρόγραμμα οδηγούν στη δημιουργία νέων επιστημόνων-ερευνητών. Μέσα από ένα ευρύ φάσμα μαθησιακών και ερευνητικών δράσεων διασφαλίζεται η υψηλή επιστημονική κατάρτιση στελεχών που μπορούν να δραστηριοποιηθούν στους τομείς :

- Επιστημονικός (πανεπιστήμια, κέντρα ερευνών, αθλητικά εργαστήρια, επιστημονικούς φορείς),
- Επαγγελματικός (δημόσιοι και ιδιωτικοί οργανισμοί, εκπαιδευτήρια, σχολεία, ομοσπονδίες, σύλλογοι, ιατρικά ιδρύματα, δήμοι).

Αθλητικό-Κοινωνικοί Στόχοι: Οι πτυχιούχοι του Προγράμματος έχουν τα απαραίτητα εφόδια, προκειμένου να υπηρετήσουν το κοινωνικό γίνεσθαι και να ηγηθούν δημιουργικά στην επίτευξη κρίσιμων κοινωνικό-αθλητικών στόχων όπως:

- η προαγωγή της υγείας, της ευρωστίας και της φυσικής κατάστασης του ανθρώπου με την καθημερινή «δια βίου» σωματική άσκηση,
- η εκπαίδευση, η άθληση και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων με αναπηρίες,
- η μελέτη, καλλιέργεια και μετάδοση των αρχών του Ολυμπισμού και της Αθλητικής Ιστορίας,
- η ανάδειξη ειδικών αθλητικών επιστημόνων - προπονητών σε όλα τα Ολυμπιακά αθλήματα,
- η αναβάθμιση της οργάνωσης των αθλητικών αγώνων και της διοίκησης του αθλητισμού,
- η διεθνής συνεργασία και η διεπιστημονική προσέγγιση φορέων του αθλητισμού,
- η θεσμική και μεθοδολογική στήριξη των δραστηριοτήτων και λειτουργιών της Φυσικής Αγωγής και του Αθλητισμού,
- η εξειδίκευση στελεχών που χρειάζονται να καλύψουν νέες ειδικότητες στο προπτυχιακό επίπεδο εκπαίδευσης και στο επαγγελματικό περιβάλλον.

Αναλυτικότερα το πρόγραμμα αποσκοπεί στη μετάδοση τεκμηριωμένης και εφαρμοσμένης γνώσης σε μείζονες τομείς της κοινωνίας:

- **Σχολικό Περιβάλλον.** Διερεύνηση θεμάτων που έχουν σχέση με τη φυσική αγωγή, τον αθλητισμό και τα ιδεώδη του στο σχολικό περιβάλλον. Η σωματική, πνευματική, ψυχική, κοινωνική και ηθική ανάπτυξη των παιδιών μελετάται μεθοδικά. Η ανάδειξη νέας γνώσης για τη σχέση της φυσικής δραστηριότητας και της μαθησιακής απόδοσης, ή η μέσω της άσκησης αντιμετώπιση ψυχολογικών και άλλων προβλημάτων στο σχολείο αποτελούν επίσης κλασικά παραδείγματα ερευνητικών πεδίων.
- **Αθλητικά Ιδεώδη.** Πρωταρχικής αξίας ερευνητικά πεδία αποτελούν οι διαχρονικές και σύγχρονες αρχές και αξίες του Αθλητισμού και του Ολυμπισμού. Η μελέτη της ιστορικής, κοινωνικής και φιλοσοφικής βάσης του αθλητισμού και των παιδαγωγικών του προεκτάσεων μπορεί να συμβάλει στον εκσυγχρονισμό των απόψεων σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο του Αθλητισμού και των

Ολυμπιακών Αγώνων.

- **Αθλητισμός.** Το πρόγραμμα παρέχει υψηλού επιπέδου κατάρτιση στην προπονησιολογία του αθλητισμού. Κεντρικός στόχος είναι η μελέτη και διερεύνηση εξελιγμένων μεθόδων μεγιστοποίησης των φυσιολογικών και ψυχικών δυνατοτήτων, καθώς και των κινητικών δεξιοτήτων των αθλητών, με απώτερο στόχο τη μεγιστοποίηση της αθλητικής απόδοσης.
- **Άσκηση Αναψυχής.** Η άσκηση για αναψυχή και ευεξία αποτελεί ενδιαφέρον ερευνητικό πεδίο και απασχολεί επιστήμονες διαφόρων συναφών ειδικοτήτων. Η μελέτη των επί μέρους πτυχών της ευεργετικής επίδρασης της άσκησης στην σωματική και ψυχική υγεία είναι πρωταρχικής σημασίας. Οι επιπτώσεις της υποκινητικότητας λόγω του «σύγχρονου τρόπου ζωής» μελετώνται σε σχέση με την ενίσχυση και προαγωγή της υγείας. Η άσκηση στους χώρους εργασίας είναι ένα ακόμη πεδίο έρευνας και νέας γνώσης.
- **Άτομα με Αναπηρίες.** Το Πρόγραμμα διασφαλίζει την εξειδίκευση στην άσκηση και στην άθληση των ατόμων με αναπηρίες, καθώς και στην διοργάνωση εθνικών, διεθνών και Παρά-Ολυμπιακών αγώνων. Δίνεται έμφαση στο σχεδιασμό προγραμμάτων φυσικής και εκπαιδευτικής αντιμετώπισης των μαθητών με αναπηρίες, καθώς και στην προετοιμασία τους για κοινωνική ένταξη.
- **Αθλητική Διοίκηση.** Ο σύγχρονος αθλητισμός έχει ανάγκη από εξειδικευμένες γνώσεις στην οργάνωση, διοίκηση και διαχείριση των αθλητικών δραστηριοτήτων. Η κατεύθυνση αυτή δίνει τη δυνατότητα σε νέους επιστήμονες να αναπτύξουν δραστηριότητες στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, προς όφελος των ιδίων, αλλά και του κοινωνικού συνόλου.
- **Παράδοση και Πολιτισμός.** Η σε βάθος μελέτη και διδασκαλία του παραδοσιακού χορού εντάσσεται στα κύρια θέματα έρευνας του Προγράμματος. Ειδικότερα, ερευνώνται και αναλύονται λαογραφικά, ανθρωπολογικά, κοινωνιολογικά, παιδαγωγικά και τεχνικά ζητήματα του παραδοσιακού και σύγχρονου χορού.
- **«Κρίση» στον Αθλητισμό.** Η διερεύνηση των προβλημάτων του σύγχρονου αθλητισμού καλύπτεται επίσης επαρκώς. Φαινόμενα όπως ο ανεξέλεγκτος ανταγωνισμός, ο υπέρ-επαγγελματισμός, η βία στους αθλητικούς χώρους, η χρήση απαγορευμένων ουσιών και η εμπορευματοποίηση μπορούν να μελετηθούν στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος.
- **Ανάλυση Αποτελεσμάτων.** Η μελέτη του αθλητισμού και της φυσικής αγωγής χωρίς την ανάλυση δεδομένων είναι αδύνατη. Οι επιδόσεις, τα ομαδικά στατιστικά και τα δεδομένα μετρήσεων συνιστούν τομείς επιστημονικής διερεύνησης. Η εξειδίκευση στον τομέα αυτό έχει καθιερωθεί διεθνώς και μάλιστα κατά αθλήματα (π.χ. στατιστικά μπάσκετ, ποδοσφαίρου, βόλεϊ, τένις).

1.2 ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ & ΜΑΘΗΜΑΤΑ

A. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ (ΜΔ)

Για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος απαιτείται η επιτυχής συμπλήρωση 50 δ.μ.(120 ECTS) από τις εξής ακαδημαϊκές υποχρεώσεις:

α) Μαθήματα Κορμού:

- Τέσσερα (4) για το «Παιδαγωγικό», «Οργανωτικό» & «Προπονητικό» πεδίο (12 δ.μ., 28 ECTS) & δύο (2) για το «Ανθρωπιστικό» Πεδίο (6 δ.μ., 14 ECTS),

β) Υποχρεωτικό Μάθημα κατεύθυνσης (5 δ.μ., 11 ECTS),

γ) Επιλογής Μαθήματα (15-21 δ.μ., 35-49 ECTS),

δ) Μεταπτυχιακή Διατριβή (12 δ.μ., 30 ECTS, πρωτότυπη έρευνα).

ε) Δημοσίευση της Έρευνας (6 δ.μ., 14 ECTS). Απαραίτητη η δημοσίευση της έρευνας της διατριβής σε διεθνές επιστημονικό περιοδικό αναγνωρισμένου κύρους, ως προϋπόθεση για την υποβολή αίτησης για λήψη του πτυχίου.

Άλλα Μαθήματα. Με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος καθηγητή, του συμβούλου σπουδών και της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.) ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει εναλλακτικά ή συμπληρωματικά μαθήματα επιλογής από διαφορετικό πεδίο ή κατεύθυνση ειδίκευσης του Προγράμματος ή από άλλο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Τμήματος ή άλλου Τμήματος του ιδίου ή άλλου ΑΕΙ.

Εργαστηριακό - Εκπαιδευτικό Έργο. Επιπρόσθετη προϋπόθεση για την απόκτηση του πτυχίου είναι η προσφορά εκπαιδευτικού και εργαστηριακού έργου διάρκειας τουλάχιστον ενός (1) ακαδημαϊκού εξαμήνου στο γνωστικό αντικείμενο της κατεύθυνσης που έχει επιλέξει ο φοιτητής.

Διάρκεια των Σπουδών. Οι σπουδές διαρκούν δύο (2) έτη. Η πλήρης περάτωση των σπουδών μέχρι και την αίτηση για ορκωμοσία θα πρέπει να έχει γίνει το αργότερο σε τρία (3) χρόνια από την εγγραφή.

Μαθήματα. Τα παρεχόμενα μαθήματα διαχωρίζονται σε μαθήματα κορμού, σε υποχρεωτικά και σε επιλεγόμενα (κωδικός, τίτλος, δ.μ. και ECTS) :

α) Μαθήματα Κορμού

	<u>Δ.Μ</u>	<u>ECTS</u>
500 ΜΚ Μεθοδολογία Έρευνας I #	3	7
501 ΜΚ Στατιστική στη Φ.Α.Α. I #	3	7
503 ΜΚ Μεθοδολογία Έρευνας II *	3	7
504 ΜΚ Στατιστική στη Φ.Α.Α. II *	3	7

* για τις κατευθύνσεις του Ανθρωπιστικού πεδίου τα μαθήματα αυτά είναι επιλογής.

προ-απαιτούμενο (I) για το 503 & 504, αντίστοιχα.

β) Υποχρεωτικά Μαθήματα

	<u>Δ.Μ.</u>	<u>ECTS</u>
Παιδαγωγικό Πεδίο		
520 ΚΑ Αθλητική Παιδαγωγική και Διδακτική Φυσικής Αγωγής	5	11
521 ΚΑ Αθλητική Ψυχολογία	5	11
522 ΚΑ Κινητική Συμπεριφορά	5	11
523 ΚΑ Προσαρμοσμένη Κινητική Δραστηριότητα	5	11
Ανθρωπιστικό Πεδίο		
524 ΚΑ Κοινωνιολογία του Αθλητισμού	5	11
525 ΚΑ Φιλοσοφία του Αθλητισμού	5	11
526 ΚΑ Ιστορία της Φυσικής Αγωγής	5	11
528 ΚΑ Λαογραφία - Ανθρωπολογία του Χορού	5	11
529 ΚΑ Αθλητικό Δίκαιο	5	11
Οργανωτικό Πεδίο		
527 ΚΑ Οργάνωση & Διοίκηση του Αθλητισμού	5	11
813 ΔΔ Στατιστικός Σχεδιασμός & Πολυμεταβλητή Ανάλυση*	3	7
* Υποχρεωτικό μόνο για την κατεύθυνση «Ποσοτική Ανάλυση»		
Προπονητικό Πεδίο		
530 ΠΡ Θεωρία & Μεθοδολογία της Προπόνησης	5	11
(Για την κατεύθυνση "Γυμναστική-Χορός" και μόνο αν η έρευνα έχει θέμα εκτός προπονητικής, μετά από εισήγηση του επιβλέποντος προς τη Συντονιστική Επιτροπή, μπορεί το μάθημα να μην είναι υποχρεωτικό. Στην περίπτωση αυτή αντικαθίσταται με άλλο τουλάχιστον ισοδύναμο & αντίστοιχο της κατεύθυνσης, καθώς και του θέματος της διατριβής).		
752 ΠΡ Μέθοδοι Αξιολόγησης στην Αθλητική Προπόνηση	3	7
γ) Επιλογής - Υποχρεωτικά		
502 ΕΥ Θεωρία της Επιστήμης	3	6
Παιδαγωγικό Πεδίο		
630 ΚΑ Πειραματική Αθλητική Ψυχολογία	3	10
631 ΚΑ Ειδικά Θέματα Αθλητικής Ψυχολογίας	3	7
632 ΚΑ Καθοδηγούμενη Μελέτη Αθλητικής Ψυχολογίας	3	7
633 ΚΑ Σεμινάριο Αθλητικής Ψυχολογίας	3	7
634 ΚΑ Πειραματική Κινητική Συμπεριφορά	3	7
635 ΚΑ Ειδικά Θέματα Κινητικής Συμπεριφοράς	3	7
636 ΚΑ Καθοδηγούμενη Μελέτη Κινητικής Συμπεριφοράς	3	7
637 ΚΑ Σεμινάριο Κινητικής Συμπεριφοράς	3	7

	<u>Δ.Μ.</u>	<u>ECTS</u>
638 ΚΑ Ειδικά Θέματα Αθλητικής Παιδαγωγικής & Διδακτικής Φυσικής Αγωγής	3	7
639 ΚΑ Σεμινάριο Αθλητικής Παιδαγωγικής & Διδακτικής Φ.Α.	3	7
640 ΚΑ Καθοδηγούμενη Μελέτη Αθλητικής Παιδαγωγικής & Διδακτικής Φυσικής Αγωγής	3	7
641 ΚΑ Πειραματική Προσαρμοσμένη Κινητική Δραστηριότητα	3	7
642 ΚΑ Ειδικά Θέματα Προσαρμ. Κινητικής Δραστηριότητας	3	7
643 ΚΑ Καθοδηγούμενη Μελέτη Προσαρμοσμένης Κινητικής Δραστηριότητας	3	7
644 ΚΑ Σεμινάριο Προσαρμοσμένης Κινητικής Δραστηριότητας	3	7
Ανθρωπιστικό Πεδίο		
645 ΚΑ Ειδικά Θέματα Κοινωνιολογίας του Αθλητισμού	3	7
646 ΚΑ Καθοδηγ. Μελέτη Κοινωνιολογίας του Αθλητισμού	3	7
647 ΚΑ Σεμινάριο Κοινωνιολογίας του Αθλητισμού	3	7
648 ΚΑ Ειδικά Θέματα Φιλοσοφίας του Αθλητισμού	3	7
649 ΚΑ Καθοδηγούμενη Μελέτη Φιλοσοφίας του Αθλητισμού	3	7
650 ΚΑ Σεμινάριο Φιλοσοφίας του Αθλητισμού	3	7
651 ΚΑ Ιστορία Αρχαίων Ολυμπιακών Αγώνων	3	7
652 ΚΑ Ειδικά θέματα Ιστορίας Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού	3	7
653 ΚΑ Καθοδ. Μελέτη Ιστορίας Φυσ. Αγωγής & Αθλητισμού	3	7
654 ΚΑ Σεμινάριο Ιστορίας Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού	3	7
661 ΚΑ Ειδικά Θέματα Αθλητικού Δικαίου	3	7
662 ΚΑ Καθοδηγούμενη Μελέτη Αθλητικού Δικαίου	3	7
663 ΚΑ Σεμινάριο Αθλητικού Δικαίου	3	7
658 ΚΑ Ειδικά Θέματα Λαογραφίας-Ανθρωπολογίας του Χορού	3	7
659 ΚΑ Καθοδ. Μελέτη Λαογραφίας-Ανθρωπολογίας του Χορού	3	7
660 ΚΑ Σεμινάριο Λαογραφίας- Ανθρωπολογίας του Χορού	3	7
Οργανωτικό Πεδίο		
655 ΚΑ Ειδικά Θέματα Οργάνωσης & Διοίκησης Αθλητισμού	3	7
656 ΚΑ Καθοδηγ. Μελέτη Οργάνωσης & Διοίκησης Αθλητισμού	3	7
657 ΚΑ Σεμινάριο Οργάνωσης & Διοίκησης Αθλητισμού	3	7

	Δ.Μ.	ECTS
664 ΚΑ Ειδικά Θέματα Ποσοτ. Ανάλυσης Αθλ. Αποτελεσμάτων	3	7
665 ΚΑ Σεμινάριο Ποσοτ. Ανάλυσης Αθλ. Αποτελεσμάτων	3	7
666 ΚΑ Καθοδ. Μελέτη Ποσοτ. Ανάλυσης Αθλ. Αποτελεσμάτων	3	7

Προπονητικό Πεδίο

740 ΠΡ Ειδικά Θέματα Αθλοπαιδιών	3	7
744 ΠΡ Σεμινάριο Αθλοπαιδιών	3	7
748 ΠΡ Καθοδηγούμενη Μελέτη Αθλοπαιδιών	3	7
741 ΠΡ Ειδικά Θέματα Γυμναστικής και Χορού	3	7
745 ΠΡ Σεμινάριο Γυμναστικής και Χορού	3	7
749 ΠΡ Καθοδηγούμενη Μελέτη Γυμναστικής και Χορού	3	7
742 ΠΡ Ειδικά Θέματα Κλασικού Αθλητισμού	3	7
746 ΠΡ Σεμινάριο Κλασικού Αθλητισμού	3	7
750 ΠΡ Καθοδηγούμενη Μελέτη Κλασικού Αθλητισμού	3	7
743 ΠΡ Ειδικά Θέματα Υγρού Στίβου	3	7
747 ΠΡ Σεμινάριο Υγρού Στίβου	3	7
751 ΠΡ Καθοδηγούμενη Μελέτη Υγρού Στίβου	3	7

Ενδεικτικό Πρόγραμμα Κατανομής Μαθημάτων

<i>Α' Εξάμηνο:</i>	Μεθοδολογία Έρευνας I	3	7
	Στατιστική στη Φ.Α.Α. I	3	7
	Υποχρεωτικό Μάθημα Ειδίκευσης	5	11
	Μέθοδοι Αξιολόγησης στην Αθλ. Προπόνηση (υποχρεωτικό μόνο για το Προπονητικό Πεδίο)	3	7
<i>Β' Εξάμηνο:</i>	Μεθοδολογία Έρευνας II	3	7
	Στατιστική στη Φ.Α.Α. II	3	7
	Πειραματικό Μάθημα Ειδίκευσης	3	7
	Ειδικά Θέματα Ειδίκευσης	3	7
<i>Γ' Εξάμηνο:</i>	Σεμινάριο Ειδίκευσης	3	7
	Καθοδηγούμενη Μελέτη Ειδίκευσης (αν είναι εφικτό μπορεί να ξεκινήσει από το Β' εξάμηνο σπουδών)	3	7
	ή Μαθήματα Επιλογής	3+3	7+7
<i>Δ' Εξάμηνο:</i>	Εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διατριβής	12	40
	Δημοσίευση της Μεταπτυχιακής Διατριβής	6	14

B. ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ (ΔΔ)

Για την απόκτηση του Διδακτορικού Διπλώματος απαιτείται η συμπλήρωση 60 δ.μ. (180 ECTS), οι οποίες προέρχονται από τις εξής ακαδημαϊκές υποχρεώσεις:

	<u>Δ.Μ.</u>	<u>ECTS</u>
α) Υποχρεωτικά Μαθήματα (18 δ.μ.):		
810 ΔΔ Διδακτορικό Σεμινάριο Ειδίκευσης	5	10
811 ΔΔ Διδακτορικά Ειδικά Θέματα Ειδίκευσης	5	10
812 ΔΔ Διδακτορική Καθοδηγούμενη Έρευνα Ειδίκευσης	5	10
813 ΔΔ Στατιστικός Σχεδιασμός και Πολυμεταβλητή Ανάλυση*	3	7

* για τις κατευθύνσεις του Ανθρωπιστικού πεδίου είναι επιλογής

β) Διδακτορική Διατριβή (πρωτότυπη έρευνα) 45 150

γ) Επιστημονικές Δημοσιεύσεις. Δύο (2) τουλάχιστον πρωτότυπες δημοσιεύσεις (σχετικές με το πεδίο της διατριβής) σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά αναγνωρισμένου κύρους, μετά από την είσοδο στο πρόγραμμα.

δ) Διδακτορικά Σεμινάρια. Δύο (2) διδακτορικά σεμινάρια με θέματα διαφορετικά του θέματος της διατριβής του. Τα σεμινάρια σχεδιάζονται και υλοποιούνται υπό την ευθύνη του επιβλέποντος καθηγητή, ο οποίος τα αξιολογεί κατά τη διάρκεια δημόσιας παρουσίασής τους.

ε) Εκπαιδευτικό-Εργαστηριακό Έργο. Προσφορά εκπαιδευτικού και εργαστηριακού έργου διάρκειας τουλάχιστον δύο (2) ακαδημαϊκών εξαμήνων στο γνωστικό πεδίο της κατεύθυνσης (ισχύει μόνο αν έχει εγγραφεί σε μαθήματα).

Διδακτορική Υποψηφιότητα. Για την αναγόρευση του φοιτητή σε υποψήφιο διδάκτορα και την έναρξη εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής (με δυνατότητα υποστήριξης της ερευνητικής πρότασης), θα πρέπει να προηγηθεί η επιτυχής συμμετοχή και αξιολόγησή του:

- στα τέσσερα (4) μαθήματα του Προγράμματος, σύμφωνα με τις απαιτήσεις και τα κριτήρια αξιολόγησής τους (δημοσιεύσεις, σεμινάρια, κ.λ.π.) και

- σε «εφ' όλης της ύλης» γραπτές και προφορικές εξετάσεις σε τρία (3) γνωστικά αντικείμενα σχετικά με την κατεύθυνση και το θέμα της έρευνας.

Ειδικότερα, η **διαδικασία** της «**εφ' όλης της ύλης**» **εξέτασης** έχει ως εξής:

- i. Ο επιβλέπων καθηγητής μετά από συνεννόηση με τον υποψήφιο διδάκτορα και το Διευθυντή του Προγράμματος καθορίζει τα τρία γνωστικά αντικείμενα.
- ii. Ο επιβλέπων καθηγητής προτείνει και η Συντονιστική Επιτροπή συγκροτεί 3-μελή εξεταστική επιτροπή (ένα μέλος για κάθε γνωστικό αντικείμενο).
- iii. Ο υποψήφιος διδακτορικός φοιτητής εξετάζεται γραπτώς στα τρία γνωστικά αντικείμενα σε αίθουσα, ημέρα και ώρα που καθορίζεται μετά από έγγραφη ενημέρωση του Διευθυντή.
- iiii. Μετά την επιτυχή εξέταση και στα τρία γνωστικά αντικείμενα ορίζεται προφορική «εφ' όλης της ύλης» εξέταση από την ίδια 3-μελή επιτροπή.
- iv. Παρέχεται δυνατότητα επανεξέτασης μόνο σε ένα γνωστικό αντικείμενο. Σε περίπτωση νέας αποτυχίας ή αποτυχίας σε δύο γνωστικά αντικείμενα ο φοιτητής τίθεται εκτός Προγράμματος.

Τα γραπτά του υποψηφίου μαζί με το βαθμό που προέκυψε από τη γραπτή και την προφορική εξέταση κατατίθενται στη Γραμματεία. Συντάσσεται πρακτικό επιτυχούς ή ανεπιτυχούς εξέτασης από την 3-μελή εξεταστική επιτροπή.

Διάρκεια των Σπουδών

Η ελάχιστη χρονική διάρκεια των σπουδών για την απόκτηση του Διδακτορικού Διπλώματος ορίζεται σε έξι (6) εξάμηνα και η μέγιστη σε οκτώ (8) εξάμηνα.

Η ολοκλήρωση των μαθημάτων, των εξετάσεων «εφ' όλης της ύλης» και η αναγόρευση του φοιτητή σε υποψήφιο διδάκτορα θα πρέπει να έχει επιτευχθεί το αργότερο σε έξι (6) εξάμηνα.

Επιπρόσθετα Μαθήματα. Με την είσοδό του στο Πρόγραμμα ο διδακτορικός φοιτητής υποχρεούται να παρακολουθήσει μερικά ή όλα τα μαθήματα κορμού του Μεταπτυχιακού Κύκλου του Προγράμματος (Μεθοδολογία Έρευνας I & II, Στατιστική Φ.Α.Α. I & II, Θεωρία της Επιστήμης) σε περίπτωση που στις μεταπτυχιακές του σπουδές δεν έχει πάρει αντίστοιχα και ισοδύναμα με αυτά μαθήματα.

II ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

- Θεσμικά Όργανα
- Επιλογή και Εγγραφή των Φοιτητών
- Υποχρεώσεις των Διδασκόντων
- Υποχρεώσεις των Φοιτητών
- Πλαίσιο Διεξαγωγής της Έρευνας

2.1 ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Για την οργάνωση και λειτουργία του ΠΜΣ αρμόδια όργανα είναι:

Η Σύγκλητος ή Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Πανεπιστημίου. Είναι αρμόδια για κάθε θέμα διοικητικού ή οργανωτικού χαρακτήρα, που σχετίζεται με τις μεταπτυχιακές σπουδές και συγκροτείται από μέλη ΔΕΠ και δύο εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου. Λειτουργεί σε επίπεδο Ιδρύματος και είναι αρμόδια για τον συντονισμό και την εποπτεία των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων. Συγκροτείται με πράξη του Πρύτανη και απαρτίζεται από τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού ως πρόεδρο και από ένα (1) μέλος ΔΕΠ κάθε Τμήματος στο οποίο λειτουργεί ΠΜΣ. Τα μέλη ΔΕΠ κάθε Τμήματος ορίζονται από τις Γενικές Συνελεύσεις Ειδικής Σύνθεσης και ανήκουν κατά προτίμηση στα μέλη στα οποία έχει ανατεθεί μεταπτυχιακό έργο. Η θητεία των μελών είναι τριετής και μπορεί να ανανεώνεται.

Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (ΓΣΕΣ) του Τμήματος. Είναι αρμόδια για την κατάρτιση και εισήγηση προτάσεων για ΠΜΣ, τον ορισμό των μελών των συμβουλευτικών επιτροπών, των μελών των εξεταστικών επιτροπών, την απονομή μεταπτυχιακών διπλωμάτων, τη συγκρότηση των επιτροπών επιλογής ή εξέτασης των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται από επιμέρους διατάξεις του Ν.3685/2008. Απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τα μέλη ΔΕΠ της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος και δύο (2) μεταπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος.

Ο Διευθυντής του Προγράμματος. Προεδρεύει της Συντονιστικής Επιτροπής, ορίζεται με απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος, εισηγείται στη ΓΣΕΣ κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική εφαρμογή του ΠΜΣ και είναι οικονομικός υπόλογος του Προγράμματος, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.3685/2008. Η θητεία του είναι 2ετής με δυνατότητα ανανέωσης.

Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ. Είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του Προγράμματος. Συγκροτείται με απόφαση της ΓΣΕΣ και απαρτίζεται (α) από τον Διευθυντή του ΠΜΣ, (β) από μέλη ΔΕΠ των Τομέων που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα, (γ) από τον προηγούμενο Διευθυντή του ΠΜΣ, και (δ) από τους δύο (2) καθηγητές των μαθημάτων κορμού Μεθοδολογίας Έρευνας και Στατιστικής Φ.Α.Α. Όλα, ανεξαιρέτως, τα μέλη πρέπει να έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο ή επίβλεψη διδακτορικών διατριβών. Ο ορισμός γίνεται από τη ΓΣΕΣ.

Οι Σύμβουλοι Σπουδών. Ορίζονται από τη Συντονιστική Επιτροπή και είναι αρμόδιοι για την καθοδήγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών στην επιλογή των μα-

θημάτων και στην παρακολούθηση της πορείας των σπουδών τους, σύμφωνα με τους κανονισμούς του ΠΜΣ και σε συνεργασία με τον επιβλέποντα καθηγητή.

Ο Επιβλέπων Καθηγητής. Ορίζεται από τη ΓΣΕΣ μετά από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής του Προγράμματος με την έναρξη της φοίτησης και αναλαμβάνει την παρακολούθηση και τον έλεγχο της πορείας των σπουδών και την καθοδήγηση της διατριβής του φοιτητή μέχρι την ολοκλήρωσή της. Είναι μέλος ΔΕΠ του Τμήματος και ανήκει στη βαθμίδα του καθηγητή ή αναπληρωτή ή επίκουρου καθηγητή. Αλλαγή του επιβλέποντα μπορεί να πραγματοποιηθεί από τη Συντονιστική Επιτροπή, μετά από αίτημα είτε του καθηγητή είτε του φοιτητή. Ο υποψήφιος και ο νέος επιβλέπων δεσμεύονται ρητώς για την ριζική αλλαγή του θέματος της διατριβής το οποίο και κατατίθεται στη Συντονιστική Επιτροπή.

Η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή. Ο ορισμός της γίνεται από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος, μετά από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής, με βάση το θέμα της διατριβής, το επιστημονικό πεδίο και την κατεύθυνση εξειδίκευσης του υποψηφίου. Απαρτίζεται από τον επιβλέποντα καθηγητή και δύο μέλη ΔΕΠ (συνεπιβλέποντες) του ιδίου Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ιδίου ή άλλου ΑΕΙ. Ένα από τα δύο αυτά μέλη μπορεί να είναι λέκτορας ή ερευνητής αναγνωρισμένου ερευνητικού ιδρύματος, κάτοχος διδακτορικού διπλώματος με αναγνωρισμένη ερευνητική δραστηριότητα. Η επιτροπή αυτή αναλαμβάνει την καθοδήγηση της διατριβής του διδακτορικού φοιτητή.

Η Εξεταστική Επιτροπή. Ο ορισμός της επιτροπής (3-μελής για ΜΔ ή 7-μελής για ΔΔ) γίνεται από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος μετά από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής με βάση το θέμα της διατριβής. Σκοπός της εξεταστικής επιτροπής είναι η αξιολόγηση και κρίση της διατριβής και απαρτίζεται:

- **Μεταπτυχιακή Διατριβή:** από τον επιβλέποντα καθηγητή και δύο άλλα μέλη ΔΕΠ του οικείου τμήματος ή άλλων τμημάτων του ιδίου ή άλλου ΑΕΙ.
- **Διδακτορική Διατριβή:** από τα τρία (3) μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής και τέσσερα (4) άλλα μέλη ΔΕΠ, εκ των οποίων τουλάχιστον δύο πρέπει να ανήκουν στο οικείο Τμήμα, ενώ τα υπόλοιπα μπορεί να προέρχονται από άλλα τμήματα του οικείου ή άλλου ΑΕΙ της ημεδαπής ή της αλλοδαπής με αναγνωρισμένη ερευνητική δραστηριότητα. Τα τρία (3) τουλάχιστον μέλη της επιτροπής πρέπει να ανήκουν στη βαθμίδα του καθηγητή.

2.2 ΕΠΙΛΟΓΗ & ΕΓΓΡΑΦΗ των ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Θεσμική Διαδικασία

α) Μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής και το αργότερο μέχρι το τέλος Μαρτίου κάθε ακαδημαϊκού έτους η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης με

σχετική της απόφαση ορίζει για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος τα εξής:

(i) τον αριθμό των εισακτέων μεταπτυχιακών φοιτητών ανά κατεύθυνση εξειδίκευσης, (ii) τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια επιλογής, (iii) τις χρονικές προθεσμίες της διαδικασίας, (iv) τα απαιτούμενα δικαιολογητικά (αίτηση, πτυχία, πιστοποιητικά, βεβαιώσεις), και (v) την επιτροπή αξιολόγησης και κατάταξης των υποψηφίων, και κάθε άλλη απαραίτητη προϋπόθεση.

β) Ο Διευθυντής των Μεταπτυχιακών Σπουδών δημοσιοποιεί με ενημερωτικά έντυπα, στο διαδίκτυο ή και με ανακοινώσεις στο Τμήμα κ.ά. τη σχετική απόφαση της ΓΣΕΣ υπό μορφή προκήρυξης - πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

γ) Κάθε υποψήφιος για εισαγωγή στο Πρόγραμμα δικαιούται να παραλάβει από τη Γραμματεία του Προγράμματος ενημερωτικό φάκελο με τα έντυπα της αίτησης και των συστατικών επιστολών.

δ) Η τελική επιλογή των εισακτέων γίνεται από τη Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος και η επικύρωση του πίνακα εισακτέων από τη ΓΣΕΣ.

Προϋποθέσεις & Κριτήρια Εισαγωγής *

* Οι ακριβείς προϋποθέσεις εισαγωγής περιλαμβάνονται στην εκάστοτε προκήρυξη, στην οποία πιθανόν να υπάρχουν νέα ή τροποποιημένα στοιχεία σε σχέση με όσα αναφέρονται στη συνέχεια.

Κάθε πτυχιακή εργασία ή διατριβή που κατατίθεται από υποψήφιο για εισαγωγή στο ΠΜΣ-ΦΑΑ θα πρέπει να είναι επικυρωμένη και σφραγισμένη από το αντίστοιχο πανεπιστημιακό ίδρυμα - τμήμα και με τι υπογραφές των επιβλεπόντων καθηγητών απαραίτητως (απόφαση Γ.Σ.Ε.Σ. 13/4/2011).

α) Μεταπτυχιακό Δίπλωμα

Βασικό Πτυχίο. Γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι όλων των Τμημάτων Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού των Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής και πτυχιούχοι ΑΕΙ και ΤΕΙ.

Κατεύθυνση Ειδίκευσης. Αθλητική Παιδαγωγική και Διδακτική Φυσικής Αγωγής, Αθλητική Ψυχολογία, Κινητική Συμπεριφορά, Προσαρμοσμένη Κινητική Δραστηριότητα, Ιστορία Φυσικής Αγωγής, Φιλοσοφία του Αθλητισμού, Κοινωνιολογία του Αθλητισμού, Αθλητικό Δίκαιο, Λαογραφία - Ανθρωπολογία του Χορού, Οργάνωση και Διοίκηση του Αθλητισμού, Ερευνητική Μεθοδολογία, Ποσοτική Ανάλυση Αποτελεσμάτων, Προπονητική Αθλοπαιδιών, Προπονητική Κλασικού Αθλητισμού, Προπονητική Υγρού Στίβου, Προπονητική Γυμναστικής και Χορού.

Κριτήρια Αξιολόγησης. Η αξιολόγηση και τελική επιλογή των υποψηφίων γίνεται με συνεκτίμηση των εξής κριτηρίων: α) βαθμός πτυχίου (≥ 7), β) βαθμός συναφών προπτυχιακών μαθημάτων, γ) πτυχιακή εργασία, δ) δύο (2) συστατικές επιστολές, στ) συνέντευξη, ε) πιστοποιημένη γνώση αγγλικής γλώσσας, ζ) δημοσιεύσεις, η) δεύτερο πτυχίο (ΑΕΙ, ΤΕΙ) και θ) πιστοποιημένη γνώση Η/Υ.

Τα στοιχεία γ, ε, ζ, η, θ αξιολογούνται εφόσον υπάρχουν, ενώ τα υπόλοιπα είναι προαπαιτούμενα.

Αγγλική Γλώσσα. Η πιστοποιημένη γνώση της Αγγλικής γλώσσας αποδεικνύεται: (α) με τίτλο σπουδών από Εκπαιδευτικό Ίδρυμα αγγλόφωνης χώρας, ή (β) από Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας όπως επιπέδου C1 από κρατικό φορέα (Υ-ΠΕΠΘ) ή Πιστοποιητικό Advanced ή Πιστοποιητικό TOEFL με βαθμολογία τουλάχιστον 550 μόρια (ή 213 με τον τρόπο αξιολόγησης CBT ή 69 με τον τρόπο αξιολόγησης iBT) ή Πιστοποιητικό IELTS με βαθμολογία τουλάχιστον 6.0 μόρια.

β) Διδακτορικό Δίπλωμα

Μεταπτυχιακοί Τίτλοι. Γίνονται δεκτοί κάτοχοι Μεταπτυχιακού Διπλώματος του ΠΜΣ «Φυσική Αγωγή και Αθλητισμός» του Πανεπιστημίου Αθηνών ή ισότιμων και αντίστοιχων προγραμμάτων Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής: α) διετούς φοίτησης με μεταπτυχιακή διατριβή (εάν δεν υπάρχει μεταπτυχιακή διατριβή θα πρέπει να εκπονηθεί ερευνητική εργασία)· β) μονοετούς φοίτησης με μεταπτυχιακή διατριβή, οι οποίοι, προκειμένου να συμπληρώσουν τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις για συνέχιση των σπουδών τους στο διδακτορικό, θα παρακολουθήσουν συμπληρωματικά μαθήματα. Σε περίπτωση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών μονοετούς φοίτησης χωρίς μεταπτυχιακή διατριβή παρακολουθούνται συμπληρωματικά μαθήματα και εκπονείται ερευνητική εργασία (ή ο υποψήφιος μπορεί να ενταχθεί στον μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών).

Κατευθύνσεις Ειδίκευσης. Οι επιμέρους επιστημονικές κατευθύνσεις ειδίκευσης, στις οποίες γίνονται δεκτοί φοιτητές για την απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος, είναι οι εξής: Αθλητική Παιδαγωγική και Διδακτική Φυσικής Αγωγής, Αθλητική Ψυχολογία, Κινητική Συμπεριφορά, Προσαρμοσμένη Κινητική Δραστηριότητα, Ιστορία του Αθλητισμού, Φιλοσοφία του Αθλητισμού, Κοινωνιολογία του Αθλητισμού, Αθλητικό Δίκαιο, Λαογραφία - Ανθρωπολογία του Χορού, Οργάνωση και Διοίκηση του Αθλητισμού, Ερευνητική Μεθοδολογία, Ποσοτική Ανάλυση Αποτελεσμάτων, Προπονητική Αθλοπαιδιών, Προπονητική Κλασικού Αθλητισμού, Προπονητική Υγρού Στίβου, Προπονητική Γυμναστικής και Χορού.

Κριτήρια Αξιολόγησης. Η αξιολόγηση και τελική επιλογή των υποψηφίων για απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος γίνεται με συνεκτίμηση των εξής κριτηρίων: α) βαθμοί και μαθήματα μεταπτυχιακού διπλώματος, β) μεταπτυχιακή διατριβή, γ) συστατικές επιστολές, δ) συνέντευξη, ε) δημοσιεύσεις, στ) αποδεδειγμένη γνώση αγγλικής γλώσσας, ζ) πιστοποιημένη γνώση Η/Υ, η) πιστοποιημένη επαγγελματική εμπειρία και θ) άλλο πτυχίο ΑΕΙ. Τα στοιχεία ε, ζ, η, θ αν υπάρχουν αξιολογούνται, ενώ τα υπόλοιπα είναι προαπαιτούμενα.

Εγγραφή στο Πρόγραμμα

Φοιτητική ιδιότητα. Η φοιτητική ιδιότητα αποκτάται με την εγγραφή στο Πρό-

γραμμα. Όλοι οι φοιτητές υποχρεούνται να είναι πλήρους φοίτησης. Αυτό σημαίνει εγγραφή και παρακολούθηση αριθμού μαθημάτων, τα οποία αντιστοιχούν σε τουλάχιστον εννέα (9) διδακτικές μονάδες ανά εξάμηνο. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής και τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος καθηγητή επιτρέπεται ένας φοιτητής να είναι είτε μερικής φοίτησης είτε «εν αδεία» για ένα (1) ακαδημαϊκό εξάμηνο. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, για πολύ σοβαρούς λόγους και μετά από αίτημα του μεταπτυχιακού φοιτητή, η Συντονιστική Επιτροπή δύναται να αποφασίσει την αναστολή της εγγραφής και να παρατείνει τη σχετική άδεια μη παρακολούθησης μαθημάτων μέχρι ένα (1) έτος.

Εγγραφή & μαθήματα. Η εγγραφή του φοιτητή στο Πρόγραμμα και η δήλωση των μαθημάτων, τα οποία θα παρακολουθήσει, είναι υποχρεωτική για κάθε εξάμηνο και πρέπει να γίνει προ της καταληκτικής ημερομηνίας που ορίζεται στο ημερολόγιο ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων. Παραβίαση της προθεσμίας εγγραφής ισοδυναμεί με απώλεια της δυνατότητας παρακολούθησης του τρέχοντος εξαμήνου. Υπόχρεοι εγγραφής είναι επίσης οι φοιτητές οι οποίοι είναι δικαιολογημένα «εν αδεία».

Σχετικά έντυπα. Για την εγγραφή του ο φοιτητής συμπληρώνει αντίστοιχο έντυπο δήλωσης των μαθημάτων που θα παρακολουθήσει. Το έντυπο αυτό υπογράφεται από τον επιβλέποντα καθηγητή και από τον σύμβουλο σπουδών. Προσθήκη μαθήματος δεν γίνεται δεκτή πέραν της καταληκτικής ημερομηνίας δήλωσης των μαθημάτων. Ανάλογη διαδικασία ακολουθείται για να αποσυρθεί ο φοιτητής από την παρακολούθηση ενός μαθήματος ή να το αντικαταστήσει με άλλο μάθημα. Σε αυτήν την περίπτωση υπογράφουν το αντίστοιχο έντυπο οι αρμόδιοι διδάσκοντες και ο σύμβουλος σπουδών.

Προθεσμία. Εντός 15 ημερών από την έναρξη των μαθημάτων, ο φοιτητής, με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος καθηγητή και του συμβούλου σπουδών, δύναται να αποσυρθεί από κάποιο μάθημα, το οποίο μπορεί να αντικατασταθεί με άλλο. Μετά την προθεσμία αυτή ο φοιτητής δεν μπορεί αποσυρθεί από το μάθημα, το οποίο θα καταγραφεί στην κατάσταση της αναλυτικής του βαθμολογίας και θα πρέπει να ολοκληρωθεί επιτυχώς.

2.3 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ των ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ

Κάθε **διδάσκων** στο Πρόγραμμα θα πρέπει:

- α. Να εξαντλεί τις υπάρχουσες δυνατότητες και να δημιουργεί νέες, ώστε η κινητικότητα του Προγράμματος να είναι συνεχής και παραγωγική.
- β. Να σέβεται εμπράκτως και να προασπίζει χωρίς όρους και διακρίσεις την προσωπικότητα και τα δικαιώματα του φοιτητή.

- γ. Να διαφυλάσσει την αξία και το κύρος της επιστημονικής και ερευνητικής δεοντολογίας και να εφαρμόζει τους κανόνες του Προγράμματος.
- δ. Να διευρύνει και να ανανεώνει τις γνώσεις του για να είναι σε θέση να προσφέρει σύνθετη, διεπιστημονική και σύγχρονη γνώση.
- ε. Να είναι προσιτός και συνεργάσιμος και να παρέχει τις γνώσεις και τις εμπειρίες του για την επιτυχή πορεία των φοιτητών στις σπουδές τους.
- στ. Να παρουσιάζει από την 1^η διάλεξη πλήρες και σαφές σχέδιο μαθήματος, με θεματικές ενότητες, τρόπο αξιολόγησης, εξετάσεις, βιβλιογραφικές πηγές, κ.λπ.
- ζ. Να οργανώνει συζήτηση για τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των φοιτητών, με στόχο τον εντοπισμό των λαθών και τη μεγιστοποίηση της μάθησης.
- η. Να χρησιμοποιεί την αυτό-αξιολόγηση και την έτερο-αξιολόγηση των φοιτητών, με στόχο την καλλιέργεια της αντικειμενικότητας και της υπευθυνότητας.
- θ. Να ανακοινώνει τα αποτελέσματα των εξετάσεων εντός 15 εργάσιμων ημερών από τη διεξαγωγή τους.
- ι. Να ανακοινώνει τις μέρες και ώρες κατά τις οποίες οι φοιτητές θα μπορούν να δουν το γραπτό τους για να κατανοήσουν τα λάθη τους.
- κ. Να καταθέτει στη γραμματεία του Προγράμματος εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας τις βαθμολογίες κάθε μαθήματος που έχει υπό την ευθύνη του.
- Ως **επιβλέπων** καθηγητής θα πρέπει:
- α. Να έχει την τελική ευθύνη της επιλογής του θέματος έρευνας για κάθε έναν από τους μεταπτυχιακούς του φοιτητές.
- β. Να καθοδηγεί την οργάνωση της ερευνητικής πρότασης με στόχο την τεκμηρίωσή της και την εύστοχη παρουσίασή της.
- γ. Να επιβλέπει την υλοποίηση της σχεδιασθείσας έρευνας, ανεξάρτητα από τον υπόλοιπο φόρτο εργασίας του.
- δ. Να ενημερώνει τη Συντονιστική Επιτροπή σε περίπτωση που αδυνατεί να αναλάβει ή να συνεχίσει την επίβλεψη ενός μεταπτυχιακού φοιτητή.

2.4 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ των ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Ακαδημαϊκές υποχρεώσεις

Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής, για την επιτυχή συμμετοχή του στο Πρόγραμμα, θα πρέπει να συνειδητοποιήσει και να αποδεχτεί ότι:

- α. Η συμμετοχή στο Πρόγραμμα αποτελεί συνειδητή απόφαση και στοχεύει στην απόκτηση μεταπτυχιακής κατάρτισης και στην επιστημονική προσφορά.

β. Το ακαδημαϊκό ήθος, η επιστημονική συνέπεια και αντικειμενικότητα καθώς και η τήρηση της δεοντολογίας (V) αποτελούν τα θεμέλια του Προγράμματος.

γ. Η συνεργασία με τον επιβλέποντα καθηγητή είναι επιβεβλημένη και καθοριστική για το σχεδιασμό και την υλοποίηση των σπουδών του.

δ. Το ύψιστο δικαίωμα της άποψης σε θέματα επιστημονικά και ερευνητικά αποτελεί την «αιχμή του δόρατος» της επιτυχίας στο Πρόγραμμα.

ε. Οφείλει να συνεργάζεται άριστα με τα μέλη της 3-μελούς συμβουλευτικής του επιτροπής για ζητήματα που άπτονται της έρευνας.

στ. Οι εργασίες και οι εξετάσεις του αποτελούν «καρπούς» αποκλειστικώς ατομικής ικανότητας, γνώσης και προσπάθειας στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής δεοντολογίας (βλέπε κανονισμό ερευνητικής δεοντολογίας, κεφ. V, σελ. 107).

ζ. Η συμμετοχή σε διαδικασία οποιασδήποτε μορφής αντιγραφής ή «κλοπής πνευματικής εργασίας» μπορεί να οδηγήσει σε οριστική διαγραφή από το Πρόγραμμα.

η. Η συμμετοχή στις προγραμματισμένες ή έκτακτες δραστηριότητες του Προγράμματος θα πρέπει να είναι πρόθυμη, ανελλιπής και δημιουργική.

Υποχρεώσεις φοίτησης

α. Η συμμετοχή των μεταπτυχιακών φοιτητών στα μαθήματα και στις σχετικές δραστηριότητες είναι υποχρεωτική και αξιολογείται από τους διδάσκοντες.

β. Κάθε φοιτητής θα πρέπει να παρακολουθήσει τουλάχιστον 6 παρουσιάσεις ερευνητικών προτάσεων και διατριβών μέχρι τη δική του παρουσίαση.

γ. Προβλήματα ελλιπούς παρακολούθησης των μαθημάτων αντιμετωπίζονται κατά σειρά από τον διδάσκοντα, τον επιβλέποντα καθηγητή, το Διευθυντή Σπουδών, τη Συντονιστική Επιτροπή.

δ. Προβλήματα ελλιπούς φοίτησης λόγω υγείας ή άλλων κοινωνικών ή οικογενειακών προβλημάτων επιλύονται στη Συντονιστική Επιτροπή μετά από σχετικό αίτημα του φοιτητή και σε συνεννόηση με τον επιβλέποντα καθηγητή.

ε. Η ελλιπής φοίτηση σε δύο (2) ή περισσότερα μαθήματα αντιμετωπίζεται από τη Συντονιστική Επιτροπή και μπορεί να οδηγήσει σε πλήρη διαγραφή του φοιτητή από το Πρόγραμμα.

ζ. Η πληρότητα της διδασκαλίας κάθε μαθήματος κατοχυρώνεται όταν έχει πραγματοποιηθεί το 80% των προβλεπόμενων ωρών διδασκαλίας.

η. Οι φοιτητές προσφέρουν εκπαιδευτικό ή εργαστηριακό έργο σε γνωστικό αντικείμενο της κατεύθυνσής τους, που βεβαιώνεται από τον επιβλέποντα καθηγητή.

ζ. Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής με την εγγραφή του στο Πρόγραμμα:

- i. αποδέχεται τις οδηγίες του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του Προγράμματος και αναγνωρίζει το δικαίωμα της Συντονιστικής Επιτροπής να αποφασίσει τη διαγραφή του σε περίπτωση οριστικής αποτυχίας,
- ii. αποδέχεται τις υποχρεώσεις που καθορίζει κάθε διδάσκων κατά τη διδακτική και βαθμολογική οργάνωση του μαθήματος που διδάσκει,
- iii. αποδέχεται τη αναπλήρωση των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος από τον διδάσκοντα σε περίπτωση αργιών ή άλλων σοβαρών κωλυμάτων.

Αξιολόγηση της απόδοσης

α. Η αξιολόγηση της ακαδημαϊκής απόδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται με βάση την εκατοντάβαθμη κλίμακα με ελάχιστο βαθμό προβιβασμού (επάρκεια) το 60 (Πίνακας 1).

Πίνακας 1 - Κλιμάκωση της Βαθμολογικής Αξιολόγησης

ΕΠΙΠΕΔΟ	ΒΑΘΜΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΕΠΙΠΕΔΟ	ΒΑΘΜΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
90-100	A	Άριστα	70-74	Γ	Μέτρια
85-89	A-	Πάρα πολύ καλά	65-69	Γ-	Σχεδόν μέτρια
80-84	B	Πολύ καλά	60-64	Δ	Επαρκώς
75-79	B-	Καλά	<60	E	Ανεπαρκώς

β. Η αξιολόγηση του φοιτητή μπορεί να προκύψει από τη συνεκτίμηση της απόδοσής του σε εξετάσεις (γραπτές, προφορικές), εργασίες, ασκήσεις και στη γενική εικόνα συμμετοχής στο μάθημα.

γ. Ο διδάσκων καθηγητής μπορεί να συνεκτιμήσει στοιχεία όπως το ενδιαφέρον, η συμμετοχή, η εργατικότητα, η επινοητικότητα, η κριτική σκέψη, η ερευνητική και επαγωγική ικανότητα, η συνεργασία κ.ά.

δ. Η αξιολόγηση σε κάθε μάθημα είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του διδάσκοντα καθηγητή και είναι αποτέλεσμα της αντικειμενικής εκτίμησης της απόδοσης του μεταπτυχιακού φοιτητή.

ε. Ο διδάσκων κάθε μαθήματος καθορίζει τον τρόπο αξιολόγησης, ανάλογα με τις απαιτήσεις και τις ιδιαιτερότητες του μαθήματός του.

στ. Η βαθμολογία κάθε μαθήματος κατατίθεται στη Γραμματεία του Προγράμματος εντός 15 εργάσιμων ημερών από την ημέρα της εξέτασης, με εξαίρεση τα μαθήματα κορμού, που η βαθμολογία κατατίθεται εντός 30 εργάσιμων ημερών.

ζ. Η βαθμολογία της Καθοδηγούμενης μελέτης είναι καθοριστική για την κατάθεση και παρουσίαση της Ερευνητικής πρότασης του φοιτητή. Ο φοιτητής θα πρέπει να καταθέσει την πρότασή του μετά την κατάθεση της βαθμολογίας της Καθοδηγούμενης μελέτης το συντομότερο δυνατό.

η. Επιτρέπεται μία (1) μόνο περίπτωση αποτυχίας σε μάθημα και μία (1) μόνο επανεξέταση σε αυτό, εντός του επόμενου ακαδημαϊκού εξαμήνου, ύστερα από εισήγηση του διδάσκοντα προς τη Συντονιστική Επιτροπή. Σε περίπτωση αποτυχίας στην επανεξέταση ο φοιτητής αποχωρεί οριστικά από το Πρόγραμμα.

θ. Φοιτητής, που για οποιονδήποτε λόγο δεν συμμετέχει στην τελική εξέταση - αξιολόγηση του μαθήματος, θεωρείται ότι απέτυχε και έχει μια μόνο ευκαιρία για επανεξέταση (όπως προβλέπεται στην παράγραφο η).

ι. Φοιτητής ο οποίος δεν παρακολούθησε μάθημα που έχει δηλώσει και δεν το έχει αποσύρει εντός των προβλεπόμενων 15 ημερών από την έναρξη των μαθημάτων, υποχρεούται να το παρακολουθήσει επιτυχώς.

Η εικόνα προόδου κάθε μεταπτυχιακού φοιτητή όσον αφορά στις εκκρεμότητες των μαθημάτων κωδικοποιείται στον Πίνακα 2.

Πίνακας 2 - Κατηγορίες εκκρεμοτήτων φοίτησης

Μ.Ε.	Μάθημα σε Εξέλιξη	Δεν περατώθηκε στην προγραμματισμένη διάρκεια, χωρίς ευθύνη του φοιτητή. Πρέπει να ολοκληρωθεί σε 90 ημέρες.
Ε.Φ.	Ελλιπής Φοίτηση	Ο φοιτητής δεν εκπλήρωσε κάποιες από τις προϋποθέσεις του μαθήματος. Η εκκρεμότητα επιλύεται εντός 90 ημερών.
Ε.Φ.Απ.	Ελλιπής φοίτηση - Αποτυχία	Πέρασε το διάστημα των 90 ημερών και η εκκρεμότητα συνεχίζει να υπάρχει.

Σημείωση: πλήρης περιγραφή της δεοντολογίας σχετικά με τη διεξαγωγή της έρευνας που ακολουθεί (2.5.), παρουσιάζεται στο κεφάλαιο VI (σελ. 126)

2.5 ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ της ΕΡΕΥΝΑΣ

Για τη διεξαγωγή και ολοκλήρωση της ερευνητικής διαδικασίας που προβλέπεται στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών ή διδακτορικών σπουδών τηρούνται οι προϋποθέσεις και διαδικασίες που περιγράφονται στη συνέχεια.

Ερευνητική Πρόταση

Τι είναι η ερευνητική πρόταση - Η ερευνητική πρόταση έχει ως στόχο την αναλυτική αιτιολόγηση και τεκμηρίωση της σχεδιασθείσας έρευνας από πλευράς βιβλιογραφικής (θεωρητικής) και μεθοδολογικής. Ο φοιτητής θέτει με συγκεκριμένο και σαφή τρόπο το ερευνητικό πρόβλημα και τη σπουδαιότητα της μελέτης, τη θεωρητική βάση, την υπάρχουσα βιβλιογραφία, τη μεθοδολογία εξέτασης του προβλήματος και τον τρόπο επεξεργασίας και ανάλυσης των δεδομένων. Η ερευνητική πρόταση αξιολογείται προκειμένου να εγκριθεί (α) η επιστημονική δομή, σπουδαιότητα, μοναδικότητα και χρησιμότητα της έρευνας, και (β) η συνέχιση της διαδικασίας εκπόνησής της στο πλαίσιο της ερευνητικής διατριβής.

Προϋποθέσεις παρουσίασης. Η ερευνητική πρόταση υποβάλλεται στον επιβλέποντα καθηγητή και στους δύο συν-επιβλέποντες (3-μελής συμβουλευτική επιτροπή), οι οποίοι την αξιολογούν και την κρίνουν, προκειμένου να κατατεθεί και να υποστηριχθεί. Η επίσημη κατάθεσή της για δημόσια παρουσίαση και υποστήριξη γίνεται, αφού ο φοιτητής ολοκληρώσει επιτυχώς τα μαθήματα κορμού, τα υποχρεωτικά μαθήματα, τα Ειδικά Θέματα της κατεύθυνσης και την Καθοδηγούμενη Μελέτη. Η ερευνητική πρόταση θα πρέπει να έχει παρουσιασθεί σε δημόσια υποστήριξη το αργότερο μέχρι το τέλος του 3^{ου} εξαμήνου σπουδών.

Διαδικασία. Για την υποστήριξη της ερευνητικής πρότασης ο φοιτητής υποχρεούται να υποβάλει στη Γραμματεία του Προγράμματος (α) ένα (1) αντίτυπο της πρότασης (αφού πρώτα ελεγχθεί από τους συμβούλους σπουδών ως προς τον τρόπο συγγραφής της), (β) ένα έντυπο με τον ορισμό πιθανής ημερομηνίας υποστήριξης από τον επιβλέποντα, (γ) έντυπο με υπογραφές παραλαβής από τους συν-επιβλέποντες, (δ) την περίληψη της ερευνητικής πρότασης και (ε) σύντομο βιογραφικό σημείωμα. Η ημερομηνία υποστήριξης της ερευνητικής πρότασης ορίζεται μετά από πρόταση του επιβλέποντος και έγκριση του Διευθυντή του Προγράμματος. Τουλάχιστον 10 μέρες πριν από την υποστήριξη της πρότασης η Γραμματεία κοινοποιεί στην πανεπιστημιακή κοινότητα έντυπο με την ημερομηνία, την ώρα και την αίθουσα παρουσίασης, καθώς και με την περίληψη της πρότασης και το σύντομο βιογραφικό σημείωμα του υποψηφίου.

Αξιολόγηση και Κρίση. Η ερευνητική πρόταση υποστηρίζεται ενώπιον του επιβλέποντος καθηγητή, των δύο (2) συν-επιβλεπόντων (τριμελής συμβουλευτική επιτροπή), δύο (2) τουλάχιστον μελών της Συντονιστικής Επιτροπής καθώς και μελών ΔΕΠ που ο επιβλέπων κρίνει ότι η παρουσία τους θα συμβάλει στη βελτί-

ωση και ολοκλήρωση της έρευνας. Αν η ερευνητική πρόταση γίνει αποδεκτή (με τροποποιήσεις ή χωρίς), συντάσσεται και υπογράφεται σχετικό πρακτικό και ο φοιτητής συνεχίζει την έρευνά του. Σε αντίθετη περίπτωση η Συντονιστική Επιτροπή αποφασίζει την επανέναρχη της διαδικασίας υποβολής της πρότασης μετά από σχετική έκθεση του επιβλέποντος καθηγητή.

Μεταπτυχιακή Διατριβή

Τι είναι η μεταπτυχιακή διατριβή. Το τελικό στάδιο των μεταπτυχιακών σπουδών έχει ως στόχο τη λεπτομερή περιγραφή της επιστημονικής έρευνας που έχει αναλάβει κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής. Αποτελείται από τα τρία κεφάλαια της ερευνητικής πρότασης (εισαγωγή, ανασκόπηση βιβλιογραφίας, μέθοδος) και από τα κεφάλαια «αποτελέσματα», «συζήτηση», «συμπεράσματα». Ο σχεδιασμός της μεταπτυχιακής διατριβής γίνεται υπό την καθοδήγηση του επιβλέποντος καθηγητή με τέτοιο τρόπο, ώστε ο εντοπισμός του ειδικού γνωστικού πεδίου της έρευνας να έχει γίνει μέχρι το τέλος του Β' εξαμήνου σπουδών.

Στάδια της διατριβής. Τα διαδοχικά στάδια διεκπεραίωσης και ολοκλήρωσης της διατριβής, όπως αυτά έχουν καθιερωθεί στη διεθνή πρακτική και έχουν ακολουθηθεί μέχρι στιγμής στο Πρόγραμμά μας είναι τα εξής:

1. Αρχική βιβλιογραφική ανασκόπηση (1^{ου} βαθμού) σε ένα ερευνητικό πεδίο με ευρύ γνωστικό περιεχόμενο.
2. Εντοπισμός βιβλιογραφικών περιοχών με ενδιαφέροντα και αξιολογικά ερευνητικά κενά ή / και προβλήματα.
3. Συστηματική βιβλιογραφική ανασκόπηση (2^{ου} βαθμού) σε ένα εξειδικευμένο πεδίο γνωστικού περιεχομένου.
4. Άτυπη παρουσίαση στον επιβλέποντα καθηγητή των κύριων τάσεων της ειδικής αυτής βιβλιογραφίας.
5. Εντοπισμός 2-3 αξιολογών ερευνητικών προβλημάτων, που θα αποτελέσουν τη βάση της διατριβής.
6. Συγγραφή της ερευνητικής πρότασης σε συνεργασία με τον επιβλέποντα καθηγητή και τους συν-επιβλέποντες (και έλεγχος δομής).
7. Έγκριση βιο-ηθικής καταλληλότητας της προτεινόμενης έρευνας από την Επιτροπή Ερευνητικής Δεοντολογίας (βλέπε κεφ. V, σελ. 107 του οδηγού).
8. Παρουσίαση της ερευνητικής πρότασης ενώπιον της 3-μελούς συμβουλευτικής επιτροπής (σύνταξη σχετικού πρακτικού).
9. Υλοποίηση του ερευνητικού σχεδιασμού και διεκπεραίωση της έρευνας μέχρι και τη συλλογή των δεδομένων, τα οποία τίθενται σε πλήρη γνώση του επιβλέποντα.
10. Ανάλυση των δεδομένων της έρευνας και εξαγωγή στατιστικών αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων.

11. Περιγραφή και συζήτηση των αποτελεσμάτων με κατάληξη σε ερευνητικά συμπεράσματα και σε προτάσεις για νέα έρευνα.
12. Ολοκλήρωση της συγγραφής της διατριβής, όπως προβλέπεται από το σχετικό κεφάλαιο του οδηγού σπουδών.
13. Υποβολή της διατριβής στον επιβλέποντα καθηγητή και στα άλλα δύο μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής για έλεγχο και διορθώσεις
14. Δημόσια παρουσίαση και υποστήριξη της διατριβής ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής, η οποία την αξιολογεί και συντάσσει πρακτικό.
15. Διορθώσεις σύμφωνα με τις επισημάνσεις και παρατηρήσεις της εξεταστικής επιτροπής ή άλλων παρόντων κατά την παρουσίαση.
16. Ο επιβλέπων καθηγητής καταθέτει γραπτή βεβαίωση ότι έγιναν οι διορθώσεις αυτές και ότι η διατριβή πληροί τις προϋποθέσεις APA.
17. Η διατριβή κατατίθεται (σε απλή εκτύπωση) στη γραμματεία και προωθείται στη Συντονιστική Επιτροπή (έλεγχος δομής & συγγραφής, σελ. 92).
18. Η εγκεκριμένη διατριβή κατατίθεται βιβλιοδετημένη μαζί με την αίτηση έγκρισης της ολοκλήρωσης των σπουδών.

Γλώσσα Συγγραφής. Η γλώσσα συγγραφής της διατριβής είναι η Ελληνική. Δίδεται, όμως, η δυνατότητα στους αλλοδαπούς φοιτητές να συγγράψουν τη διατριβή τους στην Αγγλική γλώσσα κατόπιν αιτιολογημένης πρότασης του επιβλέποντος καθηγητή και σχετική έγκριση από την Συντονιστική Επιτροπή.

Προϋποθέσεις Παρουσίασης. Η υποστήριξη της Μεταπτυχιακής Διατριβής γίνεται τουλάχιστον 30 ημέρες μετά την κατάθεση στη Γραμματεία του Προγράμματος: (α) ενός αντιτύπου της ολοκληρωμένης διατριβής, (β) του εντύπου παραλαβής της διατριβής από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής, (γ) της περίληψης της διατριβής, (δ) ενός σύντομου βιογραφικού σημειώματος και (ε) έντυπο ορισμού ημέρας και ώρας παρουσίασης. Η ημερομηνία υποστήριξης ορίζεται από τη Γραμματεία μετά από πρόταση του επιβλέποντα καθηγητή και έγκριση του Διευθυντή του Προγράμματος.

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή. Η τελική αξιολόγηση και κρίση της μεταπτυχιακής διατριβής γίνεται από την Εξεταστική Επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από τον επιβλέποντα καθηγητή και δύο (2) μέλη ΔΕΠ, που ορίζονται από τη ΓΣΕΣ με βάση εγκεκριμένη πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής. Ο υποψήφιος αναπτύσσει και υποστηρίζει την έρευνά του συνολικά ενώπιον της 3-μελούς Εξεταστικής Επιτροπής κατά τη διάρκεια δημόσιας παρουσίασης. Η εξεταστική επιτροπή κρίνει την έρευνα στο σύνολό της. Για την έγκριση απαιτείται η σύμφωνη γνώμη δύο (2) τουλάχιστον μελών της Επιτροπής. Συντάσσεται σχετικό πρακτικό, το οποίο υπογράφεται και κατατίθεται στη Γραμματεία.

Διδακτορική Διατριβή

Διδακτορική Υποψηφιότητα. Οι διδακτορικοί φοιτητές του Προγράμματος αφού παρακολουθήσουν και αξιολογηθούν επιτυχώς στα τέσσερα (4) μαθήματα που προβλέπονται από το Πρόγραμμα Σπουδών, σε τυχόν επιπρόσθετα μαθήματα και επιτύχουν στις εξετάσεις «εφ' όλης της ύλης» σε τρία (3) γνωστικά αντικείμενα (που έχουν σχέση με το θέμα της διατριβής) ανακηρύσσονται επίσημα Υποψήφιοι Διδάκτορες. Η αναγόρευση του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από τη ΓΣΕΣ μετά από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής.

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή. Είναι 3-μελής και ορίζεται από τη ΓΣΕΣ, ύστερα από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής, για κάθε διδακτορικό φοιτητή. Η Συμβουλευτική Επιτροπή είναι αρμόδια για την καθοδήγηση και επίβλεψη της διδακτορικής διατριβής του υποψηφίου. Απαρτίζεται (α) από τον επιβλέποντα καθηγητή, που είναι μέλος ΔΕΠ του Τμήματος και ανήκει στη βαθμίδα του καθηγητή, του αναπληρωτή καθηγητή ή του επίκουρου καθηγητή, και (β) από δύο (2) άλλα μέλη ΔΕΠ του ίδιου ή άλλου Τμήματος του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ, από τα οποία το ένα μπορεί να είναι λέκτορας του Τμήματος, ή ερευνητής αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου, ή κάτοχος διδακτορικού διπλώματος με αναγνωρισμένη ερευνητική δραστηριότητα.

Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή. Η τελική αξιολόγηση και κρίση της διατριβής του υποψηφίου διδάκτορα γίνεται από επταμελή εξεταστική επιτροπή μελών ΔΕΠ, η οποία απαρτίζεται από: (α) τα τρία (3) μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής, και (β) άλλα τέσσερα (4) μέλη που οποία ορίζονται από τη ΓΣΕΣ, ύστερα από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής. Τρία (3) τουλάχιστον από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής πρέπει να ανήκουν στη βαθμίδα του καθηγητή. Τα μέλη της Εξεταστικής επιτροπής πρέπει να ανήκουν στο ίδιο ή σε συγγενές επιστημονικό πεδίο που ο υποψήφιος εκπονεί τη διατριβή του.

Διαδικασία Αξιολόγησης & Κρίσης. Η διαδικασία που ακολουθείται για τον προσδιορισμό του θέματος, την παρουσίαση της ερευνητικής πρότασης, τη διεκπεραίωση της διδακτορικής έρευνας και την υποστήριξη της διατριβής είναι η ίδια με αυτή που ακολουθείται για τη μεταπτυχιακή διατριβή (στάδια ολοκλήρωσης της διατριβής, σελ. 28-29 του οδηγού). Ο υποψήφιος διδάκτορας αναπτύσσει τη διατριβή του δημόσια ενώπιον της 7-μελούς Εξεταστικής Επιτροπής, η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και κατά πόσον αυτή αποτελεί συμβολή στην επιστήμη. Τα μέλη της επιτροπής ψηφίζουν υπέρ ή κατά της έγκρισης της διατριβής, αιτιολογώντας την ψήφο τους. Για την έγκριση της διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη τουλάχιστον πέντε (5) μελών της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, τα οποία και συνυπογράφουν σχετικό πρακτικό αξιολόγησης και έγκρισης της διατριβής.

Παρατηρήσεις - Διορθώσεις. Ο υποψήφιος διδάκτορας καταγράφει αναλυτικά όλες τις παρατηρήσεις, επισημάνσεις, προσθήκες ή αλλαγές που προτάθηκαν κατά τη διάρκεια της υποστήριξης, τις αξιολογεί σε συνεργασία με τον επιβλέποντα καθηγητή και προβαίνει στις αναγκαίες διορθώσεις της διατριβής του. Ο επιβλέπων καθηγητής βεβαιώνει (α) αν πραγματοποιήθηκαν οι διορθώσεις αυτές και (β) αν η διατριβή είναι έτοιμη για τελική κατάθεση τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και ως προς τη δομή της (APA, κ.λπ.).

Δεοντολογία & Δοκιμαζόμενοι (βλέπε επίσης κεφ. V, σελ. 107)

Αρχές & Κανόνες. Η χρησιμοποίηση δοκιμαζόμενων σε οποιαδήποτε έρευνα προϋποθέτει την ακριβή τήρηση αρχών και κανόνων με επίκεντρο το σεβασμό της προσωπικότητας του ατόμου. Η μη τήρηση των κανόνων αυτών αποτελεί παράβαση της δεοντολογίας. Ο δοκιμαζόμενος πρέπει να ενημερώνεται πλήρως για τις συνθήκες, τις διαδικασίες και τους στόχους της έρευνας, ώστε να δίνει εγγράφως τη συγκατάθεσή του πριν τη συμμετοχή του σε κάποιο ερευνητικό πρόγραμμα. Ως συγκατάθεση δοκιμαζόμενου ορίζεται η εθελούσια συναίνεση ενός ατόμου ή του νομικά εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου του, χωρίς παραπλάνηση, δόλο, πίεση ή άλλη μορφή εξαναγκασμού.

Ενημέρωση & Συγκατάθεση. Η Συντονιστική Επιτροπή απαιτεί να γίνονται οι απαραίτητες εκ μέρους του ερευνητή ενέργειες, ώστε να επιτυγχάνεται η πλήρης ενημέρωση των δοκιμαζόμενων που προτίθεται να χρησιμοποιήσει στην έρευνά του. Η δήλωση συγκατάθεσης υπογράφεται από όλους τους δοκιμαζόμενους αφού κάθε ένας από αυτούς διαβάσει το έντυπο με τίτλο "Δήλωση συγκατάθεσης", το οποίο παρέχει όλες τις συναφείς με την έρευνα και τις συνθήκες διεξαγωγής της πληροφορίες. Η διαδικασία θα πρέπει να είναι διατυπωμένη με τέτοιο τρόπο, ώστε να γίνεται εύκολα κατανοητή από τους δοκιμαζόμενους.

Στοιχεία της Ενημέρωσης. Για την πλήρη ενημέρωση των δοκιμαζόμενων θα πρέπει στο έντυπο συγκατάθεσης να συμπεριλαμβάνονται τα εξής στοιχεία:

1. Περιγραφή του ερευνητικού θέματος και των στόχων της έρευνας.
2. Περιγραφή και επεξήγηση των πειραματικών ή άλλων ερευνητικών διαδικασιών που θα ακολουθηθούν, με ειδική αναφορά σε κινδύνους που πιθανόν ενυπάρχουν σε αυτές.
3. Περιγραφή των πραγματικών ωφελειών που ενδεχομένως προκύψουν από τη συμμετοχή των δοκιμαζόμενων στις ερευνητικές διαδικασίες ή από τα αποτελέσματα της όλης ερευνητικής προσπάθειας.
4. Σαφής δέσμευση ότι ο δοκιμαζόμενος είναι ελεύθερος να αποσύρει τη συγκατάθεσή του και να διακόψει τη συμμετοχή του οποιαδήποτε στιγμή, χωρίς καμία προκατάληψη ή αντίρρηση από τη μεριά των ερευνητών / φοιτητών.

5. Σαφής δέσμευση ότι σε περίπτωση συνέντευξης ή ερωτηματολογίου ο δοκιμαζόμενος δικαιούται να αρνηθεί να απαντήσει σε κάποιες ερωτήσεις ή να δώσει στοιχεία που άπτονται των προσωπικών του δεδομένων.
6. Αναφορά στα μέτρα που έχουν ληφθεί από τον ερευνητή, ώστε να διασφαλιστούν αφενός το απόρρητο των προσωπικών στοιχείων και αφετέρου οι πληροφορίες που προκύπτουν από τη συμμετοχή και τις επιδόσεις του δοκιμαζόμενου (βλέπε επίσης ερευνητική δεοντολογία, κεφ. V, σελ 107).
7. Σε περίπτωση που οι δοκιμαζόμενοι αναγνωρίζονται από το όνομα στο ερευνητικό χειρόγραφο προς δημοσίευση ή συζήτηση, τότε θα πρέπει να λαμβάνεται άδεια από τους ίδιους ή στο έντυπο της συγκατάθεσης ή γραπτώς σε έντυπο με μεταγενέστερη ημερομηνία.
8. Περιγραφή οποιασδήποτε συμμετοχής του δοκιμαζόμενου σε βιντεοταινίες, φωτογραφίες ή άλλο οπτικοακουστικό υλικό, ποιος θα έχει πρόσβαση, εποπτεία και φύλαξη του υλικού, πώς πρόκειται να χρησιμοποιηθεί και ποια στοιχεία θα διατηρηθούν μετά την ολοκλήρωση της έρευνας.
9. Δήλωση του δοκιμαζόμενου ή αντιπροσώπου του ότι έχει διαβάσει και κατανόησει το έντυπο συγκατάθεσης. Σε περίπτωση ανηλίκων υπογράφουν ο ένας ή και οι δύο γονείς ή οι νόμιμοι κηδεμόνες τους. Για ανήλικους επαρκούς ωριμότητας υπογράφουν ο δοκιμαζόμενος και οι γονείς.
10. Ειδικό σημείο για την υπογραφή του δοκιμαζόμενου (ή ενός νομικά εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου του) και την ημερομηνία.

Διευκρινήσεις. Ο ερευνητής υποχρεούται να δώσει διευκρινήσεις και απαντήσεις σε ερωτήσεις και απορίες των δοκιμαζόμενων αναφορικά με τις διαδικασίες ή άλλα σημεία της έρευνας, είτε με βάση το έντυπο είτε με βάση προφορική ή άλλη οπτικο-ακουστική ενημέρωση εκ μέρους του ερευνητή.

Διακήρυξη Helsinki. Η Συντονιστική Επιτροπή αποδέχεται τη δήλωση του Helsinki της Παγκόσμιας Ιατρικής Εταιρίας για τη διεξαγωγή κλινικής έρευνας. Όταν η έρευνα περιλαμβάνει ασθενείς, οι ερευνητές συμμορφώνονται με τις αρχές που τίθενται στη διακήρυξη. Δεν είναι απαραίτητο ο ερευνητής να περιγράψει στην ερευνητική πρόταση τις συγκεκριμένες ενέργειες που έκανε για να διεκπεραιώσει τη διαδικασία υπογραφής του έντυπου συγκατάθεσης, ή να διασφαλίσει το απόρρητο των αποτελεσμάτων ή να προστατέψει τα ατομικά δικαιώματα των δοκιμαζόμενων. Είναι αρκετή η μαρτυρία του ερευνητή ότι «αποκτήθηκε το έντυπο συγκατάθεσης από τον δοκιμαζόμενο κατόπιν ενημέρωσής του» ή η χρησιμοποίηση κάποιας παρόμοιας διατύπωσης. Είναι κατανοητό ότι μια τέτοια δήλωση εγγυάται τη συμμόρφωση του ερευνητή / φοιτητή με τις οδηγίες που παρατέθηκαν παραπάνω. Η τήρηση των παραπάνω αρχών και κανόνων είναι συνυπευθυνότητα του επιβλέποντα καθηγητή και του ερευνητή / φοιτητή.

III ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

- **ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ**
  - Μαθήματα Κορμού
  - Παιδαγωγικό Πεδίο
  - Ανθρωπιστικό Πεδίο
  - Οργανωτικό Πεδίο
  - Προπονητικό Πεδίο
- **ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ**

3.1 ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ

3.1.1 ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ

500 ΜΚ - ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ Ι (3 δ.μ., 7 ECTS, προαπ. για το 503)

Καθηγητής Κ. Καρτερολιώτης

Σκοπός - Να εξηγήσει στους μεταπτυχιακούς φοιτητές τις βασικές αρχές οργάνωσης και εκτέλεσης μιας επιστημονικής έρευνας, καθώς επίσης και τις μεθόδους αξιολόγησης των δοκιμασιών για τις φυσικές, φυσιολογικές και κινητικές παραμέτρους.

Θεματικές ενότητες

1. Εισαγωγή στην έρευνα στην αθλητική επιστήμη (Introduction to research in Sport Science)
2. Είδη έρευνας (Types of research)
3. Επιλογή και διατύπωση του ερευνητικού προβλήματος (Identifying and stating the research problem)
4. Στρατηγικές αναζήτησης της βιβλιογραφίας (Literature search strategies)
5. Παρουσίαση του ερευνητικού προβλήματος (Presenting the research problem)
6. Παρουσίαση ερευνητικών υποθέσεων (Presenting the research hypotheses)
7. Διατύπωση της μεθόδου (Formulating the method)
8. Μέθοδοι δειγματοληψίας (Sampling methods)
9. Κωδικοποίηση δεδομένων (Data coding)
10. Αξιοπιστία μετρήσεων (Reliability of measurement)
11. Εγκυρότητα μετρήσεων (Validity of measurement)
12. Ζητήματα δεοντολογίας στην έρευνα (Ethical issues in research)

Αξιολόγηση - Δύο (2) Εξετάσεις (60%), Περιλήψεις επιστημονικών άρθρων (10%), Καταγραφή της βιβλιογραφίας (APA, 10%), Άλλες εργασίες & εξετάσεις (10%), Συμμετοχή στις διαλέξεις (10%).

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Thomas, J.R. & Nelson, J.K. (2003). *Μέθοδοι έρευνας στη φυσική δραστηριότητα. (Τόμοι Α' και Β')*. (Κ. Καρτερολιώτης, επιμέλεια έκδοσης). Αθήνα: Εκδόσεις Πασχαλίδη (έτος πρωτότυπης έκδοσης 1996).
- Cohen, L., & Manion, L. (1997). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. (μτφ. Χ. Μητσοπούλου & Μ. Φιλοπούλου). Αθήνα: Εκπαιδ. Βιβλιοθήκη. (σελ. 11-69).
- Carmines, G.E., & Zeller, A.R. (1979). *Reliability and validity assessment*. Thousand Oaks, CA: Sage (pp. 29-49).
- Zeller, A. R., & Carmines, G. E. (1980). *Measurement in the social sciences: The link between theory and data*. Cambridge: Cambridge University Press. (pp. 49-76).

503 ΜΚ - ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΙΙ (3 δ.μ., 7 ECTS, προαπαιτούμενο το 500)

Καθηγητής Κ. Καρτερολιώτης

Σκοπός - Να εξηγήσει στους μεταπτυχιακούς φοιτητές τις βασικές αρχές οργάνωσης και εκτέλεσης μιας επιστημονικής έρευνας, καθώς επίσης και τις μεθόδους αξιολόγησης των δοκιμασιών για τις φυσικές, φυσιολογικές και κινητικές παραμέτρους. Επίσης, να δώσει τη δυνατότητα σύνθεσης, ολοκλήρωσης, συγγραφής, παρουσίασης και δημοσίευσης ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Θεματικές ενότητες

1. Περιγραφική έρευνα, ερωτηματολόγιο (Descriptive research, questionnaire)
2. Αξιοπιστία των μετρήσεων (Reliability of measurement)
3. Εγκυρότητα των μετρήσεων (Validity of measurement)
4. Κατασκευή κλιμάκων & ερωτηματολογίων (Scale & questionnaire construction)
5. Είδη Συνέντευξης (Types of interviews)
6. Μέθοδοι παρατήρησης (Methods of observations)
7. Ποιοτική έρευνα (Qualitative research)
8. Ανθρωπολογική και εθνογραφική έρευνα (Anthropological and Ethnographic research)
9. Πειραματική έρευνα (Experimental research)
10. Πειραματικοί σχεδιασμοί (Experimental designs)
11. Παρουσίαση της ερευνητικής πρότασης (Presentation of research proposal)
12. Συγγραφή και παρουσίαση της έρευνας (Writing and presenting research)

Αξιολόγηση - Περίληψη ερευνητικής πρότασης (5%), παρουσίαση ερευνητικής πρότασης (30%), εξετάσεις (50%), εργασίες & εξετάσεις (10%), συμμετοχή (5%).

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Thomas, J.R. & Nelson, J.K. (2003). *Μέθοδοι έρευνας στη φυσική δραστηριότητα*. (Τόμοι Α' και Β'). (Κ. Καρτερολιώτης, επιμέλεια έκδοσης). Αθήνα: Εκδόσεις Πασχαλίδη (έτος πρωτότυπης έκδοσης 1996).
- Παρασκευόπουλος, Ι. (1993). *Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας*. (Τόμοι Α' και Β'). Αθήνα.
- DeVellis, R.F. (2003). *Scale development: Theory and applications*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Fowler, F. J. (1995). *Improving Survey Questions: Design and Evaluation*. Thousand Oaks CA: Sage Publications.
- Strauss, A. (1987). *Qualitative analysis for social scientists*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Pyrzczak, F., & Bruce, R.R. (1998). *Writing empirical research reports: A basic guide for students of the social and behavioral sciences*. Los Angeles, CA: Pyrczak.
- Shaughnesy, J.J. & Zechmeister, E.B. (1990). *Research methods in psychology*. McGraw-Hill (pp. 36-75).

501 ΜΚ - ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ Ι (3 δ.μ., 7 ECTS)

Καθηγητής Γιώργος Βαγενάς (προ-απαιτούμενο για το 504, II).

Σκοπός - Εκμάθηση των τεχνικών της περιγραφικής στατιστικής και των βασικών μεθόδων της επαγωγικής στατιστικής. Αναλυτική επεξήγηση των κύριων παραμετρικών και μη παραμετρικών μεθόδων συσχέτισης και σύγκρισης. Έμφαση στην ορθή εφαρμογή και στην ερμηνευτική διάσταση κάθε τεχνικής. Αναλύονται παραδείγματα από διάφορα επιστημονικά πεδία μέσω q-pro, excel & spss.

Θεματικές Ενότητες

Βασικά, κατανομές, κεντρική θέση (basic concepts, distributions, central location).

1. Διασπορά, κανονική κατανομή (dispersion & normal distribution).
2. Δειγματική κατανομή, εκτίμηση & υπόθεση (sampling distribution, estimation, hypothesis).
3. Απλή γραμμική συσχέτιση (simple linear correlation).
4. Απλή γραμμική παλινδρόμηση (simple linear regression).
5. Σύγκριση δύο μέσων: έλεγχος t (comparison of two means: t-test).
6. Σύγκριση άλλων στατιστικών (comparing other statistics: ρ , σ^2 , ρ , β).
7. Στατιστικό χ^2 , απαραμετρικές συσχετίσεις (chi-square statistic, non-parametric correlations).
8. Απαραμετρική σύγκριση 2 δειγμάτων (nonparametric comparisons of 2 samples: Mann-Whitney & Wilcoxon).
9. Απλή ανάλυση διασποράς: ανεξάρτητα δείγματα (simple ANOVA: independent samples).
10. Απλή ανάλυση διασποράς: εξαρτημένα δείγματα (simple ANOVA: dependent samples).
11. Απαραμετρική σύγκριση $k > 2$ δειγμάτων (nonparametric comparisons of $k > 2$ samples: Kruskal-Wallis & Friedman).

Αξιολόγηση - Συμμετοχή & απόδοση στο μάθημα (10%), ασκήσεις στο μάθημα (10%), εργασίες (30%), πρόοδος (10%), τελική εξέταση (40%).

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Ferguson, G. A. (1989). Statistical Anal. in Psychology and Education. McGraw-Hill.
- Minium, E. W. & King, B. M. (2002). Statistical Reasoning in Psychol. & Education. John Wiley.
- Vincent, W. (2005). Statistics in Kinesiology. Human Kinetics Champaign Il.
- Pallant, J. (2007). SPSS Survival Manual (version 15). McGraw Hill.
- Spatz Chris (2007). Basic Statistics: Tales of Distributions. Thomson & Wadsworth.
- Βαγενάς, Γ. (2002). Στατιστικές Εφαρμογές στην Αθλητική Επιστήμη, (464 σελ.). Αθήνα.

504 ΜΚ - ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΙΙ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Καθηγητής Γιώργος Βαγενάς (προ-απαιτούμενο το 501, Ι).

Σκοπός - Εκμάθηση των τεχνικών της πολλαπλής ανάλυσης διασποράς και παλινδρόμησης. Πολλαπλά παραδείγματα, αναλυτική επεξήγηση και κριτήρια ορθής επιλογής και εφαρμογής κάθε τεχνικής, με απώτερο στόχο τον εύστοχο στατιστικό σχεδιασμό για την επίλυση σύνθετων ερευνητικών προβλημάτων.

Θεματικές Ενότητες

1. Εισαγωγή στο στατιστικό σχεδιασμό και στην ανάλυση πειραμάτων (introduction to design & analysis of experiments).
2. Μετά-ANOVA συγκρίσεις: ανεξάρτητα δείγματα (post-hoc comparisons: independent samples).
3. Μετά-ANOVA συγκρίσεις: εξαρτημένα δείγματα (post-hoc comparisons: independent samples).
4. Προσχεδιασμένες αναλυτικές συγκρίσεις: (pre-planned analytical comparisons: independent & dependent samples).
5. Πολλαπλή ανάλυση διασποράς (2, 3, ... παράγοντες): ανεξάρτητα δείγματα (factorial ANOVA: independent samples).
6. Πολλαπλή ανάλυση Διασποράς (2, 3, ... παράγοντες): εξαρτημένα δείγματα (factorial ANOVA: independent samples).
7. Πολλαπλή ανάλυση διασποράς (2, 3, ... παράγοντες): μικτοί σχεδιασμοί (factorial ANOVA: mixed designs).
8. Ανάλυση συνδιασποράς: δομή, εφαρμογές (ANCOVA: structure, applications).
9. Πολλαπλή Παλινδρόμηση: βασικά, στατιστικός έλεγχος (multiple regression: basics, statistical control).
10. Πολλαπλή Παλινδρόμηση: ανάλυση πρόβλεψης (multiple regression: prediction analysis).
11. Πολλαπλή Παλινδρόμηση: προχωρημένες έννοιες (multiple regression: advanced concepts).
12. Στατιστικός σχεδιασμός και πολυμεταβλητή ανάλυση: εισαγωγή (statistical design and multivariate analysis).

Αξιολόγηση - Συμμετοχή (10%), εργασίες (40%), ασκήσεις (10%), εξέταση (40%).

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Pallant, J. (2007). SPSS survival manual (version 15). London: McGraw Hill.
- Spatz Chris (2007). Basic statistics: Tales of distributions. Belmont, CA: Thomson Wadsworth.
- Field, A., & Hole, G. (2006). How to design and report experiments. London: SAGE.
- Keppel, G. & Wickens, T. (2007). Design & Analysis: A Researcher's Handbook. N.J.:Prentice-Hall Inc.
- Pedhazur, E. J. (1982). Multiple Regression in Behavioral Research. N.Y.:Holt, Rinehart & Winston.

502 ΕΥ - ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ (3 δ.μ., 6 ECTS, μάθημα επιλογής)

Καθηγητής Κ. Καρτερολιώτης, Δρ. Ελευθεριάδου Αναστασία

Σκοπός - Η κριτική διερεύνηση βασικών ερωτημάτων της σύγχρονης Επιστημολογίας, όπως αυτά για τη φύση και τα όρια της επιστήμης, την εξάρτηση της παρατήρησης από την θεωρία, την εγκυρότητα της επιστημονικής μεθόδου, τη φύση των θεωρητικών όρων, τη λογική δομή και τα κριτήρια συγκρισιμότητας των επιστημονικών θεωριών, τον χαρακτήρα της επιστημονικής προόδου, όπως και την σύγκριση μεταξύ ορθολογισμού και σχετικισμού.

Θεματικές ενότητες

1. Εισαγωγή στην σύγχρονη Επιστημολογία (Introduction to the Theory of Science).
2. Η επιστήμη ως γνώση προερχόμενη από τα γεγονότα της εμπειρίας (Science as knowledge derived from the facts of experience).
3. Ο David Hume και το πρόβλημα της επαγωγής. (D.Hume and the problems with inductivism).
5. Karl Popper : η διαψευσιμότητα ως κριτήριο των Θεωριών. (K. Popper : the falsifiability as a criterion for theories).
6. Η Εκλεπτυσμένη Διαψευσιοκρατία (Sophisticated falsificationism).
7. Τα όρια της Διαψευσιοκρατίας (The limitations of falsificationism).
8. Οι Θεωρίες ως Δομές: Η μεθοδολογία των ερευνητικών προγραμμάτων του Imre Lakatos. (Theories as structures: Lakatos's research programs).
9. Τα Παραδείγματα κατά Kuhn: Κανονική επιστήμη , κρίση και επανάσταση.(Kuhn's paradigms: normal science, crisis and revolution).
10. Ορθολογισμός ή σχετικισμός; (Rationalism or relativism?)
11. Η αναρχική θεωρία της γνώσης του Paul Feyerabend (Feyerabend's anarchistic theory of science).
12. Ρεαλισμός και Αντιρεαλισμός (Realism and anti-realism).
13. Φιλοσοφία και Θεωρία της Αθλητικής Επιστήμης - Σύγχρονα ερωτήματα (Philosophy and Theory of Sport Science - new questions).

Αξιολόγηση - Συγγραφή & παρουσίαση εργασίας (40%), τελική γραπτή εξέταση (40%), παρουσία - ενεργός συμμετοχή (20%).

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Salmon et al. (1998). Εισαγωγή στη φιλοσοφία της επιστήμης. Παν. Εκδ. Κρήτης.
- Kuhn, S T. (1970). The Structure of Scientific Revolutions. Chicago: The Univ. of Chicago Press.
- Feyerabend, K. P. (1975). Against Method: Outline of an Anarchistic Theory of Knowledge. London New left books.
- Popper, K. (1963). Conjectures and Refutations. London.
- Losee, J. (1983). Φιλοσοφία της Επιστήμης. Μία ιστορική εισαγωγή. Εκδ. Βάνιας.
- Ψύλλος, Στ. (2008). Επιστήμη και Αλήθεια. Δοκίμια στη Φιλοσοφία της Επιστήμης. Εκδ. Οκτώ.

3.1.2 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΠΕΔΙΟ

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Καθηγητής Δ. Χατζηχαριστός, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αικ. Ζουνχιά

520 ΚΑ - ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ (5 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η προετοιμασία επιστημόνων για αυτοδύναμη έρευνα στην προετοιμασία ειδικών της Φυσικής Αγωγής και του Αθλητισμού, τη διδασκαλία της και τα αναλυτικά προγράμματα.

Θεματικές ενότητες

1. Ταυτότητα της Αθλητικής Παιδαγωγικής και της Διδακτικής Φυσικής Αγωγής (Identity of Sport Pedagogy and Didactics of Physical Education)
2. Μέθοδοι έρευνας στην Αθλητική Παιδαγωγική και Διδακτική Φυσικής Αγωγής (Research methods in Sport Pedagogy and Didactics of Physical Education)
3. Αναλυτικό πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής (Physical Education curriculum)
4. Αποτελεσματική διδασκαλία στη Φυσική Αγωγή (Effectiveness in Phys. Education)
5. Η προπτυχιακή εκπαίδευση των ειδικών της Φυσικής Αγωγής και του Αθλητισμού (Physical Education Teacher Education -PETE)
6. Πρακτική άσκηση φοιτητών Φυσικής Αγωγής - Αθλητισμού (Teaching practice in Physical Education)
7. Διδακτικές ανησυχίες μελλοντικών και εν ενεργεία καθηγητών Φυσικής Αγωγής-Αθλητισμού (Teaching concerns of prospective and active physical educators)
8. Επαγγελματική ανάπτυξη των καθηγητών Φυσικής Αγωγής (Professional development of Physical Education teachers)
9. Μέθοδοι διδασκαλίας στη Φυσική Αγωγή (Teaching methods in Physical Education)
10. Διαχείριση και έλεγχος σχολικής τάξης (Management & Class control)
11. Αξιολόγηση της απόδοσης των μαθητών στη Φυσική Αγωγή (Evaluating children in Physical Education)
12. Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των καθηγητών Φυσικής Αγωγής (Evaluation of effectiveness of Physical Education teachers)

Αξιολόγηση - Εργασίες (50%), γραπτή εξέταση (50%).

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Barrette, G., Feingold, R., Rees, C. R., & Pieron, M. (eds) (1987). *Myths, models & methods in sport pedagogy*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Ζουνχιά, Κ. (2008). *Επαγγελματική Κοινωνικοποίηση των Καθηγητών Φυσικής Αγωγής*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Kirk, D., MacDonald, D. & O' Sullivan, M. (2006). *Handbook of Physical Education*. Sage Publications.

Richardson, V. (2001). *Handbook of Research on Teaching (Fourth Edition)*. Washington: AERA

Silverman S. J., & Ennis, C. D. (Eds.) (2003). *Student learning in physical education. Applying research to enhance instruction*. Champaign, IL: Human Kinetics.

Κατζηχαριστός, Δ. (2003). *Σύγχρονο σύστημα Φυσικής Αγωγής*. Από τη θεωρία στην πράξη. Αθήνα: Αυτοέκδοση.

638 ΚΑ - ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ Φ.Α. (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Να αποκτήσουν οι φοιτητές γνώσεις σε εξειδικευμένα θέματα που σχετίζονται με την Αθλητική Παιδαγωγική και τη Διδακτική και που συμπληρώνουν το γνωστικό αντικείμενο.

Θεματικές ενότητες

1. Αγωγή υγείας στο πλαίσιο της Φυσικής Αγωγής (Health education in the context of Physical Education)
  2. Ανάλυση της διδασκαλίας στη Φυσική Αγωγή και τον Αθλητισμό (Analyzing Physical Education & Sport Instruction)
  3. Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στο πλαίσιο της Φυσικής Αγωγής (Information and Communication Technologies (ICT) in Physical Education)
    - 3.1. Βασικές χρήσεις των ΤΠΕ (Basic uses of ICT) (Using word, powerPoint, excel, photographs, audio, internet)
    - 3.2. Προχωρημένες χρήσεις των ΤΠΕ (Advanced uses of ICT) (Using digital cameras, digital video, using editing software, developing your own intranet)
    - 3.3. Δημιουργικές χρήσεις των ΤΠΕ (Creative uses of ICT) (Using software to support learning, being creative with video)
  - 3.4. Επεξεργασία video (Video editing)
  - 3.5. Τεχνολογία μετρήσεων (Measurement Technology)
  - 3.6. Πολυμέσα διδασκαλίας (Multimedia)
  - 3.7. Εκπαιδευτικό λογισμικό (Educational Software)
4. Διατήρηση της ισότητας στη Φυσική Αγωγή (Equity issues in Physical Education)
  5. Συγκριτική Φυσική Αγωγή (Comparative Physical Education)
  6. Διαθεματικό αναλυτικό πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής (Interdisciplinary curriculum in Physical Education)
  7. Πολύ-πολιτισμικότητα και «ιδιαιτέρες» ομάδες μαθητών στη Φυσική Αγωγή (Multicultural & diversity issues in Physical Education)

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Altrichter, H., Posch, P., & Somekh, B. (2001). *Οι εκπαιδευτικοί ερευνούν το έργο τους. Μια εισαγωγή στις μεθόδους της έρευνας δράσης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

- Cone, T.P., Werner, P., Cone, S.L., & Woods, A.M. (1998). *Interdisciplinary teaching through physical education*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Cooper, J.O., Heron, T.E., & Heward, W.L. (2007). *Applied behavior analysis (second edition)*. USA: Pearson Prentice Hall.
- Darst, P., Zakrajsek, D., & Mancini, V. (1989). *Analyzing physical education and sport instruction*. Champaign, IL: Human Kinetics Books.
- Hellison, D. R., & Templin, T.J.(1991). *A Reflective approach to teaching physical education*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Mohnsen, B. (1995). *Using technology in physical education*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Pate, R., & Hohn, R. (1994). *Health and fitness through physical education*. Champaign, IL: Human Kinetics.

639 ΚΑ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ Φ.Α. (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η ενημέρωση και εξοικείωση των φοιτητών με κάθε είδους μελέτη και εμπειρική εξέταση, όπως ανασκόπηση, μετά-ανάλυση, περιγραφική, συγκριτική και πειραματική έρευνα σε εξειδικευμένα θέματα Αθλητικής Παιδαγωγικής και Διδακτικής, τα οποία δημοσιεύονται στα πλέον έγκυρα επιστημονικά περιοδικά.

Οργάνωση - Σε κάθε φοιτητή ανατίθεται η ανασκόπηση και η παρουσίαση ενός αριθμού επιστημονικών άρθρων από το πιο έγκριτα περιοδικά. Κατά την παρουσίαση, ο φοιτητής περιγράφει συνοπτικά και σχολιάζει κριτικά το άρθρο ως προς το πρόβλημα, τη θεωρία, τη βιβλιογραφία, τη μεθοδολογία, την επεξεργασία των δεδομένων, τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα.

Αξιολόγηση - Για την αξιολόγηση στο σεμινάριο της Αθλητικής Παιδαγωγικής και Διδακτικής Φυσικής Αγωγής κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής θα πρέπει να παρουσιάσει και να συγγράψει τρεις εργασίες, τις οποίες θα παραδώσει τυπωμένες στον διδάσκοντα. Η έκταση του κειμένου θα είναι μεταξύ 3000 και 4000 λέξεων συμπεριλαμβανομένης της βιβλιογραφίας. Τα κριτήρια βαθμολογίας θα είναι: (α) η επαρκής κάλυψη της προτεινόμενης και πρόσθετης βιβλιογραφίας, (β) η κριτική ανάλυση του θέματος.

640 ΚΑ - ΚΑΘΟΔΗΓΟΥΜΕΝΗ ΜΕΛΕΤΗ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ Φ.Α. (3 δ.μ, 7 ECTS)

Σκοπός - Ο μεταπτυχιακός φοιτητής μαθαίνει να προετοιμάζει και να παρουσιάζει μια αυτοτελή επιστημονική εργασία στην ευρύτερη επιστημονική κοινότητα.

Διαδικασία - Η απόκτηση των γνώσεων και εμπειριών γίνεται μέσα από στενή συνεργασία του επιβλέποντα καθηγητή με τον μεταπτυχιακό φοιτητή σε ατομική βάση. Στην αρχική φάση προσδιορίζεται και οριοθετείται το θέμα που θα διερευνηθεί. Σε επόμενη φάση ο επιβλέπων καθηγητής μαθαίνει στον φοιτητή τον τρόπο προσέγγισης των κέντρων τεκμηρίωσης. Στην τελική φάση ο φοιτητής επεξεργάζεται και οργανώνει το υλικό του για παρουσίαση.

Προτεινόμενα επιστημονικά περιοδικά - British Journal of Teaching Physical Education, Education for Health, Educational Review, European Journal of Physical Education (Physical Education and Sport Pedagogy), European Physical Education Review, International Journal of Physical Education, International Review of Education, Journal of Teaching in Physical Education, Physical Education and Sport Pedagogy, Quest, Sport, Education and Society, Sport Science Review, Studies in Physical Culture and Tourism, Research Quarterly for Exercise and Sport, Teachers and Teaching: Theory and Practice, Teaching and Teacher Education, The Physical Educator, Journal of Sport Sciences.

Αξιολόγηση - περατώνεται με την κατάθεση της ερευνητικής πρότασης.

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Ομοτ. Καθηγητής Ι. Ζέρβας, Επίκ. Καθηγ. Μ. Ψυχουντάκη, Λέκτορας Ν. Σταύρου

521 ΚΑ - ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ (5 δ.μ., 11 ECTS)

Σκοπός - Η κατανόηση των εννοιών και θεωριών που διέπουν την ψυχολογία της άσκησης και την αθλητική ψυχολογία. Το μάθημα περιλαμβάνει δυο μείζονες ενότητες που αφορούν: (α) στη συμπεριφορά, προσπάθεια και απόδοση των αθλητών όλων των επιπέδων και (β) στην ψυχολογία της σωματικής άσκησης.

Θεματικές ενότητες

1. Προσωπικότητα και αθλητισμός (Personality and sport)
  - Θεωρίες προσωπικότητας και αποτελέσματα ερευνών στον αθλητισμό (Personality research in sport and exercise)
  - Αυτοπεποίθηση και αυτο-αποτελεσματικότητα στον αθλητισμό (Self-confidence and self-efficacy in sport)
2. Κίνητρα (Motivation)
  - Ο ρόλος των κινήτρων στην άσκηση και τον αθλητισμό (Motivation in sport and exercise)
  - Ανάπτυξη κινήτρων (Guidelines for building motivation)
  - Θεωρίες των στόχων στον αθλητισμό και αποτελέσματα ερευνών (Goal setting)

- Θεωρία απόδοσης αιτιών και αποτελέσματα ερευνών (Attribution theory in sport)
- 3. Διέγερση, Στρες και άγχος στον αθλητισμό (Arousal, stress and anxiety in sport)
- 4. Θεωρίες ηγεσίας - Ηγετική συμπεριφορά στον αθλητισμό (Sport leadership)
- 5. Θεωρίες συνοχής ομάδας – Συνοχή αθλητικών ομάδων (Group cohesion)
- 6. Ψυχολογία της άσκησης (Exercise psychology)
- 7. Ψυχική διάθεση και αθλητική απόδοση (Mood state and performance)
- 8. Θεωρίες Κινητικής Μάθησης (Motor learning theories)
- 9. Διατήρηση και μεταφορά μάθησης (Retention and transfer of learning)
- 10. Προσοχή – Αντίληψη στον αθλητισμό (Concentration and perception in sport activities)

Αξιολόγηση - α) Τελική γραπτή εξέταση (50%), β) προφορική παρουσίαση ενός θέματος επιλογής (20%), γ) παράδοση τριών σύντομων γραπτών εργασιών με τη μορφή εκτεταμένης περίληψης τριών άρθρων (15%), δ) συνέπεια και συμμετοχή στο μάθημα (15%).

Βασική βιβλιογραφία

- Cox, R.H. (2004). *Αθλητική ψυχολογία: Έννοιες και εφαρμογές*. (5^η έκδ.) (επιμ. Γιάννης Ζέρβας). Αθήνα: Επιστημονικές Εκδόσεις Παρισιάνου.
- Duda, J.L. (1998). *Advances in sport and exercise psychology measurement*. Morgantown, WV: Fitness Information Technology.
- Horn, T. (2002). *Advances in sport psychology*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Murphy, S. (Ed.). (2005). *The sport psychology handbook: A complete guide to today's best mental training techniques*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Singer, R.N., Hausenblas, H.A., & Janelle, C.M. (2001). *Handbook of sport psychology* (2nd ed.). New York: John Wiley.
- Weinberg, R.S., & Gould, D. (2003). *Foundations of sport and exercise psychology*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Williams, J.M. (1998). *Applied sport psychology: Personal growth to peak performance* (3rd Ed.). Mountain View, CA: Mayfield.

630 ΚΑ - ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ (3 δ.μ., 7 ECTS)

(Προαπαιτούμενο: Αθλητική Ψυχολογία ΚΑ 521)

Σκοπός - Η γνώση και εφαρμογή των επιστημονικών προσεγγίσεων και μεθόδων στη μελέτη θεμάτων της αθλητικής ψυχολογίας (ψυχολογικά χαρακτηριστικά, συμπεριφορά, μάθηση, απόδοση) υπό διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις (συμπεριφοριστική, ψυχοφυσιολογική και γνωστικο-συμπεριφοριστική θεωρία) και διαφορετικές πρακτικές μελέτης (νομοθετική και ιδιογραφική προσέγγιση).

Θεματικές ενότητες

1. Επιστημονικές προσεγγίσεις και μέθοδοι έρευνας στην αθλητική ψυχολογία (Scientific approaches and research methods in sport psychology)
2. Μέτρηση και αξιολόγηση του άγχους, της αυτοεκτίμησης, της αυτοπεποίθησης, της αυτο-αποτελεσματικότητας, των στόχων (Measuring and assessing anxiety, self-esteem, self-confidence, self-efficacy and goal setting)
3. Μέτρηση και αξιολόγηση της ψυχικής διάθεσης (Measuring and assessing mood state)
4. Μέτρηση και ανάπτυξη κινήτρων (Measuring and building motivation)
5. Αξιολόγηση και βελτίωση της προσοχής (Assessing and improving concentration)
6. Αξιολόγηση της συνοχής αθλητικών ομάδων (Assessing team cohesion)
7. Αξιολόγηση της ηγετικής συμπεριφοράς στον αθλητισμό (Assessing leadership in sport)

Αξιολόγηση - α) Προφορική παρουσίαση ενός θέματος επιλογής (40%), β) παράδοση σύντομης γραπτής εργασίας με τη μορφή πλήρους κειμένου (3 σελίδες, 40%), γ) συνέπεια και συμμετοχή στο μάθημα (20%) .

Βασική βιβλιογραφία

- Hackfort, D., Duda, J.L., & Lidor, R. (2005). *Handbook of research in applied sport psychology: International perspectives*. Morgantown: Fitness Information Technology.
- Roberts, G.C., Spink, K.S., & Pemperton, C.L. (1986). *Learning and experiences in sport psychology*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Standards for educational and psychological testing (1999). Washington DC: American Educational Research Association, American Psychological Association, National Council on Measurement in Education.
- Thomas, J.R., & Nelson, J.K. (1996). *Μέθοδοι έρευνας στη φυσική δραστηριότητα*. Επιμ. Κ. Καρτερολιώτης (3^η εκδ., τόμος I & II). Αθήνα: Ιατρικές εκδόσεις Π.Χ. Πασχαλίδης.

631 ΚΑ - ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η μελέτη εξειδικευμένων θεμάτων που επηρεάζουν τη συμπεριφορά τόσο των ασκούμενων όσο και των αθλητών. Τα θέματα αυτά δεν περιλαμβάνονται στο περιεχόμενο των άλλων μαθημάτων.

Θεματικές ενότητες

1. Άσκηση και ψυχική υγεία (Exercise and psychological well-being)
2. Προσκόλληση στην άσκηση (Addiction to exercise)
3. Φυσική δραστηριότητα και νοητική απόδοση (Physical activity and cognitive functioning)
4. Ανάπτυξη της προσωπικότητας των παιδιών μέσω του αθλητισμού (Children's psychological development through sport)
5. Ηθική ανάπτυξη και συμπεριφορά στον αθλητισμό (Moral development in sport)
6. Επιθετικότητα και βία στον αθλητισμό: Ψυχολογική προσέγγιση (Aggression and violence in sport)
7. Οι επιδράσεις του κοινού και του πλήθους στον αθλητισμό (Spectators' influence in sport)
8. Διατροφικές διαταραχές και φυσική δραστηριότητα (Eating disorders)
9. Αθλητικοί τραυματισμοί – πρόληψη και αποκατάσταση: ψυχολογική προσέγγιση (Sport injuries – prevention and rehabilitation: psychological perspective)
10. Αθλητική εξουθένωση (Burnout and Overtraining)
11. Κατάχρηση ουσιών στον αθλητισμό και την άσκηση (Substance abuse)

Αξιολόγηση - α) Τελική γραπτή εξέταση (50%), β) προφορική παρουσίαση ενός θέματος επιλογής (30%), γ) συνέπεια και συμμετοχή στο μάθημα (20%).

Βασική βιβλιογραφία

- Cox, R.H. (2004). *Αθλητική ψυχολογία: Έννοιες και εφαρμογές*. (5^η έκδ.) (επιμ. Ι. Ζέρβας). Αθήνα: Επιστημονικές Εκδόσεις Παρισιάνου.
- Lumpkin, A., Stoll, S.K., & Beller, J.M. (1994). *Sport ethics: Applications for fair play*. St. Louis, Baltimore: Mosby.
- Murphy, S. (Ed.). (2005). *The Sport Psych Handbook: A complete guide to today's best mental training techniques*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Singer, R.N., Hausenblas, H.A., & Janelle, C.M. (2001). *Handbook of sport psychology* (2nd ed.). New York: John Wiley.
- Shields, D., & Bredemeier, B. (1995). *Character development and physical activity*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Weinberg, R.S., & Gould, D. (2003). *Foundations of sport and exercise psychology*. Champaign, IL: Human Kinetics.

632 ΚΑ - ΚΑΘΟΔΗΓΟΥΜΕΝΗ ΜΕΛΕΤΗ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ (3 δ.μ., 7 ECTS)
(απευθύνεται μόνο στους φοιτητές της ειδίκευσης)

Σκοπός - Η εμπάθυση σε ένα επιστημονικό ζήτημα και η εξοικείωση του φοιτητή με το σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη δημοσιοποίηση των ευρημάτων μιας επιστημονικής μελέτης.

Διαδικασία - Το μάθημα διεξάγεται σε στενή και συστηματική συνεργασία με τον επιβλέποντα καθηγητή. Βασικά βήματα:

1. Επιλογή ενός θέματος από τον μεταπτυχιακό φοιτητή το οποίο εξετάζεται υπό μορφή ανασκόπησης, μετα-ανάλυσης, συγκριτικής ή πειραματικής έρευνας.
2. Συντάσσεται ερευνητική πρόταση, η οποία εγκρίνεται με έγγραφη δήλωση του διδάσκοντος που θα επιβλέψει και θα αξιολογήσει τη μελέτη.
3. Η ερευνητική πρόταση παρουσιάζεται στην τάξη προφορικά.
4. Η μελέτη γίνεται σε ελεύθερο χρόνο και ο φόρτος εργασίας είναι ανάλογος ενός άλλου πλήρους μαθήματος, με τις ίδιες διδακτικές μονάδες.

Αξιολόγηση - α) Συνέπεια σε όλα τα στάδια της μελέτης (30%), β) η ολοκλήρωση του μαθήματος επιτυγχάνεται με την υποστήριξη της ερευνητικής πρότασης από τον φοιτητή (70%).

633 ΚΑ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ (3 δ.μ., 7 ECTS)
(απευθύνεται μόνο στους φοιτητές της ειδίκευσης)

Σκοπός - Κατεύθυνση έρευνας: Ενημέρωση και εξοικείωση με κάθε είδους μελέτη και εμπειρική εξέταση (ανασκόπηση, μετα-ανάλυση, περιγραφική, συγκριτική και πειραματική έρευνα) επί εξειδικευμένων θεμάτων Αθλητικής Ψυχολογίας τα οποία δημοσιεύονται στα πλέον έγκυρα επιστημονικά περιοδικά. **Κατεύθυνση εφαρμοσμένης αθλητικής ψυχολογίας:** Πρακτική εφαρμογή της θεωρητικής γνώσης για την ψυχολογική υποστήριξη και συμβουλευτική αθλητών και ομάδων υπό την εποπτεία του υπεύθυνου καθηγητή.

Διαδικασία - Κατεύθυνση έρευνας. Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής αναλαμβάνει να κάνει (δημοσιεύσιμη) ανασκόπηση επιστημονικής βιβλιογραφίας σε ένα από τα θέματα της αθλητικής ψυχολογίας. **Κατεύθυνση εφαρμοσμένης αθλητικής ψυχολογίας.** Κάθε φοιτητής αναλαμβάνει ένα περιστατικό (αθλητή ή ομάδα) με στόχο την οργάνωση και διεξαγωγή Προγράμματος Ψυχολογικής Προετοιμασίας - υπό την καθοδήγηση / εποπτεία του υπεύθυνου καθηγητή. Στο τέλος του εξαμήνου ο φοιτητής πρέπει αναλυτικά να παρουσιάσει το περιστατικό αιτιολογώντας τις επιλογές και τα αποτελέσματα της εφαρμογής.

Βασικά αντικείμενα στα οποία – υπό εποπτεία – εκπαιδεύονται οι πτυχιούχοι ψυχολογίας στο πλαίσιο αυτής της κατεύθυνσης είναι:

- Ψυχολογική προετοιμασία αθλητών (Athletes' psychological preparation)

- Ψυχολογική Αξιολόγηση αθλητών (Athletes' psychological assessment)
  - Λήψη ιστορικού (Interview)
  - Ψυχολογικές δοκιμασίες (Psychological tests)
  - Έκθεση – Διατύπωση προτάσεων παρέμβασης (Psychological report and intervention proposals)
- Τεχνικές ψυχολογικής παρέμβασης στον αθλητισμό (Psychological intervention techniques)
  - Έλεγχος αναπνοής (Breathing control)
  - Προοδευτική Μυϊκή χαλάρωση (Progressive muscle relaxation)
  - Αυτογενής εξάσκηση (Autogenic training)
  - Νοερή εξάσκηση (Imagery rehearsal)
  - Στόχοι (Goal setting)
  - Γνωστική αναδόμηση (Cognitive reconstruction)
- Άγχος και αντιμετώπισή του (Anxiety control)
- Ανάπτυξη αυτοσυγκέντρωσης (Concentration under pressure)
- Ανάπτυξη αυτοελέγχου (Self-control improvement)
- Ανάπτυξη αυτοπεποίθησης (Self-confidence improvement)
- Ανάπτυξη ανθεκτικότητας (Mental toughness improvement)
- Επικοινωνία – Ηγεσία και Συνοχή αθλητικών ομάδων (Communication – Leadership and cohesion in sport-teams)

Αξιολόγηση - α) ικανότητα του φοιτητή να επεξεργάζεται και να παρουσιάζει - γραπτά και προφορικά- τις εργασίες που έχει αναλάβει (ανασκόπηση ή παρουσίαση περιστατικού) (70%), β) συμμετοχή στη διεξαγωγή του μαθήματος (κριτική ανάλυση & σκέψη, διατύπωση επιστημονικών προβληματισμών, ερμηνεία και παρέμβαση) (30%).

Βασική βιβλιογραφία

- Andersen, M.B. (Ed.). (2000). *Doing Sport Psychology*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Bull, J.S., Albinson, G.J., & Shambrook, J.C. (1996). *The mental game plane: Getting Psyched for Sport*. East Sussex, UK: Sports Dynamics.
- Butler, J.R. (1998). *Sport Psychology in Performance*. UK: Butterworth-Heinemann.
- Etzel, F.E., Ferrante, P.A., & Pinkney, W.J. (Eds.). (1991). *Counseling College Student-Athletes: Issues and Interventions*. Morgantown, WV: Fitness Information Technology, Inc.
- Gill, L.D. (2000). *Psychological Dynamics of Sport and Exercise*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Goldberg, S.A. (1997). *Sports Slump Busting: Ten Steps to Mental Toughness and Peak Performance*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Hardy, L., Graham, J., & Gould, D. (1996). *Understanding Psychological Preparation for Sport Theory and Practice of Elite Performers*. NY: John Wiley & Sons, Inc.

- Hill, L.K. (2000). *Frameworks for Sport Psychologists: Enhancing Sport Performance*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Horn, S.T. (2002). *Advances in Sport Psychology*. (2nd ed.). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Kerr, J.H. (2001). *Counseling Athletes: Applying Reversal Theory*. London: Routledge, Taylor & Francis.
- Murphy, S. (Ed.). (2005). *The Sport Psych Handbook: A complete guide to today's best mental training techniques*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Suinn, M.R. (1986). *Seven Steps to Peak Performance: The Mental Training Manual for Athletes*. N.Y.: Hans Huber Publishers.
- Tenenbaum, G. (Ed.). (2001). *The practice of Sport Psychology*. Morgantown, WV: Fitness Information Technology, Inc.
- Williams, M.J. (2000). *Applied Sport Psychology: Personal Growth to Peak Performance*. (4th Ed.). Mountain View: Mayfield Publishing Company.

ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Ομότ. Καθηγητής Ι. Ζέρβας, Επίκ. Καθηγ. Μ. Ψυχουντάκη, Λέκτορας Ν. Σταύρου

522 ΚΑ - ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ (5 δ.μ., 11 ECTS)

Σκοπός - Η κατανόηση των εννοιών και θεωριών που διέπουν την κινητική συμπεριφορά και η μελέτη της νευρο-ψυχολογικής βάσης που συντελεί στην ανάπτυξη της επιδέξιας κινητικής συμπεριφοράς του ανθρώπου.

Θεματικές ενότητες

1. Νευρικό σύστημα και κινητική συμπεριφορά (Neural system and motor behavior).
2. Κινητική μάθηση-διατήρηση-μεταφορά μάθησης (Motor learning-retention-transfer of learning).
3. Θεωρίες κινητικής μάθησης (Theories of motor learning).
4. Νοερή εξάσκηση (Imagery rehearsal)
5. Φυσική δραστηριότητα και πνευματική απόδοση (Physical activity and mental performance).

Αξιολόγηση - α) Τελική γραπτή εξέταση (50%), β) προφορική παρουσίαση ενός θέματος επιλογής (20%), γ) παράδοση τριών σύντομων γραπτών εργασιών με τη μορφή εκτεταμένης περίληψης τριών άρθρων (15%), δ) συνέπεια και συμμετοχή στο μάθημα (15%).

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Adams, J.A. (1971). A closed-loop theory of motor learning. *Journal of Motor Behavior*, vol. 3, No 2, 111-149.
- Brisswalter, J., Collardeau, M., & Arcelin, R. (2002). Effects of acute physical exercise characteristics on cognitive performance. *Sports Medicine*, 32 (9), 555-566.

- Ζέρβας, Ι.Ε. (2006). *Εισαγωγή στην κινητική συμπεριφορά: Ψυχολογική προσέγγιση*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Kilshaw, D., & Annett, M. (1993). Right-and left-hand skill: Effects of age, sex, and hand preferences showing superiors in left-handers. *British Journal of Psychology*, *74*, 253-268.
- Luria, A.R. (1973). *The working brain: An introduction to neuropsychology*. New York: Penguin.
- Magill, R.A. (2004). *Motor learning and control: Concepts and applications*. New York: McGraw-Hill.
- Rose, D. (1998). *Κινητική μάθηση και κινητικός έλεγχος*. Μετάφραση. Επιμέλεια Ευθύμιος Κιουμουρτζόγλου. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Schmidt, R.A. (1975). A schema theory of discrete motor skills learning. *Psychological Review*, *4*, 229-261.
- Schmidt, R.A., & Lee, T.D. (1999). *Motor control and learning: A behavioural analysis*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Singer, R.N., Hausenblas, H.A., & Janelle, C.M. (2001). *Handbook of sport psychology* (2nd ed.). New York: John Wiley.
- Springer, S.P., & Deutsch, G. (1993). *Left brain, right brain* (4th edition). New York: Freeman.
- Tompsonowski, P.D., (2003). Effects of acute bouts of exercise on cognition. *Acta Psychologica*, *112*, 297-324.
- Zervas, Y., & Stambulova, N. (1999). Physical activity and cognitive functioning. In Y. Vanden Auweele, F. Bakker, S. Biddle, M. Durand, & R. Seiler (Eds.), *Psychology for physical educators* (pp. 135-154). Champaign, IL.: Human Kinetics.

634 ΚΑ - ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ (3 δ.μ., 7 ECTS)

(Προαπαιτούμενο: Κινητική συμπεριφορά ΚΑ 522 - 5 δ.μ., 11 ECTS)

Σκοπός - Επιστημονική μέθοδος και έρευνα στην Κινητική Μάθηση και Συμπεριφορά. Μετρήσεις μάθησης και εκτέλεσης/απόδοσης, χρόνου αντίδρασης, χρόνου πρόβλεψης, κιναισθησης, νευρομυϊκής συναρμογής, ισορροπίας. Σχεδιασμός έρευνας σε θέματα Κινητικής Μάθησης και Συμπεριφοράς.

Εργαστηριακές ενότητες

1. Η επιστημονική μέθοδος και έρευνα στην κινητική συμπεριφορά (Scientific method and research in motor behavior)
2. Μέτρηση της μάθησης (The measurement of learning)
3. Μέτρηση της εκτέλεσης/απόδοσης (The measurement of motor performance)

Γραπτή παρουσίαση - Κάθε φοιτητής επιλέγει μια περιοχή μελέτης και συντάσσει μια ερευνητική πρόταση.

Αξιολόγηση - α) Προφορική παρουσίαση ενός θέματος επιλογής (40%), β) παράδοση σύντομης γραπτής εργασίας με τη μορφή πλήρους κειμένου (3 σελίδες, 40%), γ) συνέπεια και συμμετοχή στο μάθημα (20%) .

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Duda, J.L. (1998). *Advances in sport and exercise psychology measurement*. Morgantown, WV: Fitness Information Technology.

Magill, R.A. (2004). *Motor learning and control: Concepts and applications*. New York: McGraw-Hill.

Schmidt, R.A., & Lee, T.D. (1999). *Motor control and learning: A behavioural analysis*. Champaign, IL: Human Kinetics.

Singer, R.N. (1980). *Motor learning and human performance, Application to motor skills and movement behaviors* (3rd ed.). New York: Macmillan.

Singer, R.N. (1982). *The learning of motor skills*. New York: Macmillan.

Singer, R.N., Hausenblas, H.A., & Janelle, C.M. (2001). *Handbook of sport psychology* (2nd ed.). New York: John Wiley.

635 ΚΑ - ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η μελέτη εξειδικευμένων θεμάτων που επηρεάζουν την ανθρώπινη κινητική συμπεριφορά στην καθημερινή ζωή, στους χώρους εργασίας και στον αθλητισμό.

Θεματικές ενότητες

1. Ηλικία και κινητική συμπεριφορά (Aging and motor behavior)
2. Διέγερση και κινητική συμπεριφορά (Arousal and motor behavior)
3. Ο ρόλος των κινήτρων στην κινητική συμπεριφορά (The role of motivation in motor behavior)
4. Ο ρόλος των στόχων στην κινητική συμπεριφορά (The role of goal-setting in motor behavior)
5. Φυσική δραστηριότητα και νοητική απόδοση (Physical activity and mental performance)

Αξιολόγηση - α) τελική γραπτή εξέταση (50%), β) προφορική παρουσίαση ενός θέματος επιλογής (30%), γ) συνέπεια και συμμετοχή στο μάθημα (20%) .

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Briswalter, J., Collardeau, M., & Arcelin, R. (2002). Effects of acute physical exercise characteristics on cognitive performance. *Sports Medicine*, 32 (9), 555-566.

Cox, R.H. (2004). *Αθλητική ψυχολογία: Έννοιες και εφαρμογές*. (5^η έκδ.) (επιμ. Γιάννης Ζέρβας). Αθήνα: Επιστημονικές Εκδόσεις Παρισιάνου.

Duda, J.L. (1998). *Advances in sport and exercise psychology measurement*. Morgantown, WV: Fitness Information Technology.

Magill, R.A. (2004). *Motor learning and control: Concepts and applications*. New York: McGraw-Hill.

- Rose, D. (1998). *Κινητική μάθηση και κινητικός έλεγχος*. Μετάφραση. Επιμέλεια Ευθύμιος Κιουμουρτζόγλου. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Schmidt, R. A. (1993). *Κινητική μάθηση & απόδοση* (επ.. Ε. Κιουμουρτζόγλου) Αθήνα: Αθλότυπο.
- Schmidt, R.A., & Lee, T.D. (1999). *Motor control and learning: A behavioural analysis*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Singer, R.N., Hausenblas, H.A., & Janelle, C.M. (2001). *Handbook of sport psychology* (2nd ed.). New York: John Wiley.
- Tomporowski, P.D., (2003). Effects of acute bouts of exercise on cognition. *Acta Psychologica*, 112, 297-324.
- Zervas, Y., & Stambulova, N. (1999). Physical activity and cognitive functioning. In Y. Vanden Auweele, F. Bakker, S. Biddle, M. Durand, & R. Seiler (Eds.), *Psychology for physical educators* (pp. 135-154). Champaign, IL.: Human Kinetics.

637 ΚΑ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Κύκλος μαθημάτων στο αντικείμενο της κινητικής συμπεριφοράς με σκοπό τη βαθιά εξέταση και την απόκτηση εξειδικευμένης γνώσης των μεταπτυχιακών φοιτητών σε κάθε είδους μελέτη και εμπειρική εξέταση, όπως ανασκόπηση, μετα-ανάλυση, περιγραφική, συγκριτική και πειραματική έρευνα.

Οργανωτική Δομή - Επισταμένη διδασκαλία και εξέταση θεμάτων ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, τα οποία ενδεχομένως να έχουν διδαχθεί σε ένα πρώτο επίπεδο στο υποχρεωτικό μάθημα (522 ΚΑ). Πέραν της διδασκαλίας, κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής αναλαμβάνει να επεξεργαστεί ένα μέρος της σχετικής αρθρογραφίας. Ο φοιτητής περιγράφει συνοπτικά και σχολιάζει κριτικά τη μεθοδολογία, την επεξεργασία των δεδομένων, την ανάλυση των αποτελεσμάτων και την περιγραφή των συμπερασμάτων του κάθε άρθρου.

Προτεινόμενα επιστημονικά περιοδικά

Αθλητική Ψυχολογία, Ergonomics, Journal of Applied Sport Psychology, Journal of Experimental Psychology, Journal of Motor Behavior, Journal of Sport Behavior, Journal of Sport and Exercise Psychology, Journal of Sport Psychologist, Journal of Sport Sciences, International Journal of Exercise and Sport Psychology, International Journal of Sport Psychology, Perceptual and Motor Skills, Quest, Research Quarterly for Exercise and Sport

Αξιολόγηση - α) Ικανότητα του φοιτητή να επεξεργάζεται και να παρουσιάζει - γραπτά και προφορικά- τις εργασίες που έχει αναλάβει (70%), β) συμμετοχή στη διεξαγωγή του μαθήματος (κριτική ανάλυση & σκέψη, διατύπωση επιστημονικών προβληματισμών και ερμηνεία δεδομένων) (30%).

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Duda, J.L. (1998). *Advances in sport and exercise psychology measurement*. Morgantown, WV: Fitness Information Technology.

- Magill, R.A. (2004). *Motor learning and control: Concepts and applications*. New York: McGraw-Hill.
- Rose, D. (1998). *Κινητική μάθηση και κινητικός έλεγχος*. Μετάφραση. Επιμέλεια Ευθύμιος Κιουμουρτζόγλου. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Schmidt, R.A., & Lee, T.D. (1999). *Motor control and learning: A behavioural analysis*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Singer, R.N., Hausenblas, H.A., & Janelle, C.M. (2001). *Handbook of sport psychology* (2nd ed.). New York: John Wiley

636 ΚΑ - ΚΑΘΟΔΗΓΟΥΜΕΝΗ ΜΕΛΕΤΗ ΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η εμπάθυση σε ένα επιστημονικό ζήτημα και η εξοικείωση του φοιτητή με το σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη συγγραφή μιας έρευνας για την επίλυση του ζητήματος.

Διαδικασία - Το μάθημα διεξάγεται σε στενή συνεργασία επιβλέποντος και φοιτητή. Επιλέγεται ένα θέμα, μελετάται η βιβλιογραφία, οριστικοποιείται το ερευνητικό πρόβλημα, επιλέγεται η μέθοδος, συντάσσεται μια ερευνητική πρόταση και υλοποιείται. Ο φόρτος εργασίας είναι ανάλογος ενός άλλου μαθήματος με τις ίδιες διδακτικές μονάδες.

Αξιολόγηση - α) Σχεδιασμός ερευνητικής πρότασης (30%), β) συγγραφή ερευνητικής πρότασης (50%), και η ολοκλήρωση του μαθήματος με υποστήριξη της ερευνητικής πρότασης (20%).

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Duda, J.L. (1998). *Advances in sport and exercise psychology measurement*. Morgantown, WV: Fitness Information Technology.
- Magill, R.A. (2004). *Motor learning and control: Concepts and applications*. New York: McGraw-Hill.
- Publication manual of the American Psychological Association (4th ed.), (1994). Washington, D.C.: American Psychological Association.
- Rose, D. (1998). *Κινητική μάθηση και κινητικός έλεγχος*. Μετάφραση. Επιμέλεια Ευθύμιος Κιουμουρτζόγλου. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Schmidt, R.A., & Lee, T.D. (1999). *Motor control and learning: A behavioural analysis*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Singer, R.N., Hausenblas, H.A., & Janelle, C.M. (2001). *Handbook of sport psychology* (2nd ed.). New York: John Wiley.
- Standards for educational and psychological testing (1999). Washington DC: American Educational Research Association, American Psychological Association, National Council on Measurement in Education.
- Thomas, J.R., & Nelson, J.K. (2003). *Μέθοδοι έρευνας στη φυσική δραστηριότητα*. (Μετάφραση, 3η έκδ., επιμ. Κ. Καρτερολιώτης). Champaign, IL.: Human Kinetics.

ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Καθηγήτρια Δ. Κουτσούκη, Επίκουρος Καθηγητής Ε. Σκορδίλης

523 ΚΑ - ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (5 δ.μ., 11 ECTS)

Σκοπός - Ο σκοπός του μαθήματος είναι να αναπτύξει ο φοιτητής μια ολοκληρωμένη και διεπιστημονική προσέγγιση για τη μελέτη των αναπτυξιακών και κινητικών διαταραχών. Να κατανοήσει τη φύση τους, τα αίτια που τις προκαλούν, καθώς και το πώς προσεγγίζονται εκπαιδευτικά και κυρίως ερευνητικά. Να εμβαθύνει στις διαδικασίες μάθησης και κινητικής εξέλιξης για όλες τις κατηγορίες.

Θεματικές Ενότητες

1. Νοητική καθυστέρηση και μαθησιακές Δυσκολίες
2. Κινητικές αναπηρίες
3. Συναισθηματικές διαταραχές
4. Αισθητηριακές διαταραχές
5. Ένταξη / Ενσωμάτωση

641 ΚΑ - ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Σκοπός του μαθήματος είναι η αξιολόγηση – διάγνωση των αναπτυξιακών και κινητικών διαταραχών, με βάση επιλεγμένες μεθόδους και εργαλεία στην κλασική και σύγχρονη βιβλιογραφία.

Εργαστηριακές ενότητες

1. Αξιολόγηση Θεμελιωδών Κινητικών Προτύπων και Αντίληψης του Σώματος
2. Αξιολόγηση Οπτικής - Κινητικής Αντίληψης και Προσανατολισμού
3. Αξιολόγηση Κινητικής Ετοιμότητας
4. Αξιολόγηση Κιναισθητικής Αντίληψης
5. Αξιολόγηση Φυσικής Κατάστασης

Εφαρμογή - Ο φοιτητής εφαρμόζει συγκεκριμένες δοκιμασίες σε άτομα διαφόρων ηλικιών (π.χ. αδρής κινητικότητας, χρόνου αντίδρασης, καταδίωξης στόχου), σε δομημένο περιβάλλον στο εργαστήριο, ή σε συνθήκες ελεύθερου παιχνιδιού. Κατά τη διάρκεια των μετρήσεων βιντεοσκοπεί τις παρατηρήσεις του και καταγράφει παράλληλα τα αποτελέσματα. Στη συνέχεια εισάγει τα δεδομένα σε Η/Υ, τα επεξεργάζεται και τα αξιολογεί. Τέλος, συντάσσει γραπτή αναφορά και παρουσιάζει τη διαδικασία και τα αποτελέσματα του στην ερευνητική ομάδα του εργαστηρίου.

642 ΚΑ - ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΑΡΜ. ΚΙΝΗΤ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Να εμβαθύνει γύρω από ποικίλα θεωρητικά και ερευνητικά ζητήματα που αφορούν στις αναπτυξιακές και κινητικές διαταραχές.

Θεματικές ενότητες

1. Κινητική Εξέλιξη: Θεωρία και Μεθοδολογία
2. Κινητική Εξέλιξη και Ευφυΐα
3. Κινητική Εξέλιξη και Μαθησιακές Δυσκολίες
4. Ψυχολογία Αθλητών με Αναπηρίες
5. Πρόληψη και Πρώιμη Παρέμβαση
6. Νομοθετικές Ρυθμίσεις και Θεσμικό Πλαίσιο για την Ειδική Αγωγή

644 ΚΑ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΠΡΟΣΑΡΜ. ΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η ενημέρωση και εξοικείωση του φοιτητή /τριας στον διαρκή προβληματισμό σε ερευνητικά θέματα που άπτονται της Προσαρμοσμένης Κινητικής Αγωγής και δημοσιεύονται σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά.

Διαδικασία - Σε κάθε μεταπτυχιακό ή διδακτορικό φοιτητή ανατίθεται η ανασκόπηση ενός αριθμού έγκριτων επιστημονικών περιοδικών, που καθορίζονται από τον διδάσκοντα του μαθήματος. Στα περιοδικά αυτά ο φοιτητή ανιχνεύει και παρουσιάζει τις πιο πρόσφατες δημοσιεύσεις σε θέματα που εστιάζονται στις επιστημονικές του αναζητήσεις και που έχουν συνάφεια με τις κατευθύνσεις της Προσαρμοσμένης Κινητικής Δραστηριότητας. Επιπρόσθετα, εντοπίζει δημοσιεύσεις που αφορούν επιστημονικά ενδιαφέροντα των συμφοιτητών του και τους ενημερώνει σχετικά. Σε κάθε περίπτωση, ο φοιτητής παρουσιάζει πέντε τουλάχιστον επιστημονικά άρθρα, δικής του επιλογής. Κατά την παρουσίαση, περιγράφει συνοπτικά και συζητά κριτικά την κάθε ερευνητική εργασία, αναφερόμενος στο ερευνητικό πρόβλημα, τη μεθοδολογία, την ανάλυση των αποτελεσμάτων και τα συμπεράσματα που προκύπτουν. Η κατανομή των επιστημονικών περιοδικών και η συχνότητα των παρουσιάσεων εξαρτώνται από τον αριθμό των συμμετεχόντων στο Σεμινάριο και ορίζονται στην έναρξη του μαθήματος. Όταν κρίνεται απαραίτητο, η θεματολογία του Σεμιναρίου εμπλουτίζεται και με παρουσιάσεις του διδάσκοντα ή άλλων μελών ΔΕΠ, και συνεργατών του Εργαστηρίου της Προσαρμοσμένης Κινητικής Δραστηριότητας / Αναπτυξιακών και Κινητικών Διαταραχών.

Προτεινόμενα επιστημονικά περιοδικά - *Adapted Physical Activity Quarterly, British Journal of Educational Psychology, British Journal of Psychology, Child Development, Developmental Psychology, Educational Psychology, International Journal of Eating Disorders, Journal of Learning Disabilities, Journal of Motor Behavior, Journal of Human Movement Science, Palaestra, Perceptual and Motor Skills, Quest.*

643 ΚΑ - ΚΑΘΟΔΗΓ. ΜΕΛΕΤΗ ΠΡΟΣΑΡΜ. ΚΙΝΗΤ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Ο σκοπός του μαθήματος είναι η εμβάθυνση σε ένα επιστημονικό ζήτημα με βιβλιογραφική τεκμηρίωση, ή η εξοικείωση με μία επιστημονική μέθοδο και διαδικασία μέτρησης βιολογικών και ψυχολογικών παραμέτρων, ή ακόμα και η επίλυση ενός μεθοδολογικού προβλήματος. Οι παραπάνω σκοποί επιτυγχάνονται με τη στενή συνεργασία και αλληλεπίδραση μεταξύ επιβλέποντος καθηγητή και μεταπτυχιακού - διδακτορικού φοιτητή, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα να αποσαφηνιστεί και συγκεκριμενοποιηθεί το πεδίο έρευνας με το οποίο θα ασχοληθεί ο φοιτητής στα πλαίσια της μεταπτυχιακής - διδακτορικής του διατριβής. Πρόσθετος επιδιωκόμενος στόχος είναι να δοθεί η δυνατότητα στον μεταπτυχιακό - διδακτορικό φοιτητή να εξοικειωθεί με τη μεθοδική προετοιμασία και παρουσίαση, ανακοίνωση ή δημοσίευση των αποτελεσμάτων της ερευνητικής του προσπάθειας, στην ευρύτερη επιστημονική κοινότητα.

Διαδικασία - Η απόκτηση της γνώσης, δεξιότητας και εμπειρίας που θα προκύψει από το μάθημα στηρίζεται στη συνεργασία, σε ατομική βάση, μεταξύ επιβλέποντος καθηγητή και μεταπτυχιακού - διδακτορικού φοιτητή, που οφείλει να είναι στενή, συχνή και ουσιαστική. Αποτέλεσμα της συνεργασίας αυτής, σε πρώτη φάση, είναι η επιλογή και οριοθέτηση του θέματος, καθώς και η μορφή διερεύνησης του. Σε μία δεύτερη φάση, ο επιβλέπων καθηγητής καθοδηγεί τον φοιτητή με απτό τρόπο (π.χ. παρέμβαση σε κέντρα τεκμηρίωσης και σε ερευνητικά εργαστήρια). Στην τρίτη και τελευταία φάση ο φοιτητής επεξεργάζεται και οργανώνει τη γνώση που απέκτησε και παρουσιάζει τα ευρήματα σε ανοικτό σεμινάριο στο Τμήμα, ή ανακοινώνει σε συνέδριο υπό μορφή προφορικής ή αναρτημένης ανακοίνωσης, ή και υποβάλλει για δημοσίευση σε επιστημονικό περιοδικό.

Αξιολόγηση - περατώνεται με την κατάθεση της ερευνητικής πρότασης.

3.1.3 ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Επικ. Καθηγ. Ν. Πατσαντάρας, Επικ. Καθηγ. Ε. Καμπερίδου

524 ΚΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (5 δ.μ., 11 ECTS)

Θεματικές Ενότητες

1. Σπορ και αθλητισμός (Sports and athletics).
2. Κοινωνιολογική μελέτη του Αθλητισμού και των Σπορ. Σπορ και κοινωνικές αξίες. Μεθοδολογικά θέματα (Sociological study of sports. Sport and social values. Methodological issues).
3. Φύλο και Αθλητισμός (Gender and Sports).
4. Σπορ και παρεκκλίνουσα συμπεριφορά (Sport and deviant behavior).
5. Βία και Σπορ (Violence and sports).
6. Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (MME) και Σπορ (Mass Media and Sport)
7. Σπορ και κοινωνική άνοδος (Sport and social advancement).

8. Σπορ και πολιτική. Έμφαση στους Ολυμπιακούς Αγώνες (Sport and politics: Emphasis on the Olympic Games)
9. Αθλητική ταυτότητα, ρόλος, στάτους, και τέλος αθλητικής καριέρας (Sport identity, role, status, and ending of the sport career).
10. Οικονομία και Σπορ (Economy and Sports).

645 ΚΑ - ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Θεματικές Ενότητες

1. Βία και Σπορ (Violence and Sports)
2. Απαγορευμένες Ουσίες και Σπορ (Banned substances and Sport)
3. Ολυμπισμός (Olympism)
4. Οικονομία και Σπορ (Economy and Sports)
5. Πολιτική, Ιδεολογία και Σπορ (Politics, ideology, and sports)
6. Παιδικός Πρωταθλητισμός (Championship in children)
7. Φύλο και Αθλητισμός (Gender and Sport)
8. Οι Γυναίκες και οι Ολυμπιακοί Αγώνες: η πάλη των γυναικών για ισονομία (Women and the Olympic games: women's struggle for equality)

647 ΚΑ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Οργανωτική δομή - Επισταμένη διδασκαλία και εξέταση θεμάτων ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, τα οποία ενδεχομένως να έχουν διδαχθεί σε ένα πρώτο επίπεδο στο υποχρεωτικό μάθημα. Πέραν της διδασκαλίας, κάθε φοιτητής αναλαμβάνει να επεξεργαστεί ένα μέρος της σχετικής αρθρογραφίας. Ο φοιτητής περιγράφει συνοπτικά και σχολιάζει κριτικά τη μεθοδολογία, την επεξεργασία δεδομένων, την ανάλυση αποτελεσμάτων και την περιγραφή συμπερασμάτων κάθε άρθρου.

Προτεινόμενα επιστημονικά περιοδικά - *Journal of Sport Sociology, International Review for the Sociology of Sport, Journal of Sport and Social Issues, Culture, Sport, Society.*

646 ΚΑ - ΚΑΘΟΔΗΓ. ΜΕΛΕΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛ. ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Περιλαμβάνει δύο μέρη:

1. Διεξοδική μελέτη μεθοδολογικών θεμάτων.
2. Πρακτική εφαρμογή του (1) με την επιλογή ενός θέματος και την εκπόνηση μιας μελέτης επιπέδου μεταπτυχιακού διατριβής, με όλους τους μεθοδολογικούς και θεωρητικούς κανόνες, η οποία και θα παρουσιασθεί σε κοινό.

Αξιολόγηση - Το μάθημα περατώνεται με την κατάθεση της ερευνητικής πρότασης του φοιτητή.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Επίκουρη Καθηγήτρια Κ. Γογγάκη

525 ΚΑ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (5 δ.μ., 11 ECTS)

Σκοπός - Η κατανόηση των βασικών θεωρητικών συστημάτων που αφορούν στις αρχές της φιλοσοφίας του αθλητισμού. Η αναζήτηση της διαλεκτικής σχέσης ηθικής και αθλητισμού. Η κατηγοριοποίηση του αθλητισμού ως αξία. Η θεμελίωση της πνευματικής υπόστασης του αθλητισμού. Η ανάλυση των αισθητικών κατηγοριών του αθλητισμού και η κατανόησή του ως στοιχείου του ανθρώπινου πολιτισμού.

Θεματικές ενότητες

1. ΟΝΤΟΛΟΓΙΑ του αθλητισμού (Ontological Frameworks): α. Η φύση και η δομή του παιχνιδιού, των αγώνων και του αθλητισμού. (Definition and Nature of Play, Games and Sport). β. Ψυχή και Σώμα. Η διττή υπόσταση του ανθρώπου. Αρχαίες και σύγχρονες αντιλήψεις. (Embodiment and Sport. The Distinction Between the Soul and Body. Ancient and Contemporary Views). γ. Παιχνίδι, Αθλητισμός και Μεταφυσική. (Play, Sport, and Metaphysics)
2. ΑΞΙΟΛΟΓΙΑ του αθλητισμού. Ηθική και Αθλητισμός. (Axiological Frameworks. Sport and Ethics): α. Ευ αγωνίζεσθαι, Ευγενής άμιλλα και Εξαπάτηση. (Fair Play, Sportsmanship, and Cheating). β. Αναβολικά και Αθλητισμός. (Drugs and Sport). γ. Ζητήματα Φύλου και Αθλητισμός. (Gender Issues and Sport).
3. ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ, Τέχνη και Αθλητισμός. (Sport, Aesthetics, and Art): α. Αισθητική και Αθλητισμός. (Aesthetics and Sport). β. Η πολιτισμική αξία του αθλητισμού. (Sport as a value for the civilization). γ. Αθλητισμός και αθλητικό σώμα ως αισθητικό αντικείμενο στη λογοτεχνία. (Sport and athletic body as aesthetic subject in literature).
4. ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ, Ολυμπισμός και Ηθικές Θεωρίες. (Olympic Education, Olympism and Moral Theories): α. Ο 'πολιτισμός του σώματος' ως πνευματική κληρονομιά της Ολυμπίας. ("Body culture" as a spiritual heredity of Olympia). β. Η αποσπασματικότητα της σύγχρονης αθλητικής παιδείας στην Ελλάδα. (The fragmented nature of physical and olympic education in the modern-day school in Greece). γ. Ολυμπιακή Παιδεία και σύστημα αξιών της σύγχρονης κοινωνίας. (Olympic Education and System of Values in the modern Society).

Γενική βιβλιογραφία

Huizinga, J. (1950). *Homo Ludens*. London: Routledge & Kegan Paul.

Morgan, W.J. & Meir, K.V. (Eds), (1995, 2nd ed). *Philosophic Inquiry in Sport*. Champaign, IL: Human Kinetics.

Suits, B. (1978). *The Grasshopper: Games, Life and Utopia*. Toronto: University of Toronto Press.

Gebauer, G. (1993). *Die Aktualität der Sportphilosophie. The Relevance of the Philosophy of Sport*. Sant Augustin, Academia Verlag.

Caysa, V. (1997). *Sportphilosophie*. Leipzig: Reclam Verlag.

McNamee, M.J. & S.J. Parry (Eds), (1998). *Ethics and Sport*. London & New York: E & FN Spon. An Imprint of Routledge.

Hyland, D.A. (1990). *Philosophy of Sport*. St. Paul, Minnesota, Paragon House.

Γογγάκη, Κ. (2003). *Οι αντιλήψεις των αρχαίων Ελλήνων για τον αθλητισμό*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γ. Δαρδανός.

648 ΚΑ - ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η μελέτη εξειδικευμένων θεμάτων που επηρεάζουν την ανθρώπινη καθημερινή ζωή, στους χώρους εργασίας, στον ελεύθερο χρόνο, στον αγωνιστικό αθλητισμό. Η ανάλυση, κριτική και εμβάθυνση ζητημάτων τα οποία διαμορφώνουν τάσεις και αντιλήψεις, καθορίζοντας μια στάση ζωής.

Θεματικές Ενότητες

1. Σύγχρονος αθλητισμός. Αξία ή απαξία;
2. Η ολυμπιακή ιδέα ως αξία στην εκπαιδευτική διαδικασία.
3. Ο ρόλος των αθλητικών προτύπων.
4. Ο αθλητής ως θύτης ή ως θύμα;
5. Πολιτική και αθλητισμός.
6. Η πολιτική εκμετάλλευση του αθλητισμού.
7. Ρατσισμός και αθλητισμός.
8. Αθλητισμός και Μ.Μ.Ε.
9. Τα φαινόμενα βίας στον αθλητισμό.
10. Ολυμπιακός και λαϊκός αθλητισμός.
11. Ο οικονομικός χαρακτήρας του σύγχρονου αθλητισμού.
12. Ο αθλητισμός στη λογοτεχνία.
13. Ελεύθερος χρόνος και αθλητισμός.
14. Τεχνολογία και σύγχρονος αθλητισμός.
15. Η αναγκαιότητα της ολυμπιακής Παιδείας.
16. Η διαχρονική αξία του «ευ» στον αθλητισμό.
17. Το σώμα ως προϊόν στον σύγχρονο πολιτισμό.
18. Ο σεβασμός των ανθρώπινων ορίων.
19. Ο ανθρωπισμός του σώματος.
20. Ο αθλητισμός ως αντανάκλαση του συστήματος αξιών της κοινωνίας.
21. Η συμβολή του αθλητισμού στον πολιτισμό.
22. Η συμβολή του αθλητισμού στην εδραίωση της *εκεχειρίας*.
23. Βιοηθική και ηθικά διλήμματα στον σύγχρονο αθλητισμό.

Βιβλιογραφία

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής επιλέγει ένα από τα παραπάνω θέματα, αναλαμβάνοντας ο ίδιος την αναζήτηση της σχετικής βιβλιογραφίας.

649 ΚΑ - ΚΑΘΟΔΗΓΟΥΜΕΝΗ ΜΕΛΕΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η εξοικείωση του φοιτητή-τριας με το σχεδιασμό και την υλοποίηση μιας επιστημονικής έρευνας. Κάθε φοιτητής επιλέγει μια περιοχή μελέτης, συντάσσει μια ερευνητική πρόταση και την πραγματώνει. Διαδικασία - Ο μεταπτυχιακός φοιτητής επιλέγει ένα θέμα της αρεσκείας του, συντάσσει ερευνητική πρόταση, η οποία εγκρίνεται με έγγραφη δήλωση του επιβλέποντος διδάσκοντος, ο οποίος και θα αξιολογήσει τη μελέτη. Η τελευταία παρουσιάζεται ενώπιον κοινού κατόπιν συνεννόησης με τον διδάσκοντα. Η συνολική διάρκεια εργασίας είναι ανάλογη κάθε άλλου μαθήματος με τις ίδιες διδακτικές μονάδες.

Αξιολόγηση - περατώνεται με την κατάθεση της ερευνητικής πρότασης.

650 ΚΑ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Ενημέρωση των φοιτητών για συναφείς μελέτες και εξέταση επί εξειδικευμένων θεμάτων φιλοσοφίας του αθλητισμού τα οποία δημοσιεύονται στα πλέον έγκυρα επιστημονικά περιοδικά.

Οργανωτικό πλαίσιο - Ο μεταπτυχιακός φοιτητής αναλαμβάνει την ανασκόπηση της επιστημονικής βιβλιογραφίας σε ένα από τα θέματα του σεμιναρίου που ορίζονται από τον διδάσκοντα του μαθήματος. Οι εργασίες επιλέγονται σύμφωνα με συγκεκριμένα κριτήρια τα οποία βασίζονται στη μεθοδολογία της φιλοσοφίας του αθλητισμού. Ο φοιτητής επεξεργάζεται και παρουσιάζει πέντε, τουλάχιστον, επιστημονικά άρθρα της επιλογής του. Κατά την παρουσίαση περιγράφει συνοπτικά και υποστηρίζει κριτικά κάθε άρθρο, ως προς το πρόβλημα, τη θεωρία, τη μεθοδολογία, την επεξεργασία των δεδομένων, την ανάλυση των αποτελεσμάτων, τα συμπεράσματα και τη βιβλιογραφία. Η κατανομή της εργασίας και ο συντονισμός που αφορά στη χρησιμοποίηση των σχετικών επιστημονικών περιοδικών και των άλλων ειδικών εντύπων γίνεται σε συνεννόηση με τους άλλους φοιτητές. **Προτεινόμενα επιστημονικά περιοδικά** - Journal of the Philosophy of Sport, Sports, Ethics & Philosophy, Human Movement Science, Journal of Human Movement Studies, Journal of Sport Sciences, Intern. Journal of Physical Education, Ethics, Philosophy Today, Journal of Phys. Education, Recreation & Dance, The International Journal of Applied Philosophy, Sociology of Sport Journal.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ - ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ

528 ΚΑ - ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ - ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ (5 δ.μ., 7 ECTS)

Καθηγήτρια Μ. Ζωγράφου

Σκοπός - Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση των επικρατέστερων προσεγγίσεων έρευνας και μελέτης του χορού ως κοινωνικού και πολιτισμικού φαινομένου από κριτική σκοπιά. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις μεθόδους προσέγγισης ως καθαυτού προϊόντος καθώς και στη σχέση του με την κοινωνία, τη γλώσσ-

σα, την εθνοτοπική και εθνική ταυτότητα. Κλασικές εργασίες παρουσιάζονται ως παραδείγματα των επί μέρους προσεγγίσεων υπό το πρίσμα της διαφορετικής φιλοσοφικής και μεθοδολογικής οπτικής. Εξετάζονται, επίσης, οι αναθεωρητικές τάσεις και ανταλλαγές των επί μέρους προσεγγίσεων με βάση τη σύγχρονη προβληματική στις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες.

Θεματικές Ενότητες

1. Η έννοια του χορού ως κοινωνικής και πολιτισμικής πρακτικής (The meaning of dance as social and cultural practice) . 2. Λαογραφία του χορού: Θεωρία και μέθοδος (Το ελληνικό παράδειγμα) (Dance Folklore: Theory and method (The Greek case)). 3. Χορολογία – Εθνοχορολογία : μέθοδοι προσέγγισης και ανάλυσης (Choreology – Ethnochoreology: methods of analysis). 4. Ανθρωπολογία του χορού: πρώτη γενιά ανθρωπολόγων – εθνολόγων (Anthropology of Dance: The first generations of anthropologists – ethnologists). 5. Ανθρωπολογία του χορού: σύγχρονες τάσεις (Anthropology of Dance: Modern trends). 6. Χορός και τελετουργία (Dance and ritual). 7. Χορός και ταυτότητα (Dance and identity). 8. Χορός, κουλτούρα και πολιτική (Dance, Culture and Politics). 9. Ερμηνευτικές προσεγγίσεις (Hermeneutical approaches)

Αξιολόγηση - Ο φοιτητής υποχρεούται να επιλέξει ορισμένα από τα ζητήματα που τίθενται στις παραπάνω θεματικές ενότητες και να τα παρουσιάσει υπό μορφή προφορικής ανακοίνωσης. Επίσης υποχρεούται να παραδώσει σε γραπτή μορφή δυο τουλάχιστον εργασίες, κατ' επιλογήν, που να εστιάζουν στις θεματικές ενότητες του μαθήματος.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Royce, A.P.(1980) [2005]. *The Anthropology of Dance*. [Η Ανθρωπολογία του χορού], Bloomington and London: Indiana University [Μ. Ζωγράφου (μετάφρ. Επιμ. Επίμετρο.). Αθήνα: νήσος].
- Williams, Dr. (1991). *Ten Lectures on Theories of the Dance*. Matuchen, New Jersey: Scarecrow Press.
- Νιτσιάκος Β. (2003). Χτίζοντας το χώρο και το χρόνο. Αθήνα: Οδυσσέας.
- Giurchescu, A. and Torp, L. (1991). Theory and Methods in Dance Research: A European Approach to the Holistic Study of Dance. *Yearbook for Traditional Music* 23, 1-10
- Kaepler, A. (1978). Dance in Anthropological Perspective. *Ann. Review of Anthropology*, 7, 31-49.
- Zografou, M. (2007). The Politics of Dance: The incorporation of the Pontic Refugees in Modern Greek Culture through the Manipulation of Dancing Practices in a Northern Greek Village. *Journal of Mediterranean Studies* 17, 1-23

658 ΚΑ - ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ - ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Καθηγήτρια Μ. Ζωγράφου

Θεματικές ενότητες

1. Ιστορικές προσεγγίσεις και (ειδικές μεθοδολογίες) μεθοδολογικές πρακτικές στη μελέτη του χορού (Historical approaches and methodological issues to the study of dance). 2. Πολιτισμικοί Σύλλογοι και σύγχρονες αναπαραστάσεις του παραδοσιακού χορού (Cultural clubs and current representations of traditional dances). 3. Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας (Qualitative research methods) . 4. Χορός, φύλο και ταυτότητα (Dance, gender, and identity). 5. Χορός και εκπαίδευση (Dance and education). 6. Χορός, τέχνη και αισθητική (Dance, art, and aesthetics). 7. Εισαγωγή στη Χοροθεραπεία (Introduction to dance therapy) .

Αξιολόγηση - Ο φοιτητής υποχρεούται να επιλέξει ορισμένα από τα ζητήματα που τίθενται στις παραπάνω θεματικές ενότητες και να τα παρουσιάσει υπό μορφή προφορικής ανακοίνωσης. Επίσης υποχρεούται να παραδώσει σε γραπτή μορφή δυο τουλάχιστον εργασίες, κατ' επιλογήν, που να εστιάζουν στις θεματικές ενότητες του μαθήματος.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Adshead, J. (1999). *Dance History*. J.Adshead and J. Layson. (eds). London: Routledge.

Κακάμπουρα, Ρέα. (2008). Αφηγήσεις Ζωής. Η βιογραφική προσέγγιση στη σύγχρονη λαογραφική έρευνα. Αθήνα: Ατραπός

Λυδάκη, Α. (2001). Ποιοτικές μέθοδοι της κοινωνικής έρευνας. Αθήνα: Καστανιώτης.

Cowan, J. (1998). *Η πολιτική του σώματος. Χορός και κοινωνικότητα στη Βόρεια Ελλάδα*. (μετ. Κ. Κουρεμένος) επιστ. Θεώρηση Ε. Παπαγαρουφάλη. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Shay, A. (1999). Parallel Traditions: State Folk Dance Ensembles and Folk Dance in the Field. *Dance Research Journal*, 31, 29-53.

Thomas, C. (1980). *Aesthetics and Dance*. National Dance Association.

Brinson, P. (1991). *Dance as education*. London: Routledge.

Billman, F.S. (1997). *Όταν ο Χορός Θεραπεύει: η θεραπευτική λειτουργία του χορού. Ανθρωπολογική προσέγγιση*. Λ. Χρυσικοπούλου (μετ.). Κ. Μαρούσου (επιμ). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

660 ΚΑ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ - ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Β. Τυροβολά, Επίκουρη Καθηγήτρια Μ. Κουτσούμπα

Σκοπός - Η ανάπτυξη της αναλυτικής σκέψης, της κριτικής ικανότητας και της ευχέρειας του μεταπτυχιακού φοιτητή στην αντιμετώπιση σύνθετων θεμάτων που απασχολούν τη σύγχρονη επιστημονική μελέτη και έρευνα του Χορού.

Διαδικασία - Ο διδάσκων αναθέτει την ανασκόπηση αριθμού επιστημονικών άρθρων. Ο φοιτητής εντοπίζει και παρουσιάζει πέντε επιστημονικά άρθρα σχετικά με τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα. Τα περιγράφει συνοπτικά και τα συζητά κριτικά ως προς το ερευνητικό πρόβλημα, τη βιβλιογραφία, τη μεθοδολογία, την επεξεργασία των δεδομένων, την ανάλυση των αποτελεσμάτων, τα συμπεράσματα και τη θεωρητική του προσέγγιση. Ενίστε η θεματολογία του Σεμιναρίου εμπλουτίζεται και με παρουσιάσεις του διδάσκοντα ή άλλων μελών Δ. Ε. Π.

Προτεινόμενα Επιστημονικά Περιοδικά - *Dance Research, Dance Chronicle. Studies in Dance and the Related Arts, Studia Choreologica, Journal of Modern Greek Studies, Yearbook of Modern Greek Studies, Laban Art of Movement Guild Magazine, Ethnomusicology, Yearbook for Traditional Music, European Journal of Women Studies, Hellenic Studies, European Urban and Regional Studies, British Journal of Aesthetics, Journal of Aesthetics and Art Criticism, Philosophical Review, Philosophy and the Arts, Collected Papers in Dance, Open Education, Journal of Human Movement Studies, Cord Dance Research Journal/ Cord Dance Research Annual, Journal for Anthropological Study of Human Movement, Visual Anthropology, Dialectical Anthropology, Music Theatre Journal: A Journal of the Performing Arts, Εθνολογία.*

Θεματικές Ενότητες

1. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία και Χορός: Από τους Προ-σωκρατικούς και την Πυθαγόρεια Παράδοση στον Πλωτίνο και τους Νέο-Πλατωνιστές. 2. Χορός, Τέχνη και Αισθητική: Οι Αισθητικές και Κριτικές Θεωρίες. 3. Ανθρωπολογία της Τέχνης. 4. Χορός και Θεατής: Η Αισθητική της Πρόσληψης. 5. Ιστορία της Τέχνης, Φύλο και Χορός: Η Φεμινιστική Προσέγγιση. 6. Η Έρευνα του Χορού: Α) Από την Ιδέα στην Ερευνητική Πρόταση, 7. Η Έρευνα του Χορού: Β) Πρότυπα και Μεταφορές. Η Παραγωγή Θεωρίας και η Δημιουργία της Νέας Γνώσης. 8. Η Έρευνα του Χορού: Γ) Χορός και Ιστοριογραφία. 9. Η Έρευνα του Χορού: Δ) Τρόποι Έρευνας και Μέθοδοι Έρευνας του Χορού. 10. Χορός, Ανθρωπολογία και Ιστορία. 11. Χορός και Ταυτότητα-Ετερότητα Otherness. 12. Χορός και Νέες Μορφές Εκπαίδευσης. 13. Επιτέλεση και Πολιτισμός του Χορευτικού Θεάματος.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Gray, J. (1992). *Research in Dance: 1900-1990*. Reston, V: Nat. Dance Association.
- Novack, C. (1990). *Sharing the Dance. Contact Improvisation and the American Culture*, Madison: University of Wisconsin Press.
- Adshead, J. & Layson, J. (1986). *Dance History. A Methodology for Study*. London: Dance Books Ltd.
- Koutsouba, M.(1997). *Plurality in Motion: Dance and Cultural Identity on the Greek Ionian Island of Lefkada*. Ph.D. Thesis, London: University of London.
- Santos, E. (1995). *The Dancing Voice of Culture: An Ethnography of Contemporary Dance in Vitória, Brazil*. Texas: Texa's Woman University.
- Schechner, R., (1988). *Performance Theory*. New York: Routledge.

Schechner, R. & Appel, W., (ed). (1990). *By Means of Performance. Intercultural Studies of Theatre and Ritual*. Great Britain: Cambridge University Press.
Smith-Autard, J.,(1994). *The Art of Dance in Education*, London: Black Publishers.
Turner, V., (1987). *The Anthropology of Performance*. New York: PAJ Publications.

659 KA - ΚΑΘΟΔΗΓ. ΜΕΛΕΤΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ-ΑΝΘΡΩΠΟΛ. ΧΟΡΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η εμπάθυση σε ένα επιστημονικό ζήτημα με βιβλιογραφική τεκμηρίωση. Εξοικείωση του φοιτητή με τη μεθοδολογία των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών, συγκεκριμενοποίηση & αποσαφήνιση του πεδίου έρευνας, παράλληλη εξοικείωση με τη συγγραφή-παρουσίαση ανακοίνωσης ή δημοσίευσης.

Διαδικασία - Η άμεση συνεργασία επιβλέποντα και φοιτητή έχει ένα διττό ρόλο. Από τη μια να εισάγει το φοιτητή στην τεχνική της επιστημονικής έρευνας και από την άλλη να τον μυήσει, με βάση τη δεοντολογία της επιστημονικής έρευνας, στον παιδευτικό-διαφωτιστικό ρόλο που έχει να παίξει ως ενεργό μέλος της «κοινωνίας των πολιτών». Σε πρώτη φάση η συνεργασία προσανατολίζεται στην επιλογή του θέματος και στην ειδική μεθοδολογία που απαιτείται για τη διερεύνησή του. Ο φοιτητής σε δεύτερη φάση παρεμβαίνει σε κέντρα τεκμηρίωσης (αρχεία, βιβλιοθήκες, ερευνητικά κέντρα ή εργαστήρια, αντίστοιχα με την επιλογή του υπό διερεύνηση θέματος). Στην τρίτη φάση επεξεργάζεται το θέμα του ελεύθερα και παρουσιάζει τα ευρήματά του και την προοπτική της έρευνάς του με τη μορφή προφορικής ανακοίνωσης, αρχικά στην κοινότητα του οικείου τμήματος, και αργότερα με τη μορφή προφορικής ανακοίνωσης ή με τη μορφή δημοσίευσης, στον ευρύτερο επιστημονικό χώρο.

Αξιολόγηση - Ο φοιτητής αξιολογείται με βάση τη συγγραφή της εισαγωγής και της σχετικής με το θέμα βιβλιογραφικής ανασκόπησης, που οδηγούν στην παρουσίαση της ερευνητικής πρότασης.

ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Αναπληρωτής Καθηγητής Δ. Παναγιωτόπουλος

529 KA - ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ (5 δ.μ.,11 ECTS)

Σκοπός - Η εννοιολογική νομική - θεσμική προσέγγιση του Αθλητισμού και των αθλητικών δραστηριοτήτων και η μελέτη της φύσεως των κανόνων δικαίου που διέπει το αθλητικό γίνεσθαι σε εθνικό / διεθνές αθλητικό και αγωνιστικό πεδίο.

Θεματικές ενότητες

1. Μεθοδολογία του Αθλητικού Δικαίου (Methodology of sports law)
2. Η σωματική Κίνηση στο μέτρο του δικαίου (Physical movement as subject of law)
3. Νομικός ορίζοντας στη σωματική και αθλητική δραστηριότητα (Legal aspects of physical and sports activities)
4. Οι αθλητικοί κανόνες ως χώρος Δικαίου (Sport rules as a field of law)

5. Lex Sportiva και Αθλητική Έννομη τάξη (Lex Sportiva and sports law)
6. Lex Sportiva – εθνικό – ευρωπαϊκό και διεθνές δίκαιο (Lex Sportiva, National, European and International Law)
7. Υποκείμενα δικαίου στην αθλητική δράση (Subjects of law in sport action)
8. Ελληνική αθλητική έννομη τάξη (Greek sporting legal order)
9. Προστασία- εποπτεία και έλεγχος του αθλητισμού (Constitutional aspects of sports activity)
10. Αθλητικό σωματείο- Ομοσπονδία: Θεσμική αυτονομία και διοικητικός έλεγχος (Sports Clubs- Federations: Institutional autonomy and administrative control)
11. Αγωνιστικά και φίλαθλα ήθη-αθλητική ευθύνη (Sporting and sports fan ethos (morals) – sport related liability)
12. Χορηγία- Sponsoring (Choregia)

Αξιολόγηση - Προφορικές εξετάσεις (40%), εργασία κατατίθεται στις εξετάσεις (35%). παρουσία στο μάθημα συντελεστής (25%).

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Cloete, R. (Ed.). (2005). *Introduction to Sports law in South Africa*. Johannesburg: LexisNexis.
- Παναγιωτόπουλος, Δ. Π. (2005). *Αθλητικό δίκαιο: Συστηματική Θεμελίωση και Εφαρμογή*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Panagiotopoulos, D. P. (2004). *Sports Law [Lex Sportiva] in the World*. Athens: Ant. N. Sakkoulas.
- Walter T. Y., & Champion, J. (2000). *Sports law (in a nutshell)*. St. Paul., Minnesota: West Group.
- Hylton G.J., & Anderson, M.P. (1999). *Sports Law and Regulation*. Milwaukee (USA): NSLI Marquette Un. Law School.
- Anderson, P. (1999). *Sports law: Adesktop Handbook*. Milwaukee (USA): NSLI Marquette Un. Law School.
- Gardiner, S.; Felix, A.; James, M.; Welch, R.; O'Leary, J. (1998). *Sports Law*. London: Cavendish Publishing.
- Jones, M.E. (1998). *Sports Law*. New Jersey: Prentice Hall.
- Παναγιωτόπουλος, Δ. Π. (2009). *Αθλητικός Κώδικας Ι*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Breillat, J.C.; Lagarde, F.; Karaquillo, J.P. (2001). *Code du Sport*. 2e edition. Paris: Dalloz.

661 ΚΑ - ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η μελέτη ειδικότερων θεμάτων, αφορούν στην μελέτη λειτουργίας των αθλητικών θεσμών σε διεθνές πεδίο και των αθλητικών και συμβατικών σχέσεων που αναπτύσσονται στο πεδίο της αθλητικής δραστηριότητας καθώς και τη

διερεύνηση της νομικής αντιμετώπισης των ανακουπτομένων προβλημάτων και διαφορών από την εφαρμογή των κανόνων δικαίου στον αθλητισμό, και τις μορφές δικαιοδοσίας και δικαιοδοτικών οργάνων στον αθλητισμό.

Θεματικές ενότητες

1. Διεθνείς αθλητικοί θεσμοί (International Sport Institutions).
2. Ολυμπιακοί θεσμοί I (Ολυμπιακός Καταστατικός Χάρτης, Εθνικές και Διεθνής και Ολυμπιακή Επιτροπή) (Olympic institutions I (Olympic Charter, National and International Olympic Committee).
3. Ολυμπιακοί θεσμοί II (Αθλητής, Ολυμπιακή Αναγνώριση, Εκεχειρία) (Olympic institutions II (Athlete, Olympic Recognition, Olympic Truce).
4. Αθλητισμός και ανθρώπινα δικαιώματα (Sports and Human Rights).
5. Αρνητικά φαινόμενα στον αθλητισμό (Ντόπινγκ , Βία, ρατσισμός) (Negative Phenomena in Sport (Doping, Violence, Racism).
6. Συμβατικές σχέσεις στον αθλητισμό I (Παροχής αθλητικών και προπονητικών υπηρεσιών) (Contractual relations in sport I (with athletes and coaches).
7. Συμβατικές σχέσεις στον αθλητισμό II (Συμβάσεις χορηγίας και Sponsoring, λοιπές συμβάσεις) (Contractual relations in sport II (Sponsoring and other contracts).
8. Αθλητικές αγωνιστικές σχέσεις (Sports law competitive relations).
9. Αθλητική Δικαιοδοσία (Sports Jurisdiction)
10. Court Arbitration for Sport (CAS) (Court of Arbitration for Sport (CAS).
11. Κοινοτικό δίκαιο και αθλητική δράση I (Θεμελιώδεις Αρχές του Κοινοτικού Δικαίου) (Community Law and Sport Activities I (Fundamental Principles of Community Law).
12. Κοινοτικό δίκαιο και αθλητική δράση II (Σύγχρονες εξελίξεις – Λευκή Βίβλος) (Community Law and Sport Activities II (New developments – White Paper on Sport).

Αξιολόγηση - Προφορικές εξετάσεις (40%), εργασία κατατίθεται στις εξετάσεις (35%), παρουσία στο μάθημα συντελεστής (25%).

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Collomb, P. (Ed.Proc.1988). *Sport, Droit et Relations Internationales*. Paris: Economica.
- Gaiger, A., & Gardiner, S. (2001 eds.). *Professional Sport in the EUQ Regulation and Re – regulation*. Hague: T.M.C. Asser Press.
- Kaufmann-Kohler, G. (2001). *Arbitration at the Olympics, Issues of Fast-Track Dispute Resolution and Sports Law*. Hague: Kluwer Law International.
- Κλαμαρής, Ν., & Μπρεδήμας, Α., & Μαλάτος, Α. (2005). *Ολυμπιακοί Αγώνες και Δίκαιο*. Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας.
- Nafziger, J. (2004). *International Sports Law*. Transnational Publishers: N. York.

- Nemes, A, & Toth, J. (2002). *European Sport Law* (Textbook on Basics Legal Studies). Budapest: Mega Press Ltd.
- Παναγιωτόπουλος, Δ. Π. (2007). *Διεθνείς Αθλητικοί και Ολυμπιακοί Θεσμοί, Αθλητικό Διεθνές Δίκαιο*. Αθήνα: Νομ. Βιβλιοθήκη.
- Παναγιωτόπουλος, Δ. Π. (2006). *Αθλητική Δικαιοδοσία*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Παναγιωτόπουλος, Δ. Π. (2006). *Εργασιακές Αθλητικές Σχέσεις*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Panagiotopoulos, D. P. (2005). *Sports law: Implementation and the Olympic games*. Athens: Ant. N. Sakkoulas.
- Παναγιωτόπουλος, Δ. Π. (2005). *Διεθνείς Αθλητικοί και Ολυμπιακοί Θεσμοί*. Αθήνα: εκδ. Έννοια.
- Panagiotopoulos, D. P. (2003). *Sports law: a European Dimension*. Athens: Ant. N. Sakkoulas.
- Παναγιωτόπουλος, Δ. Π. (2002). *Αθλητικές Σχέσεις*. Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας.
- Παναγιωτόπουλος, Δ. Π. (2009). *Αθλητικός Κώδικας II*. Αθήνα: Νομ. Βιβλιοθήκη.

662 ΚΑ - ΚΑΘΟΔΗΓΟΥΜΕΝΗ ΜΕΛΕΤΗ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (3.δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η εξοικείωση του φοιτητή με το σχεδιασμό και την εκπόνηση επιστημονικής έρευνας. Κάθε φοιτητής επιλέγει ένα επιστημονικό τοπίο στο οποίο θα πραγματώσει τη μελέτη, συντάσσει ερευνητική πρόταση και την ολοκληρώνει με την έρευνα και συγγραφή της μελέτης, στην οποία καταλήγει σε συμπεράσματα.

Διαδικασία - Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής επιλέγει το θέμα το οποίο εξετάζει σε σχέση με τη βιβλιογραφία, τη νομολογία και τη νομοθεσία. Υπό το πρίσμα της επιλογής μεθόδου, συντάσσει ερευνητική πρόταση, η οποία εγκρίνεται με έγγραφη δήλωση του διδάσκοντος που θα επιβλέψει και θα αξιολογήσει τη μελέτη. Η μελέτη, σε συνεργασία με τον διδάσκοντα, γίνεται σε ελεύθερο χρόνο και παρουσιάζεται δημόσια.

Αξιολόγηση - Ο φοιτητής αξιολογείται με βάση τη συγγραφή της σχετικής με το θέμα εισαγωγής και βιβλιογραφικής ανασκόπησης, που οδηγούν στην παρουσίαση της ερευνητικής πρότασης.

663 ΚΑ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η ενημέρωση και εξοικείωση των φοιτητών με κείμενα αθλητικών αρχών ή του Ν. Σ. Κ και με δικαστικές αποφάσεις που αφορούν την αθλητική ζωή. Ανάλυση και συζήτηση ασκήσεων που αφορούν την εφαρμογή ειδικών αθλητικών νομοθεσιών σε σχέση με τη νομολογία και παρουσίαση εισηγήσεων των φοιτητών επί εικονικών περιστατικών - δεδομένων που μπορεί να συνθέτουν την πράξη της αθλητικής ζωής με κατάληξη σε επιστημονικά τεκμηριωμένη θέση και συζήτηση με τους φοιτητές ειδικών πραγματειών αθλητικού δικαίου που έχουν ήδη δημοσιευθεί σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά.

Διαδικασία - Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής αναλαμβάνει να κάνει μια ανα-
 πηση επιστημονικής βιβλιογραφίας σε ένα από τα θέματα του σεμιναρίου που
 ορίζονται από τον διδάσκοντα του μαθήματος. Τα κείμενα και εργασίες επιλέγο-
 νται στη βάση συγκεκριμένων κριτηρίων που βασίζονται στη μεθοδολογία που
 αφορούν στο αντικείμενο του Αθλητικού Δικαίου. Σε κάθε περίπτωση, ο φοιτητής
 επεξεργάζεται και παρουσιάζει πέντε τουλάχιστον επιστημονικές μελέτες ή δικα-
 στικές αποφάσεις ή κείμενα αθλητικών ή άλλων αρχών, σύμφωνα με τη δική του
 επιλογή. Κατά την παρουσίαση, ο φοιτητής περιγράφει συνοπτικά και σχολιάζει
 κριτικά την κάθε μελέτη ή απόφαση ως προς την προβληματική του, την ακολου-
 θούμενη μεθοδολογία, τη θεωρία, τη νομοθεσία, τη νομολογία, τη βιβλιογραφία,
 την συζήτηση των στοιχείων - δεδομένων, την ανάλυση των αποτελεσμάτων και
 οδηγείται σε συμπεράσματα. Η κατανομή της εργασίας και ο συντονισμός σχετι-
 κά με τη χρησιμοποίηση των περιοδικών και άλλων εντύπων γίνεται σε συνεργα-
 σία με το σύνολο των φοιτητών.

Επιστημονικά Περιοδικά - *Desporto & Direito (D&S), International Journal of Physical Education (IJPE), International Sports Law Review Pandektis (ISLR/Pandektis), Marquette Sports Law Journal (MSLJ), Revista Brasileira De Direito Sportivo(RBDS), Revue Juridique et Economique du Sport(RJES), SpuRt, Zeitschrift fur Sport und Recht (SpuRt), Sweet &Maxwell International Sports Law Review, The International Sports Law Journal (ISLJ), Villanova Sports & Entertainment Law Journal (VS&ELJ), Willamette Sports Law Journal (WSLJ), Άθληση και Κοινωνία (ΔΠΘ), Αθλητική Επιστήμη, (Ε.Κ.Α.Ε), Διοικητική Δίκη ("Ένωσης Διοικητικών Δικαστών), Διοικητική Δικαιοσύνη, Νομικό Βήμα (ΔΣΑ).*

Αξιολόγηση - Εργασία , Προφορικές εξετάσεις.

Κώδικες

Alaphilippe, J. P Karaquillo (1990), Dictionaire Juridique, Dalloz : Paris.

Breillat, J.C.; Lagarde, F.; Karaquillo, J.P. (2001). Code du Sport. 2.^α Édition. Dalloz.

Δ. Π. Π Παναγιωτόπουλος (2009), *Αθλητικός Κώδικας I*, Νομ. Βιβλιοθήκη: Αθήνα

Δ.Π. Παναγιωτόπουλος (2009), *Αθλητικός Κώδικας II*, Νομική Βιβλιοθήκη: Αθήνα

Επετηρίδες - Series

Το Δικαίωμα στον Αθλητισμό (ΕΚΕΑΔ, 1994), Αντ. Ν. Σάκκουλας: Αθήνα.

Αθλητικές Διαφορές (ΕΚΕΑΔ, 1996 ed),, Αντ. Ν. Σάκκουλας: Αθήνα.

Κατ' Επάγγελμα Αθλ.Δραστηριότητα (ΕΚΕΑΔ, 1997 ed), Αντ. Ν. Σάκκουλας: Αθήνα.

ICSSPE Vade Mecum Sports Science Directory (2000).

Lex Sportiva (ΕΚΕΑΔ, 2006), Αντ. Ν. Σάκκουλας: Αθήνα.

Comparative Sports Science Research Methodology (2003), German Panathlon International 50 years (2004), Panathlon: Italy.

3.1.4 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Αυθίνος

527 ΚΑ - ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (5 δ.μ., 11 ECTS)

Σκοπός - Η σε βάθος μελέτη της θεωρίας της εφαρμοσμένης διοικητικής επιστήμης στο αθλητικό περιβάλλον, καλύπτοντας ένα μεγάλο φάσμα του κορμού αλλά και των υποστηρικτικών επιστημονικών της πεδίων. Έμφαση δίνεται επίσης στην εφαρμογή της θεωρίας σε μορφή εργαστηρίων.

Θεματικές ενότητες

1. Θεωρητικά μοντέλα κατανόησης της δομής και λειτουργίας των αθλητικών οργανισμών (Theoretical models for the comprehension of the structure and function of sport organizations)
2. Στόχοι και αποτελεσματικότητα αθλητικών οργανισμών (Goals and effectiveness of sport organizations)
3. Διαστάσεις της δομής των αθλητικών οργανισμών (Dimensions of organizational design of sport organizations)
4. Είδη σχεδιασμού αθλητικών οργανισμών (Types of organizational design of sport organizations)
5. Στρατηγική αθλητικών οργανισμών (Organizational strategy of sport organizations)
6. Η επιρροή του μεγέθους στους αθλητικούς οργανισμούς (The impact of organizational size of sport organizations)
7. Το περιβάλλον των αθλητικών οργανισμών (The environment of sport organizations)
8. Τεχνολογία και αθλητικοί οργανισμοί (Technology in sport organizations)
9. Δύναμη θέσεων εργασίας και πολιτική στους αθλητικούς οργανισμούς (Work position power and politics in sport organizations)
10. Διαχείριση κρίσεων σε αθλητικούς οργανισμούς (Crisis management in sport organizations)
11. Διαχείριση αλλαγών σε αθλητικούς οργανισμούς (The management of change in sport organizations)
12. Ανάπτυξη οργανωτικής κουλτούρας αθλητικών φορέων (Development of organizational culture in sport organizations)
13. Διοικητική επικοινωνία (Managerial communication)

Αξιολόγηση - παρακολούθηση, εφαρμογές, παρουσιάσεις, γραπτή δοκιμασία.

Βιβλιογραφία

Chelladurai, P. (2006). *Human resource management in sport and recreation*, Champaign, IL: Human Kinetics.

- Mullin, B.J., Hardy, S., Sutton, W.A. (2007), *Sport Marketing*, Human Kinetics Publishers, Champaign, IL.
- Parks, J.B., Quarterman, J., & Thibault, L. (2008). *Contemporary sport management*, Champaign IL: Human Kinetics.
- Pike Masteralexis, L., Barr, C.A., Hums, M.A. (2005), *Principles and Practice of Sport Management*, Aspen Publishers, Gaithersburg, MD.
- Slack, T., Parent, M.M., (2006). *Understanding sport organizations: The application of organization theory*, Champaign, IL: Human Kinetics.

655 ΚΑ - ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ&ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάπτυξη της αναλυτικής σκέψης, της κριτικής ικανότητας και της ευχέρειας στην αντιμετώπιση σύνθετων θεμάτων που απασχολούν τα στελέχη αθλητικής διοίκησης σε συμβουλευτικό ή και επιτελικό επίπεδο.

Θεματικές ενότητες

1. Διοικητική ηθική (Managerial ethics)
2. Στρατηγικό μάνατζμεντ (Strategic management)
3. Ολική ποιότητα στον αθλητισμό (Total quality management in sport)
4. Συναισθηματική νοημοσύνη (Emotional intelligence)
5. Εταιρική επικοινωνία (Corporate communication)
6. Εκπροσώπηση αθλητών (Athlete management)
7. Διαχείριση mega-αθλητικών γεγονότων (Mega event management)
8. Αθλητικό δίκαιο (Sport law)
9. Δομή και λειτουργία ελληνικού Επαγγελματικού αθλητισμού (Structure and function of the Greek sport)
10. Διεκδίκηση διεθνών αθλητικών γεγονότων (The beating process of international events)
11. Αθλητική οικονομία (Sport economics)

Αξιολόγηση - Η αξιολόγηση πραγματοποιείται με μοριοποιημένα κριτήρια, όπως παρακολούθηση και εφαρμογές.

Λέξεις κλειδιά: διαχείριση ολικής ποιότητας, κρίσεων, διαφήμιση, διοικητική ηθική, συναισθηματική νοημοσύνη, ολική ποιότητα, mega-αθλητικά γεγονότα, αθλητική οικονομία, αθλητικό δίκαιο.

Βιβλιογραφία

- Amis, J., Cornwell, T.B. (2005) *Global sport sponsorship*, Oxford: Berg.
- Andreff, W., Szymanski, S. (2006). *Handbook on the Economics of Sports*, Edward Elgar, Cheltenham.
- Bowdin, G.A.J., McDonnell, I., Allen, J. & O'Toole, W. (2006). *Events Management*, Oxford: Butterworth-Heinemann.

Irwin R, Sutton W & McCarthy L (2008). *Sports promotion and sales management*, Champaign, Illinois: Human Kinetics.

Silk, M. L., D. L. Andrews and C. L. Cole (2005) *Sport and corporate nationalisms*, Oxford: Berg.

656 ΚΑ - ΚΑΘΟΔΗΓ. ΜΕΛΕΤΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Σκοπός του μαθήματος είναι ο φοιτητής αφενός να προσανατολιστεί και να προετοιμαστεί για τη συγγραφή της μεταπτυχιακής του διατριβής και αφετέρου να αναπτύξει μέσω της διαδικασίας αυτής την ερευνητική του σκέψη και επάρκεια, απαραίτητη στη λήψη διοικητικών αποφάσεων.

Θεματικές ενότητες

1. Διερεύνηση θέματος (Research topic exploration)
2. Διερεύνηση θέματος (Research topic exploration)
3. Διερεύνηση θέματος (Research topic exploration)
4. Διερεύνηση θέματος (Research topic exploration)
5. Εισαγωγή στο θέμα της έρευνας (Introduction of the study)
6. Ανασκόπηση βιβλιογραφίας (Literature review)
7. Ανασκόπηση βιβλιογραφίας (Literature review)
8. Μεθοδολογία (Methodology)
9. Συλλογή δεδομένων (Collection of data)
10. Συλλογή δεδομένων (Collection of data)
11. Ανάλυση δεδομένων (Data analysis)
12. Παρουσίαση συζήτησης (Discussion of the results)

Αξιολόγηση - Η αξιολόγηση πραγματοποιείται με μοριοποιημένα κριτήρια, όπως παρακολούθηση και εφαρμογές. Το μάθημα περατώνεται με την κατάθεση της ερευνητικής πρότασης του φοιτητή.

Λέξεις κλειδιά: Έρευνα αγοράς, αξιολογήσεις οργανισμών, συγγραφή ερευνητικών εργασιών, πλάνο μάρκετινγκ, μελέτη εφικτότητας, στρατηγικός σχεδιασμός, επιχειρησιακός σχεδιασμός, διαχείριση εταιρικών αλλαγών, εταιρική ευθύνη, πολιτικές και διαδικασίες, θεωρητικά μοντέλα.

Βιβλιογραφία

Chappelet, J.-L. & Bayle, E., (2005). *Strategic and performance management of olympic sport organisations*, Champaign: Human Kinetics.

Fried, G. (2005). *Managing sports facilities*. Champaign, IL: Human Kinetics. Houlihan, B., Green, M. (2007). *Comparative Elite Sport Development: Systems, Structures and Public Policy*. Oxford: Butterworth-Heinemann.

Jackson, S., Andrews, D. (2005) *Sport, Culture and Advertising: Identities, Commodities and the Politics of Representation*. London: Routledge.

Shilbury, S. Quick and H. Westerbeek, (2009). *Strategic sport marketing*, Allen & Unwin, St Leonards, NSW.

657 ΚΑ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές να μελετήσουν σε βάθος τη θεωρία της διαχείρισης έργων. Στο πλαίσιο αυτό, θα γνωρίσουν σε σεμιναριακή μορφή να αξιοποιούν ως «εργαλεία» διοίκησης προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών διαχείρισης έργων με εφαρμογή στην αθλητική διοίκηση.

Θεματικές ενότητες

1. Διαχείριση έργων σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο (Project management in a changing world)
2. Το περιβάλλον του έργου (The environment of project management)
3. Ομάδες ενδιαφερόντων για το έργο (Project interest groups)
4. Θέσπιση των κανόνων (Assigning rules)
5. Διαχείριση κινδύνου (Risk management)
6. Δομή ανάλυσης εργασιών (Tasks break down analysis)
7. Ρεαλιστικός χρονικός προγραμματισμός (Realistic time management)
8. Η δυναμική των επακριβών εκτιμήσεων (Evaluation dynamics)
9. Εξισορρόπηση του έργου (Project balance)
10. Επικοινωνία (Communication)
11. Μέτρηση της προόδου (Project progress measurement)
12. Οργάνωση για τη διαχείριση έργου (Organizing project management)
13. Επίλυση κοινών προβλημάτων διαχείρισης έργου (Solving common problems in project management)

Αξιολόγηση - Με μοριοποιημένα κριτήρια, όπως παρακολούθηση, εφαρμογές, και έγγραφη δοκιμασία.

Λέξεις κλειδιά: μάνατζμεντ, διοίκηση, διαχείριση, έργα, διαχείριση έργων.

Βιβλιογραφία

- Gido, J., Clements, J.P., (2008). *Successful Project Management*, Southwestern Publishing Co., Cincinnati, OH.
- Kerzner, H. (2009). *Project Management Case Studies*, John Wiley and Sons.
- Lewis, J.P. (2006). *Fundamentals of Project Management*, AMACOM Books.
- Lock, D. (2007). *The Essentials of Project Management*, Gower Publishing, Ltd.
- Turner, R. (2008). *The Handbook of Project-based Management*, McGraw-Hill Professional.

ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Καθηγητής Γ. Βαγενάς

664 ΚΑ - ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η εμβάθυνση σε εξειδικευμένα θέματα ανάλυσης δεδομένων με ειδικό ερευνητικό ενδιαφέρον. Προτείνονται και επιλέγονται ειδικές αναλύσεις από την παραμετρική ή και την απαραμετρική στατιστική, καθώς και από τα προχωρημέ-

να μοντέλα. Έμφαση στη θεωρητική και αλγοριθμική θεμελίωση, μελέτη, κατανόηση, ανάπτυξη και παρουσίαση ειδικών - προχωρημένων τεχνικών ανάλυσης.

Διαδικασία - Ο φοιτητής καθοδηγείται και αναλαμβάνει τη μελέτη, διερεύνηση, αποσαφήνιση, εκμάθηση, συγγραφή και παρουσίαση μιας προχωρημένης μεθόδου ανάλυσης, με στόχο την εκπαίδευσή του σε επιπρόσθετες γνώσης. Για παράδειγμα μπορούν να επιλεγούν θέματα όπως προχωρημένα μοντέλα παλινδρόμησης (logistic, ordinal, categorical, non-linear regression), κατηγορική κανονική συσχέτιση (categorical canonical correlation). Ακόμα μπορεί να του ανατεθεί η συλλογή αριθμού επιστημονικών άρθρων με στόχο την εκπαίδευσή του στις σύγχρονες πρακτικές και τάσεις στατιστικών αναλύσεων στην έρευνα και καταληκτικά στην εκμάθηση της κριτικής αξιολόγησης των άρθρων αυτών με καθαρά στατιστικά κριτήρια. Τα αποτελέσματα της διαδικασίας αυτής συστηματοποιούνται, παρουσιάζονται και κατατίθενται υπό μορφή εργασίας.

Αξιολόγηση - Εργασία: πρωτοτυπία, ποιότητα, πληρότητα, δομή, παρουσίαση.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Pallant, J. (2007). SPSS survival manual (version 15). London: McGraw Hill.
- Keppel, G. & Wickens, T. (2007). Design & Analysis: A Researcher's Handbook. N.J.:Prentice-Hall Inc.
- Pedhazur, E. J. (1982). Multiple Regression in Behavioral Research. N.Y.:Holt, Rinehart & Winston.
- SPSS (1999). Advanced Models. Chicago, IL.: SPSS.
- SPSS (2004). Regression Models. Chicago, IL.: SPSS.
- SPSS (2004). Categories. Chicago, IL.: SPSS.
- SPSS (2005). Trends. Chicago, IL.: SPSS.

665 ΚΑ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

(3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η παρουσίαση υπό μορφή σεμιναρίων θεμάτων και εφαρμογών επεξεργασίας και ανάλυσης αθλητικών, βιολογικών, παιδαγωγικών, προπονητικών, διοικητικών και άλλων δεδομένων από το ευρύτερο πεδίο της φυσικής αγωγής και του αθλητισμού. Απώτερος στόχος η εξοικείωση του φοιτητή με την υποδειγματική ανάλυση δεδομένων και τη δυνατότητα εμβάθυνσης με εναλλακτικές αναλύσεις στα στατιστικά των αθλημάτων και των επιδόσεων.

Διαδικασία - Ο φοιτητής καθοδηγείται και αναλαμβάνει τη συλλογή αθλητικών ή άλλων με στόχο την επίλυση ή αποσαφήνιση ενός προβλήματος ειδικής πρακτικής αξίας και βαρύτητας για τον αθλητισμό, τις επιδόσεις, τα αθλητικά αποτελέσματα. Έμφαση δίνεται στη, μέσω της κατάλληλης επεξεργασίας και ανάλυσης,

διερεύνηση και ερμηνεία ενός αθλητικού φαινομένου, προβλήματος, πεδίου γνώσης ή εφαρμογής. Ο φοιτητής συγγράφει σχετική εργασία και την παρουσιάζει υπό μορφή σεμιναρίου μετά από αξιολόγηση. Τα αποτελέσματα αυτής της διαδικασίας μπορεί να παρουσιαστούν υπό μορφή ελεύθερων σεμιναρίων, ή σεμιναρίων στα πλαίσια των μαθημάτων κορμού, ή άλλων σχετικών μαθημάτων. Καταληκτική προϋπόθεση για την αξιολόγηση της απόδοσης του φοιτητή στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού είναι η παρουσίαση της εργασίας αυτής σε συναφές συνέδριο.

Αξιολόγηση - Εργασία: πρωτοτυπία, ποιότητα, πληρότητα, δομή, παρουσίαση.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Field, A., & Hole, G. (2006). How to design and report experiments. London: SAGE.
- Keppel, G. & Wickens, T. (2007). Design & Analysis: A Researcher's Handbook. N.J.:Prentice-Hall Inc.
- Pallant, J. (2007). SPSS survival manual (version 15). London: McGraw Hill.
- Pedhazur, E. J. (1982). Multiple Regression in Behavioral Research. N.Y.:Holt, Rinehart & Winston.
- Spatz Chris (2007). Basic statistics: Tales of distributions. Belmont, CA: Thomson Wadsworth.
- Vincent, W. (2005). Statistics in Kinesiology. Human Kinetics Champaign Il.
- SPSS (1999). Advanced Models. Chicago, IL.: SPSS.
- SPSS (2004). Regression Models. Chicago, IL.: SPSS.
- SPSS (2004). Categories. Chicago, IL.: SPSS.
- SPSS (2005). Trends. Chicago, IL.: SPSS.

666 ΚΑ - ΚΑΘΟΔΗΓΟΥΜΕΝΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η καθοδηγούμενη ανάπτυξη συστηματικής μελέτης σε έναν τομέα ανάλυσης με κατάλληλη βιβλιογραφική τεκμηρίωση. Δίνεται ειδική έμφαση στην υποδειγματική εφαρμογή μιας τεχνικής ανάλυσης δεδομένων σε σχέση με έναν γενικότερο ερευνητικό σχεδιασμό θεωρητικά θεμελιωμένο. Τελικός στόχος είναι η συγγραφή μιας εργασίας προς δημοσίευση σε επιστημονικό περιοδικό.

Διαδικασία - Επιλέγεται ένας ερευνητικός χώρος κοινού ενδιαφέροντος για τον φοιτητή και τον καθηγητή. Συλλέγεται σχετική βιβλιογραφία, εντοπίζονται αναλυτικά και ερευνητικά προβλήματα, εντοπίζονται επαρκή αρχειακά δεδομένα συγκεκριμένου αθλήματος ή τομέα έρευνας, γίνονται μετασχηματισμοί, επεξεργασίες και αναλύσεις, εντοπίζονται τα κύρια και τα επί μέρους αποτελέσματα, αναπτύσσεται συγκριτική συζήτηση και διατυπώνονται συμπεράσματα στατιστικού, ερευνητικού, αθλητικού ενδιαφέροντος. Απαραίτητα στοιχεία της τελικής

αξιολόγησης στο μάθημα αυτό είναι η υποβολή ολοκληρωμένης εργασίας προς δημοσίευση σε σχετικό επιστημονικό περιοδικό. Η προσπάθεια αυτή μπορεί να συντείνει και στην καλύτερη προετοιμασία του φοιτητή για τον κύριο επιστημονικό και ερευνητικό του στόχο: να αποτελεί δηλαδή ένα πρώτο ουσιαστικό στάδιο μελέτης και γνώσης, που θα τον οδηγήσει ασφαλέστερα στην επιτυχή ολοκλήρωση της ερευνητικής πρότασης της διατριβής του.

Αξιολόγηση - Εργασία: πρωτοτυπία, ποιότητα, πληρότητα, δομή, δημοσίευση.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Field, A., & Hole, G. (2006). How to design and report experiments. London: SAGE.

Keppel, G. & Wickens, T. (2007). Design & Analysis: A Researcher's Handbook. N.J.:Prentice-Hall Inc.

Pedhazur, E. J. (1982). Multiple Regression in Behavioral Research. N.Y.:Holt, Rinehart & Winston.

Pallant, J. (2007). SPSS survival manual (version 15). London: McGraw Hill.

Spatz Chris (2007). Basic statistics: Tales of distributions. Belmont, CA: Thomson Wadsworth.

Vincent, W. (2005). Statistics in Kinesiology. Human Kinetics Champaign Il.

813 ΔΔ - ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΤΑΒΛΗΤΗ ΑΝΑΛΥΣΗ (3 δ.μ., 7 ECTS)

(περιγραφή του μαθήματος στο κεφάλαιο για το Διδακτορικό Δίπλωμα)

3.1.5 ΠΡΟΠΟΝΗΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ

530 ΠΡ - ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΠΟΝΗΣΗΣ (5 δ.μ., 11 ECTS)

Καθηγητής Σταύρος Τζιωρτζής

Σκοπός - Η κατανόηση των όρων και εννοιών που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία μεγιστοποίησης της αθλητικής απόδοσης. Εξοικείωση των μεταπτυχιακών φοιτητών με τις προπονητικές θεωρίες και τον επιστημονικό σχεδιασμό αθλητικών προπονητικών προγραμμάτων. Τρόποι επίλυσης προβλημάτων διερεύνησης, εργαστηριακών και υπαίθριων δραστηριοτήτων.

Θεματικές ενότητες

1. Προπονητική και επιστήμη της προπόνησης.
2. Ορισμός θεωρία και λειτουργία της αθλητικής προπόνησης.
3. Νομοτέλειες που καθορίζουν τις σχέσεις ανάμεσα στην επιβάρυνση, την προσαρμογή και τη βελτίωση της αθλητικής απόδοσης.
4. Επίδραση μεθόδων προπόνησης στις παραμέτρους της Φυσικής κατάστασης.
5. Θεώρηση των απόψεων για την μοντέρνα προπονητική υψηλών επιδόσεων.
6. Η περιοδικότητα ως έννοια και αξία.
7. Συστήματα ανάπτυξης και επιλογής αθλητικών ταλέντων.
8. Δημιουργία προφίλ ατομικών και ομαδικών αθλημάτων.

Προτεινόμενα επιστημονικά περιοδικά - *Coaching Science update, Journal of Applied Research in Coaching and Athletics, Journal of Athletic Training, Journal of Sports Medicine and Physical Fitness, Strength and Conditioning Journal, Journal of Applied Biomechanics, Journal of Human Studies, Journal of Strength and Conditioning Research, Modern Athlete and Coach, Journal of Sport Science.*

752 ΕΥ - ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΠΡΟΠΟΝΗΣΗ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Υπεύθυνος Καθηγητής Θεόδωρος Πλατάνου (υποχρεωτικό για το Προπον. Πεδίο)

Σκοπός - περιγραφή: Η σε βάθος εκπαίδευση των μεταπτυχιακών φοιτητών στις σύγχρονες εργαστηριακές και μη μεθόδους αξιολόγησης (μετρήσεις, δοκιμασίες) που χρησιμοποιούνται στην έρευνα και στην προπονητική των Αθλοπαιδιών, της Γυμναστικής & του Χορού, του Κλασικού Αθλητισμού και του Υγρού Στίβου. Το μάθημα περιλαμβάνει 6 θεματικές ενότητες. Κάθε ενότητα διδάσκεται σε δύο εβδομάδες (2 διαλέξεις) και περιλαμβάνει (α) τη θεωρητική και βιβλιογραφική τεκμηρίωση κάθε μεθόδου - δοκιμασίας και (β) την πρακτική άσκηση των φοιτητών με εφαρμογή και συλλογή και ανάλυση δεδομένων για κάθε μέθοδο. Τα δεδομένα αυτά αναλύονται και παρουσιάζονται στο πλαίσιο σχετικής εργασίας.

Θεματικές Ενότητες

1. Σωματομετρήσεις & σωματική σύσταση των αθλητών (Ι. Μπάγιος, Κ. Νούτσος).
2. Μέτρηση δύναμης, ισχύος & έργου στον Κλασικό αθλητισμό (Γ.Καραμπάτσος).
3. Αξιολόγηση κιναισθήσης και τεχνικής στη Γυμναστική (Σ. Καμπιώτης).

4. Αξιολόγηση μεταβολικών και φυσικών ικανοτήτων στον Υγρό Στίβο (Θ. Πλατά-νου, Ε. Σουλτανάκη, Α. Τουμπέκης).
5. Αξιολόγηση δεξιοτήτων και τεχνικής στις Αθλοπαιδιές (Ν. Αποστολίδης).
6. Ψυχομετρικές δοκιμασίες στον αθλητισμό (Μ. Ψυχουντάκη).

Αξιολόγηση: Κάθε ενότητα εξετάζεται με γραπτή εργασία, η παράδοση της οποί-ας γίνεται το αργότερο 2 εβδομάδες μετά τη διδασκαλία της αντίστοιχης θεματι-κής ενότητας. Η μέση βαθμολογία των 6 εργασιών αποτελεί τον τελικό βαθμό. Προϋπόθεση: η επιτυχής εξέταση κάθε θεματικής ενότητας.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Albright, A., Franz, M., Hornsby, G., Kriska, A., Marrero, D., Ullrich, I. & Verity LS. (2000). American College of Sports Medicine position stand. Exercise and type II diabetes. *Medicine & Science in Sports and Exercise*, 32(7):1345-60.
- Wang, Z.M., Pierson, R.N., & Heymsfield S.B (1992). The five-level model: a new approach to organizing body-composition research. *American Journal of Clinical Nutrition* 2,56:19–28.
- Aagaard, P., Simonsen, E.B., Andersen, J.L., Magnusson, P., & Duhre- Poulsen, P. (2002). Increase rate of force development and neural drive of human skeletal muscle following resistance training. *J.Applied Physiology*, 93: 1318- 1326.
- Cormie, P., McGuigan, M.R., & Newton, R.U. (2011). Developing maximal neuro-muscular power. Biological basis of maximal power production. *Sports Med*. 41(1):17-38.
- Kampiotis, S., Zervas Y. (2004). Presentation of the construction and Improvement and Modernization of the Leg Kinesthesiometer. *Perceptual and Motor Skill*. Volume 99, pp. 1184-1186.
- Maggil , R.A. (1989). *Motor learning*. Concepts and applications (3rd ed.) Dubugue: W.M.C. Brown.
- Maglischo, EW. (2003). *Αγωνιστική Κολύμβηση*. Επιμ. Ε. Σουλτανάκη, Αθήνα: Εκ-δότης Ε. Σουλτανάκη.
- Montpetit, R. R., Lege´r, L. A., Lavoie, J. M., & Cazorla, G. (1981). $\dot{V} O_2$ peak dur- ing free swimming using the backward extrapolation of the O_2 recovery curve. *European Journal of Applied Physiology*, 47, 385 – 391.
- American Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance (AAH- PERD). Basketball for boys and girls: skill test manual.VA: Reston; 1984.
- Apostolidis, N., Nassis, G.P., Bolatoglou, N.D., & Geladas, N.D. (2004). Physiologi- cal and technical characteristics of elite young basketball players. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 44, 157-163.
- Hackfort, D., Duda, J.L., & Lidor, R. (2005). *Handbook of research in applied psy- chology: Intern. perspectives*. Mongantown: Fitness Information Technology.
- Standards for educational and psychological testing (1999). Washington DC: American Educational Research Association, American Psychological Associa- tion, National Council on Measurement in Education.

ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΕΣ

740 ΠΡ - ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΩΝ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Επίκουρος Καθηγητής Π. Κουντούρης

Σκοπός - Παροχή γνώσης μέσα από εξειδικευμένα θέματα που σχετίζονται με την Προπονητική των Αθλοπαιδιών.

Αξιολόγηση - Ο φοιτητής θα αξιολογείται με βάση τις επιμέρους θεματικές ενότητες του μαθήματος, με τη μορφή προφορικών παρουσιάσεων και γραπτών εργασιών ή και γραπτών εξετάσεων. Ο υπεύθυνος του μαθήματος καθορίζει τον τρόπο αξιολόγησης των φοιτητών και τον ανακοινώνει στους φοιτητές κατά την έναρξη του εξαμήνου του μαθήματος.

Θεματικές ενότητες

1. Εφαρμογές της Κινητικής Μάθησης στις Αθλοπαιδιές (Applications of Motor Control and Learning in Court Games).
2. Προπονητική Αθλοπαιδιών (Training in Court Games).
3. Ποσοτική, ποιοτική ανάλυση και αξιολόγηση αγώνων Αθλοπαιδιών (Quantitative and qualitative match analysis in Court Games).
4. Η Δυναμική της ομάδας στις Αθλοπαιδιές (Psychology in Court Games).
5. Εφαρμοσμένη Εργοφυσιολογία Αθλοπαιδιών (Applied Ergo-physiology in Court Games).
6. Ευκαμψία και αθλητικοί τραυματισμοί (Injuries in Court Games).
7. Οι αθλοπαιδιές για άτομα με ειδικές ανάγκες (Court Games for people with disabilities).
8. Λοιπά αθλήματα αθλοπαιδιών (Επιτραπέζια Αντισφαίριση, Μπέιζμπωλ, Τοιχοσφαίριση, Γκολφ) (Other Court Games: Tennis, Table tennis, Wall tennis, Baseball, Golf).
9. Οργάνωση και Διοίκηση Αθλοπαιδιών (Management and Marketing in Court Games).
10. Κοινωνιολογία του αθλητισμού (Sociology in Sports and Court Games).

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

American Baseball Coaches Association. (2002). *Baseball Strategies*: American Baseball Coaches Association. Human Kinetics.

Appenzeler, H., & Lewis, G. (2000). *Successful Sport Management*. Carolina Academic Press.

Bangsbo, J. *The Physiology of Soccer*. The Institute of Exercise and Sport Sciences, University of Copenhagen, Universitetsparken 13.

Bird, S. (1997). *Sports injuries: Cause Diagnosis Treatment and Prevention*. Cheltenham, U.K.: Stanley Thornes.

Carron, A. V. (1980). *Social Psychology of Sport*. Ithaca: Movement Publications.

Carron, A. V., & Hausenblas, H. A. (1998). *Group dynamics in sport*. (2nd ed.). Morgantown, WV: Fitness Information's Technology.

Fiedler, F. (1971). *Leadership*. New York: General Learning.

- Hamill, J. & Knutzen, K.M. (1995). *Biomechanical basis of human movement*. Philadelphia: Williams and Wilkins.
- Hamilton, N., & Luttgens, K. (2002). *Kinesiology, Scientific Basis of Human Motion*. Mc Graw-Hill Companies.
- Parent, J. (2002). *Zen Golf: Mastering the Mental Game*. Doubleday.
- Price, R. (2003). *The Ultimate Guide to Weight Training for Racquetball and Squash*. Price World Enterprises.
- Schmidt, R. A., & Lee, T. D. (1999). *Motor control and learning: A behavioural analysis*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Singer, R. N. (1980). *Motor learning and human performance: An application to motor skills movement behaviors*. New York: Macmillan Pub. Co., Inc.
- Ζέρβας, Ι. Ε. (2006). *Εισαγωγή στην Κινητική Συμπεριφορά: Ψυχολογική προσέγγιση*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.

744 ΠΡ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΩΝ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Αναπληρωτής Καθηγητής Θ. Μπολάτογλου, Επίκουρος Καθηγητής Ν. Αποστολίδης

Σκοπός - Η μύηση και εξοικείωση του φοιτητή στον προβληματισμό και στη διαρκή ενημέρωση από τα πλέον έγκριτα περιοδικά, σχετικά με τις ερευνητικές προσπάθειες και τις σύγχρονες τάσεις στην προπονητική των αθλοπαιδιών. Τα θέματα τα οποία αναπτύσσονται στο πλαίσιο του μαθήματος αφορούν στην ενδεδειγμένη κριτική ανάλυση των θεμάτων, τα οποία έχουν προσεγγισθεί κυρίως από το βασικό μάθημα και τα Ειδικά Θέματα.

Οργανωτική δομή - Ο μεταπτυχιακός φοιτητής ανιχνεύει τις πλέον πρόσφατες, όπως και τις πλέον κλασικές δημοσιεύσεις στην προπονητική των αθλοπαιδιών ή συναφών χώρων και επιλέγει ένα θέμα σχετικό με το περιεχόμενο του μαθήματος ή τον ερευνητικό προσανατολισμό του, το οποίο επεξεργάζεται και παρουσιάζει στο τμήμα. Ο φοιτητής μπορεί να συγκεντρώνει ένα αριθμό ανασκοπήσεων και περιλήψεων και να παρουσιάζει το θέμα ή να επιλέγει ένα άρθρο και να κάνει κριτική σε ότι αφορά το σκοπό, την υπόθεση, τη μεθοδολογία, την ανάλυση των δεδομένων και τη βιβλιογραφία. Ακόμα, εντοπίζει και ενημερώνει σχετικά τους συμφοιτητές του για τις δημοσιεύσεις, που αφορούν το επιστημονικό ενδιαφέρον τους. Τις επιλογές των θεμάτων συντονίζει ο διδάσκων έτσι ώστε, αφενός να καλύπτονται όσο το δυνατόν περισσότερα θέματα σχετικά με τον ερευνητικό προσανατολισμό των εκάστοτε συμμετεχόντων στο μάθημα και αφετέρου να αποφεύγεται η επικάλυψη. Η κατανομή των επιστημονικών περιοδικών στους φοιτητές και η συχνότητα των παρουσιάσεων εξαρτώνται από τον αριθμό των συμμετεχόντων και ορίζονται κατά την έναρξη του μαθήματος. Η θεματολογία του Σεμιναρίου εμπλουτίζεται και με παρουσιάσεις άλλων μελών Δ. Ε. Π. και συνεργατών του τομέα Αθλοπαιδιών ή και άλλων κατά περίπτωση τομέων, όποτε τούτο κρίνεται σκόπιμο.

Προτεινόμενα επιστημονικά περιοδικά - *American Journal of Physics, Athletic Journal, Αθλητική Ψυχολογία, Αναζητήσεις στη φυσική αγωγή και τον αθλητισμό, e-journal www.hape.gr, Canadian Journal of Sports Science, Coach & Athlete, Coaching Science Update, Coaching Volleyball, European Journal of Physical Education, International Journal of Sports Psychology, International Journal of Performance Analysis in Sport, e-journal www.ingentaconnect.com, International Journal of Volleyball Research, Journal of Applied Biomechanics, Journal of Applied Research in Coaching & Athletics, Journal of Applied Sport Sciences Research, Journal of Athletic Training, Journal of Human Movement Studies, Journal of Sport and exercise Psychology, Journal of Sport Psychology, Journal of Sports Sciences, Journal of Strength and Condition Research, Journal of Volleyball, Modern Athlete and Coach, National Strength and Conditioning Association Journal, Perceptual and Motor Skills, Research Quarterly for Exercise and Sport, Strength and Conditioning, The Journal of Sports Medicine and Physical Fitness, The Physician and Sports Medicine, The Sport Psychologist.*

Αξιολόγηση - Ο φοιτητής αξιολογείται με βάση: α. Την ικανότητά του να επεξεργάζεται και να παρουσιάζει τα ερευνητικά θέματα που του έχουν ανατεθεί. β. Τη συμμετοχή του στην κριτική ανάλυση και διαπραγμάτευση των θεμάτων που τίθενται και από τους άλλους συμφοιτητές του κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου. γ. Τη διατύπωση επιστημονικών προβληματισμών, προσεγγίσεων, κριτικής σκέψης και ανάλυσης, κ.λπ. των υπό επεξεργασία θεμάτων. δ. Την παράδοση, στο τέλος της διδασκαλίας του μαθήματος, τουλάχιστον μίας εκ των παρουσιάσεων με μορφή πλήρους κειμένου και των υπολοίπων παρουσιάσεων με τη μορφή πλήρους κειμένου (ελάχιστη έκταση εργασίας 10 σελίδες).

748 ΠΡ - ΚΑΘΟΔΗΓΟΥΜΕΝΗ ΜΕΛΕΤΗ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΩΝ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η καθοδήγηση του φοιτητή, από την εύρεση έως την προοδευτική ανάλυση ενός επιστημονικού θέματος, που θα αποτελεί τη βάση της μεταπτυχιακής του εργασίας. Ο φοιτητής εξοικειώνεται και διεισδύει σε θέμα που άπτεται των επιστημονικών ενδιαφερόντων του σε ένα από τα γνωστικά αντικείμενα των αθλοπαιδιών. Με βάση τη σύγχρονη βιβλιογραφική αναζήτηση και την επίλυση μεθοδολογικών προβλημάτων, ο φοιτητής καθοδηγείται έτσι ώστε να φθάσει σε μια ολοκληρωμένη ερευνητική πρόταση.

Διαδικασία - Από τη στενή και πολύωρη συνεργασία σε ατομική βάση μεταξύ φοιτητή και επιβλέποντα καθηγητή θα προκύψει από το μάθημα αυτό η νέα γνώση και η απαραίτητη εμπειρία για την ολοκλήρωση της ερευνητικής πρότασης. Αρχικά γίνεται η επιλογή του θέματος και ο τρόπος προσέγγισής του. Στη συνέχεια καθοδηγείται ο φοιτητής προκειμένου να λύσει τα μεθοδολογικά προβλήματα, να οργανώσει και να διεξάγει τα επιστημονικά του πειράματα. Τέλος, ενθαρρύνεται και βοηθείται να οργανώσει τη γνώση και την εμπειρία που απέ-

κτησε μέσα από τη συνεργασία αυτή ανακοινώνοντας τα πρώτα ευρήματα της προσπάθειας του στην επιστημονική κοινότητα.

Αξιολόγηση - Η αξιολόγηση εξαρτάται από τη συνέπεια που έχει επιδείξει ο φοιτητής ως προς την τήρηση του σχετικού χρονοδιαγράμματος που έχει τεθεί από το διδάσκοντα και γενικότερα από τη συστηματικότητα της οργάνωσης της βιβλιογραφικής αναζήτησης και τεκμηρίωσης των βασικών παραμέτρων της μεταπτυχιακής του διατριβής. Η ολοκλήρωση του μαθήματος σηματοδοτείται από τον καθορισμό του θέματος της διατριβής του, από τη συγγραφή της ανασκόπησης της βιβλιογραφίας και της μεθοδολογίας, που οδηγούν στην παρουσίαση της ερευνητικής πρότασης.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ - ΧΟΡΟΣ

741 ΠΡ - ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΟΡΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Αναπλ. Καθηγήτρια Κ. Θεοδωράκου, Αναπλ. Καθηγητής Σπ. Καμπιώτης, Αναπλ. Καθηγητής Σ. Πρασάς, Αναπλ. Καθηγήτρια Π. Μπουρνέλλη

Σκοπός - Η διερεύνηση και μελέτη εξειδικευμένων θεμάτων αγωνιστικής και μη αγωνιστικής γυμναστικής, καθώς και χορού.

Θεματικές ενότητες

1. Ρυθμός και κίνηση (Rhythm and movement).
2. Δημιουργικότητα και δημιουργική κίνηση (Creativity and creative movement).
3. Μέθοδοι διδασκαλίας της γυμναστικής (Teaching methods of gymnastics).
4. Φυσική δραστηριότητα και άσκηση, υγεία και ευεξία (Physical activities and exercise, health and well-being).
5. Η σύγχρονη τεχνολογία στη διδασκαλία των γυμναστικών ασκήσεων (Current technology in the teaching of gymnastics).
6. Η παιδαγωγική ενόργανη στις αρχικές βαθμίδες της εκπαίδευσης (The educational artistic gymnastics in primary school).
7. Η ψυχοφυσική και οι εφαρμογές της στην ενόργανη γυμναστική (Psychophysics and its application to artistic gymnastics).
8. Μέθοδοι μάθησης στην ενόργανη γυμναστική (Teaching methods in artistic gymnastics).
9. Κινητικές αρχές και η εφαρμογή τους στην γυμναστική (Basic mechanical principles applied to gymnastics).
10. Παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα της μυϊκής σύσπασης στη γυμναστική (Factors influencing the effectiveness of muscular contraction and gymnastics).
11. Πρακτικές εφαρμογές της κινησιολογίας στη γυμναστική (Applied principles of kinesiology and gymnastics).

12. Επίκαιρα επιστημονικά θέματα στη γυμναστική (Current scientific issues in gymnastics).
13. Κινητική δημιουργικότητα και χορός (Motor creativity and dance).
14. Η θεωρία των πολλαπλών τύπων νοημοσύνης και οι διδακτικές προεκτάσεις της στο δημιουργικό χορό (The theory of multiple intelligence and its teaching applications in creative dance).
15. Σωματική (κιναισθητική) νοημοσύνη και κινητική δημιουργικότητα (Bodily – kinaesthetic intelligence and motor creativity).

Αξιολόγηση - Εργασίες (50%), ασκήσεις (30%), παρουσίες (20%).

Βιβλιογραφία

- Sawyer, R. K., Moran, S., John-Steiner, V., Sternberg, R., Feldman, D. H., Csikszentmihalyi, M., Nakamura, J. (2003). *Creativity and development*. Oxford University Press.
- Mosston, M. and Ashworth, P. C. (1994). *Teaching Physical Education*. (4th ed.). New York: Macmillan.
- Sands, W.A., Caine, D. & Borms, J. (2003). *Scientific aspects of women's gymnastics*. Basel, Switzerland: Karger AG.
- Enoka, R. (1988). *Neuromechanical basis of kinesiology*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Kandel E.R., Schwartz J.H. and Jessell T.M. (1995) *Essentials of Neural Science and Behavior*, Appleton and Lange, μετάφραση από τις Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1997.
- Rose, D. J. (1997). *A Multilevel Approach to the Study of Motor Control and Learning*. Oregon: Allyn and Bacon.
- Bannon, F. (2004). Towards creative practice in research in dance education. *Research in Dance Education*, 5 (1), 25-43.
- Gardner, H. (2006). *Multiple intelligence*. *New Horizons*, New York: Basic books.

745 ΠΡ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΟΡΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Αναπλ. Καθηγητής Σ. Πρασσάς, Αναπλ. Καθηγ. Κ. Θεοδωράκου, Αναπλ. Καθηγ. Π. Μπουρνέλλη, Αναπλ. Καθηγητής Σπ. Καμπιώτης

Σκοπός - Η ενημέρωση σε τρέχοντα επιστημονικά θέματα. Η εξοικείωση με την επιστημονική έρευνα. Η μελέτη και εξέταση εξειδικευμένων θεμάτων που άπτονται των αντικειμένων γυμναστικής και χορού, όπως ανασκόπηση βιβλιογραφίας, μετα-ανάλυση, περιγραφική, συγκριτική ή πειραματική έρευνα και δημοσιεύονται σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά.

Οργανωτική δομή - Ο μεταπτυχιακός φοιτητής επιλέγει ένα από τα θέματα σεμιναρίου που ορίζονται από τον διδάσκοντα. Η επιλογή γίνεται βάσει των κριτηρίων που τίθενται από την μεθοδολογία της έρευνας σχετικά με τα αντικείμενα της γυμναστικής και του χορού. Κάνει ανασκόπηση της βιβλιογραφίας στα επιλεγμένα θέματα και παρουσιάζει τουλάχιστον πέντε επιστημονικά άρθρα. Στην παρου-

σίαση ο φοιτητής περιγράφει συνοπτικά και σχολιάζει το κάθε άρθρο ως προς το πρόβλημα, τη θεωρητική προσέγγιση, τη βιβλιογραφική ανασκόπηση, την μέθοδο, την επεξεργασία των δεδομένων, την ανάλυση των αποτελεσμάτων και τα συμπεράσματα. Η κατανομή της εργασίας και ο συντονισμός σχετικά με τη χρησιμοποίηση των περιοδικών γίνεται σε συνεννόηση με τους άλλους μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Προτεινόμενα επιστημονικά περιοδικά - *Bulletin of Physical Education, Creativity Research Journal, Journal of dance education, Europe Physical Education Review, Journal of Music and Movement, Journal of Physical Education, Recreation and Dance, Perceptual and Motor Skills, Research in Dance Education, Sport, Education and Society, The Journal of Creative Behavior, Η επιστήμη του χορού*

749 ΠΡ - ΚΑΘΟΔΗΓΟΥΜΕΝΗ ΜΕΛΕΤΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΟΡΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η εξοικείωση του φοιτητή με το σχεδιασμό και την πραγματοποίηση της επιστημονικής έρευνας. Ο φοιτητής επιλέγει την περιοχή που τον ενδιαφέρει να μελετήσει, συντάσσει την ερευνητική πρόταση και προχωρεί στην υλοποίησή της.

Διαδικασία - Ο μεταπτυχιακός φοιτητής επιλέγει ένα θέμα που εξετάζεται υπό μορφή ανασκόπησης της βιβλιογραφίας, μετα-ανάλυσης, περιγραφικής, συγκριτικής ή πειραματικής έρευνας. Συντάσσει την ερευνητική πρόταση, η οποία εγκρίνεται με έγγραφη δήλωση του διδάσκοντος που επιβλέπει και αξιολογεί τη μελέτη. Η μελέτη γίνεται σε ελεύθερο χρόνο και παρουσιάζεται σε κοινό σε συνεννόηση με το διδάσκοντα. Ο φόρτος εργασίας για την διεκπεραίωση της μελέτης είναι ανάλογος ενός άλλου μαθήματος με τις ίδιες διδακτικές μονάδες.

Αξιολόγηση - περατώνεται με την κατάθεση της ερευνητικής πρότασης.

ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

742 ΠΡ - ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Καθηγητής Γ. Γεωργιάδης, Επίκουρος Καθηγητής Γ. Τερζής

Σκοπός - Η ανάπτυξη των παραδοσιακών και των νεότερων αντιλήψεων σ' ό,τι αφορά τη θεωρητική βάση της αθλητικής προπόνησης σε εξειδικευμένους τομείς όπως: η δομή και η λειτουργία του νευρομυϊκού συστήματος, οι ενεργειακές απαιτήσεις και οι προσαρμογές ως αποτέλεσμα της προπόνησης με αντίσταση, η καρδιαγγειακή προπόνηση και οι ασκησιογενείς καρδιαγγειακές προσαρμογές, καθώς επίσης και η σημασία της διατροφής στην υγεία, ευρωστία και αθλητική απόδοση. Επιπλέον, αναπτύσσονται σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο οι σύγχρονες αντιλήψεις στην ανίχνευση και επιλογή αθλητικών ταλέντων, με ιδιαίτερη αναφορά στη σημασία της βιολογικής βάσης της αθλητικής απόδοσης.

Θεματικές ενότητες

1. Νευρομυϊκές προσαρμογές ως αποτέλεσμα προπόνησης με αντίσταση (Neuromuscular adaptations induced by resistance training).

2. Συστήματα και σχεδιασμός προγραμμάτων προπόνησης με αντίσταση (Designing resistance training programs).
3. Ο ρόλος της μυϊκής ισχύος στα αγωνίσματα του κλασικού αθλητισμού (Muscular power in track and field events).
4. Αναερόβιο κατώφλι και καρδιαγγειακή αντοχή (Anaerobic threshold and cardiovascular endurance).
5. Σχεδιασμός προγραμμάτων προπόνησης για τους δρόμους ταχύτητας (Designing exercise programs for speed development).
6. Βιο-μηχανική των αλμάτων στον κλασικό αθλητισμό (Biomechanics of jumping).
7. Μετα-διεγερτική διευκόλυνση στα αγωνίσματα του κλασικού αθλητισμού (Post-activation potentiation in track and field events).
8. Βιολογική βάση και ανίχνευση του αθλητικού ταλέντου (Biological basis and scouting for athletic talent).
9. Οι φάσεις και τα κριτήρια ανίχνευσης αθλητικού ταλέντου (Phases and criteria for talent scouting).
10. Η ψυχική διάσταση της επίδοσης στον κλασικό αθλητισμό (The role of psychology in track and field events).
11. Ο ρόλος της διατροφής στην υγεία, την ευρωστία και την αθλητική απόδοση (The role of nutrition in health, fitness and sports performance).
12. Συμπληρώματα διατροφής και επίδοση στον κλασικό αθλητισμό (Nutritional supplements and performance in track and field).

Αξιολόγηση - Παρουσίαση επιστημονικών άρθρων (20%), εργασία (σύντομη ανασκόπηση σε επιλεγμένα θέματα, 30%), γραπτές εξετάσεις (50%).

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Balsom, B., (1994). Evaluation of Physical Performance, In B. Ekblom (Ed.) *Handbook of Sports Medicine and Science Football (Soccer)*. London, Boston: Blackwell Scientific Pub.
- Bloomfield, J., (1995). Talent Identification and Profiling, In: Blomfield, Fricker & Fitch (Eds.) *Textbook of Science and Medicine in Sport* (pp. 206-222). Blackwell Scientific Publ.
- Bomba, T. (1990). *Theory and Methodology of Training*. Kental/Hunt Publ.
- Bomba, T. (1999). *Periodization: Theory and Methodology of Training* (4th ed.). Champaign IL.: Human Kinetics.
- Bouchard, C., Malina, M.R., & Prerusse, L., (1997). *Genetics of Fitness and Physical Performance*. Champaign, IL.: Human Kinetics.
- Brown, J., (2001). *Sports Talent: How to identify and develop outstanding athletes*, Champaign, IL.: Human Kinetics.
- Dempsey, J.A., et al. (1988) Pulmonary function and prolonged exercise. In D.R. Lamb & R. Murray R (Eds.) *Perspectives in exercise, Science and Sport Medicine, Vol I, Prolonged exercise* (pp. 75-119). Indianapolis: Benchmark Press,

- Enoka, R.M. (2003). *Neuromechanical basis of Kinesiology, chapter 9: Chronic adaptation* (pp 303-349) (2nd ed.). Champaign IL.: Human Kinetics.
- Fleck, S., & Kraemer W. (2004). *Σχεδιασμός προγραμμάτων προπόνησης με αντίσταση*, απόδοση επιμέλεια Γ. Γεωργιάδης, Γ. Τερζής. Αθήνα: Εκδόσεις Πασχαλίδη.
- Foreman, K. (1989). The use of talent-predictive factors in the selection of track and field athletes. In the Athletics Congress's Track and Field Coaching Manual. (pp. 31-36). Champaign, IL.: Leisure Press.
- Komi, P.V. (2003). *Strength and Power in Sport*. IOC. Oxford: Blackwell Science Ltd.
- Kovar, R., (1981). *Human variation in motor abilities and its genetic analysis*. Prague: Charles University.
- Kraemer, W., & Newton R. (2000) Training for muscular power. In J. Young (Ed.) *Clinics in Sport Medicine* (pp. 341-368). Philadelphia: Q W.B. Saunders.
- Melvin, W. (2003). *Διατροφή, υγεία, ευρωστία και αθλητική απόδοση*. Επιστημονική επιμέλεια. Λ. Συντώσης. Αθήνα: Εκδόσεις Π.Χ. Πασχαλίδης.
- Noakes, T.D. (1991) *The lore of running* (3rd ed.) Champaign IL.: Leisure Press
- Shephard, R.J., Astrand P.O., (1992). *Endurance in Sport, Encyclopedia of sports medicine*, vol II. Oxford: Blackwell Science Ltd.
- Terzis, G., Karampatsos, G., Georgiadis, G. (2007). Neuromuscular control and performance in shot put athletes. *J. Sports Med. Phys. Fit.*, 47, 284 – 290.
- Terzis, G., Stratakos, G., Manta, P., Georgiadis, G. (2008). Throwing performance after resistance training and detraining. *J. Strength Cond. Res.*, 22(4), 1198 – 1204.
- Terzis, G., Georgiadis, G., Stratakos, G., Vogiatzis, I., Kavouras, S., Manta, P., Mascher, H., Blomstrand, E. (2008). Resistance exercise-induced increase in muscle mass correlates with p70S6 kinase phosphorylation in human subjects. *Eur. J. Appl. Physiol.*, 102(2), 145 - 52.

746 ΠΡ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Α. Σμυρνιώτη

Σκοπός - Σκοπός του μαθήματος είναι η μύηση και εξοικείωση του φοιτητή στον συνεχή προβληματισμό μέσω της ενημέρωσής του επί σημαντικών ερευνητικών θεμάτων σχετικών με την προπονητική των επιμέρους αγωνισμάτων του Κλασσικού Αθλητισμού όπως αυτά παρουσιάζονται στα πλέον έγκυρα, έγκριτα και σύγχρονα επιστημονικά περιοδικά. Τα θέματα τα οποία επιλέγονται στο πλαίσιο του μαθήματος αφορούν, κυρίως, θέματα τα οποία έχουν προσεγγισθεί από το βασικό μάθημα της Προπονητικής και τα Ειδικά Θέματα Κλασσικού Αθλητισμού.

Διαδικασία - Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής αναλαμβάνει την βιβλιογραφική ανασκόπηση κάποιων κλασσικών ή πρόσφατων δημοσιεύσεων, μετά από ανάθεση από τον διδάσκοντα του μαθήματος και σύμφωνα με τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα. Επεξεργάζεται και παρουσιάζει την εργασία του στο τμήμα. Κάνει ενδε-

λεχή κριτική ανάλυση των δημοσιεύσεων που ανασκοπεί, κυρίως, σε ότι αφορά τη διατύπωση του προβλήματος, τη μεθοδολογία, τη διατύπωση των υποθέσεων, τη συλλογή των δεδομένων, τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα. Την κάθε παρουσίαση ακολουθεί συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων με τους συμφοιτητές του και τον συντονιστή - διδάσκοντα καθηγητή. Η κατανομή των επιστημονικών περιοδικών, καθώς, και ο αριθμός των παρουσιάσεων ανά φοιτητή εξαρτάται από τον αριθμό των συμμετεχόντων φοιτητών στο σεμινάριο και καθορίζονται στην αρχή της διδασκαλίας.

Προτεινόμενα επιστημονικά περιοδικά - *American Journal of Physiology, British Journal of Sports Medicine, Canadian Journal of Applied Physiology, Coaching Science update, European Journal of Applied Physiology, Experimental physiology, Exercise and Sport Sciences Reviews, Human Movement Science, Isokinetics and Exercise Science, International Journal of Sports Medicine, International Journal of Sport Psychology, Journal for Sports Sciences, Journal of Applied Research in Coaching and Athletics, Journal of Applied Biomechanics, Journal of Athletic Training, Journal of Applied Physiology, Journal of Applied Sport Sciences Research, Journal of Human Studies, Journal of Sports Medicine and Physical Fitness, Journal of Sports Science and Medicine, Journal of Sports Sciences, Journal of Strength and Conditioning Research, Medicine and Science in Sports and Exercise, Modern Athlete and Coach, New Studies in Athletics, Research Quarterly for Exercise and Sport, Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports, Sports Medicine, Strength and Conditioning Journal, Track Coach, κ. ά.*

Αξιολόγηση - Ο φοιτητής αξιολογείται με βάση: α. Την ικανότητα του να επεξεργάζεται και να παρουσιάζει τα ερευνητικά θέματα που του έχουν ανατεθεί. β. Τη συμμετοχή του στην κριτική ανάλυση και διαπραγμάτευση των θεμάτων που τίθενται και από τους άλλους συμφοιτητές του κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου γ. Τη διατύπωση επιστημονικών προβλημάτων και προσεγγίσεων όλων των υπό επεξεργασία θεμάτων. δ. Την παράδοση, στο τέλος της διδασκαλίας του μαθήματος, δύο παρουσιάσεων με μορφή πλήρους κειμένου (ελάχιστη έκταση 10 σελίδες) και των υπολοίπων παρουσιάσεων με τη μορφή που παρουσιάστηκαν.

750 ΠΡ - ΚΑΘΟΔΗΓΟΥΜΕΝΗ ΜΕΛΕΤΗ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Σκοπός είναι: α) η καθοδηγούμενη εμβάθυνση σε επιστημονικά ζητήματα μέσω της βιβλιογραφικής αναζήτησης και της τεκμηρίωσης τους καθώς και η μύηση στο σχεδιασμό και την επίλυση μεθοδολογικών προβλημάτων που αφορούν σε παραμέτρους της αθλητικής απόδοσης στα πλαίσια των ενδιαφερόντων του φοιτητή, β) η αποσαφήνιση και οριστικοποίηση του πεδίου έρευνας της μεταπτυχιακής διατριβής του και γ) η μεθοδική προετοιμασία και η παρουσίαση των προκαταρκτικών αποτελεσμάτων της ερευνητικής του προσπάθειας μέσω δημοσίευσης ή ανακοίνωσης στην επιστημονική κοινότητα.

Διαδικασία - Η ουσιαστική συνεργασία μεταξύ επιβλέποντος καθηγητή και μεταπτυχιακού φοιτητή οδηγεί τον φοιτητή σε πρώτη φάση στην απόκτηση της απαραίτητης γνώσης, δεξιότητας και εμπειρίας και την οριστικοποίηση όχι μόνο του ερευνητικού πεδίου με το οποίο θα ασχοληθεί στα πλαίσια της μεταπτυχιακής του διατριβής αλλά τη συγκεκριμενοποίηση του θέματος. Σε δεύτερη φάση ο επιβλέπων καθηγητής καθοδηγεί τον φοιτητή στον τρόπο παρέμβασης σε κέντρα τεκμηρίωσης και σε ερευνητικά εργαστήρια, ενώ σε τρίτη φάση ο φοιτητής επεξεργάζεται και οργανώνει τη γνώση και τα αρχικά ευρήματά του τα οποία παρουσιάζει είτε σε ανοικτό σεμινάριο στο τμήμα, είτε τα ανακοινώνει σε συνέδριο, είτε τα υποβάλλει για δημοσίευση σε επιστημονικό περιοδικό.

Αξιολόγηση - Η αξιολόγηση εξαρτάται από τη συνέπεια που έχει επιδείξει ο φοιτητής ως προς την τήρηση του σχετικού χρονοδιαγράμματος που έχει τεθεί από το διδάσκοντα και γενικότερα από τη συστηματικότητα της οργάνωσης της βιβλιογραφικής αναζήτησης και τεκμηρίωσης των βασικών παραμέτρων που μπορεί να αποσαφηνίζουν και το θέμα το οποίο θα διερευνηθεί στα πλαίσια της μεταπτυχιακής του διατριβής. Η ολοκλήρωση του μαθήματος και η αξιολόγησή του (κατάθεση βαθμολογίας) σηματοδοτείται από τον καθορισμό του θέματος της διατριβής και από τη συγγραφή των πρώτων κεφαλαίων της (εισαγωγή, ανασκόπηση βιβλιογραφίας, μεθοδολογία) που θα οδηγήσει στην παρουσίαση της ερευνητικής πρότασης. Ο φοιτητής μετά από διάστημα περίπου 30 ημερών υποχρεούται να παρουσιάσει δημόσια την ερευνητική του πρόταση.

ΥΓΡΟΣ ΣΤΙΒΟΣ

743 ΠΡ - ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΥΓΡΟΥ ΣΤΙΒΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Αναπληρωτής Καθηγητής Θ. Πλατάνου

Σκοπός - Πραγματεύεται επιλεγμένα θέματα μείζονος σημασίας της άσκησης στο νερό. Εστιάζεται στις εργοφυσιολογικές απαιτήσεις, στην βιομηχανική ανάλυση και στις μεθόδους μέτρησης της απόδοσης στα αθλήματα του υγρού στίβου. Ακόμη στις θεραπευτικές εφαρμογές της άσκησης μέσα στο νερό.

Θεματικές ενότητες

1. Αρχές υδροδυναμικής αθλημάτων υγρού στίβου (Principles of hydrodynamics in aquatic sports)
2. Προπόνηση αθλητών με ειδικές ανάγκες στον υγρό στίβο (Exercise training in aquatic sports in people with disabilities)
3. Βιολογική ωρίμανση προπονούμενων αθλητών υγρού στίβου (Biological maturation in trained athletes in aquatic sports)
4. Εργοφυσιολογικές απαιτήσεις αθλημάτων υγρού στίβου (Physiological demands in aquatic sports)
5. Βιομηχανική ανάλυση κινήσεων αθλημάτων υγρού στίβου (Biomechanical analysis of movements in aquatic sports)

6. Εργαστηριακές και αγωνιστικές μετρήσεις αθλημάτων υγρού στίβου (Laboratory and field measurements in aquatic sports)
7. Άσκηση στο νερό ως μέσο αποκατάστασης καρδιο-αναπνευστικών παθήσεων (Aquatic rehabilitation in patients with cardio respiratory diseases)
8. Άσκηση στο νερό ως μέσο αποκατάστασης χρόνιων μεταβολικών και νευρολογικών παθήσεων (Aquatic rehabilitation in patients with chronic metabolic syndrome and neurological disorders)
9. Μεθοδολογία εκμάθησης κολύμβησης ενηλίκων, μικρών παιδιών και εγκύμνασης εγκύων (Methods to teach swimming to adults, children and pregnant women)
10. Καρδιο-αναπνευστική ανάνηψη σε αθλήματα υγρού στίβου (Cardiovascular resuscitation in aquatic sports)
11. Τραυματισμοί στα αθλήματα υγρού στίβου (Injuries in aquatic sports)
12. Εφαρμογές κινητικής μάθησης και ελέγχου στα αθλήματα του υγρού στίβου (Applications of motor learning and control in aquatic sports)
13. Διατροφή, απόδοση και μεταβολισμός ενεργειακών αποθεμάτων στα αθλήματα του υγρού στίβου (Nutrition, performance and energy metabolism in aquatic sports) .

Αξιολόγηση - Γραπτές εξετάσεις (θεματ. ενότητες, 60%), γραπτές εργασίες (40%).
Ενδεικτική βιβλιογραφία

Carter, J.E.L., & T. R. Ackland. (1994). *Kinanthropometry in aquatic sports: a study of world class athletes*. HK Sport Science Monograph Series. Carter, L., & Ackland, T. (Eds.). Leeds.

Counsilman, J.E. (1977). *Competitive Swimming Manual for Coaches and Swimmers*. Bloomington: Counsilman Incorporated.

Jagger, R. G., & Clarke D.A. (1974). Mouth guards for contact sports. *The Dental Technician*, 27(10):15-18.

Kantowitz, R.D., & Sorcin R.D. (1983). *Human factors understanding people – system relationships*. John Wiley and Sons.

Kelso, S. (1982). *Human Motor Behavior*. Lawrence Erlbaum. Ass. Inc. Publ.

Maestü, J., & Jürimäe (2000). Anthropometrical and Physiological factors of Rowing Performance: A Review. *J. Acta kinesiologiae Universitatis tartuensis*, Vol 5, 131-150.

Platanou, Th. (2005). On water and dry land vertical jump in water polo players. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 45: 26-31.

Schmid, R.A. (1988). *Motor Control and Learning. A behavioral Emphasis*. Human Kinetic Publishers.

Soultanaki, HN., Artal, R., Wiswell, RA. (1996). Prolonged exercise in Pregnancy: glucose

Τοκμακίδης Σάββας. (2002). *Άσκηση και Χρόνιες Παθήσεις*. Ιατρικές Εκδόσεις Π.Χ. Πασχαλίδη.

747 ΠΡ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΥΓΡΟΥ ΣΤΙΒΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Αναπλ. Καθηγήτρια Χ. Χαιροπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια Ε. Σουλτανάκη

Σκοπός - Είναι η μύηση και εξοικείωση του φοιτητή στην αναζήτηση βιβλιογραφικών πηγών σε θέματα που άπτονται της προπονητικής των αθλημάτων Υγρού Στίβου. Η διαρκής ενημέρωση σε νέες ερευνητικές πηγές πληροφόρησης θα προέρχεται από τα πλέον έγκριτα περιοδικά η οποία δύναται εκτός της προπονητικής, να αφορά και άλλες πτυχές των αθλημάτων του Υγρού Στίβου, όπως υδροδυναμική, αεροδυναμική, κατασκευή σκαφών, εξοπλισμό και ρύθμιση ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των αθλητών κ.α.

Προτεινόμενα Επιστημονικά Περιοδικά - *American Journal of Physiology, British Journal of Sports Medicine, Canadian Journal of Applied Physiology, European Journal of Applied Physiology, Experimental physiology, Exercise and Sport Sciences Reviews, Human Movement Science, Isokinetics and Exercise Science, International Journal of Sports Medicine, Journal for Sports Sciences, Journal of Applied Biomechanics, Journal of Athletic Training, Journal of Applied Physiology, Journal of Sports Medicine and Physical Fitness, Journal of Sports Science and Medicine, Journal of Sports Sciences, Medicine and Science in Sports and Exercise, Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports, Sports Medicine*

Αξιολόγηση - Ο φοιτητής αξιολογείται με βάση την παράδοση, στο τέλος της διδασκαλίας του μαθήματος, δύο παρουσιάσεων με μορφή πλήρους κειμένου (ελάχιστη έκταση 10 σελίδες) και των υπολοίπων παρουσιάσεων με τη μορφή που παρουσιάστηκαν.

751 ΠΡ - ΚΑΘΟΔΗΓΟΥΜΕΝΗ ΜΕΛΕΤΗ ΥΓΡΟΥ ΣΤΙΒΟΥ (3 δ.μ., 7 ECTS)

Σκοπός - Η εμπάθυνση σε επιστημονικά ζητήματα με βιβλιογραφική τεκμηρίωση ή η μύηση σε επιστημονική μέθοδο μέτρησης των παραμέτρων της αθλητικής απόδοσης των αθλημάτων του Υγρού Στίβου, ο εντοπισμός μεθοδολογικών προβλημάτων και η επίλυση τους. Εξοικείωση του φοιτητή-τριας με τη παρουσίαση και ανακοίνωση των πρώτων ευρημάτων της προσπάθειας του στην επιστημονική κοινότητα.

Διαδικασία - Συχνή, πολύωρη και ουσιαστική συνεργασία μεταξύ επιβλέποντος καθηγητή και μεταπτυχιακού φοιτητή-τριας για την απόκτηση της απαιτούμενης γνώσης, δεξιότητας και εμπειρίας με στόχο να αποσαφηνιστεί το ερευνητικό πεδίο με το οποίο θα ασχοληθεί ο μεταπτυχιακός φοιτητής στα πλαίσια της διατριβής του. Επίσης ο επιβλέπων καθηγητής καθοδηγεί το φοιτητή στον τρόπο πρόσβασης σε κέντρα τεκμηρίωσης και σε ερευνητικά εργαστήρια. Παράλληλα ο φοιτητής επεξεργάζεται και οργανώνει την γνώση και τα ευρήματα του τα οποία παρουσιάζει είτε σε ανοικτό σεμινάριο στο τμήμα, είτε ανακοινώνει σε συνέδριο με οποιαδήποτε μορφή, είτε τα δημοσιεύει σε περιοδικό.

Αξιολόγηση - Η αξιολόγηση εξαρτάται από τη συνέπεια που έχει επιδείξει ο φοιτητής ως προς την τήρηση του σχετικού χρονοδιαγράμματος που έχει τεθεί από το διδάσκοντα και γενικότερα από τη συστηματικότητα της οργάνωσης της βιβλιογραφικής αναζήτησης και τεκμηρίωσης των βασικών παραμέτρων της μεταπτυχιακής του διατριβής. Η ολοκλήρωση του μαθήματος σηματοδοτείται από τον καθορισμό του θέματος της διατριβής του και από τη συγγραφή της ανασκόπησης της βιβλιογραφίας.

3.2 ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ

810 ΔΔ - ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (5 δ.μ., 11 ECTS)

Το μάθημα αφορά στην κριτική προσέγγιση, μελέτη και δημόσια παρουσίαση της τρέχουσας βιβλιογραφίας σε δύο καινοτόμα θέματα από τη Φυσική Αγωγή και τον Αθλητισμό. Τα θέματα αυτά είναι διαφορετικά από το θέμα της διδακτορικής διατριβής. Ο επιβλέπων καθηγητής καθορίζει τα δύο θέματα και ο διδακτορικός φοιτητής συγκεντρώνει τη σχετική βιβλιογραφία, τη μελετά αναλυτικά, και συγκροτεί αντίστοιχες παρουσιάσεις (μία για κάθε θέμα). Οι παρουσιάσεις γίνονται δημόσια, υπό μορφή σεμιναρίων, και οπωσδήποτε ενώπιον του καθηγητή, ο οποίος τις αξιολογεί. Η αξιολόγηση του μαθήματος βασίζεται στην ολοκλήρωση και των δύο διδακτορικών σεμιναρίων.

811 ΔΔ - ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΑ ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (5 δ.μ., 11 ECTS)

Στόχος του μαθήματος είναι η εκ μέρους του διδακτορικού φοιτητή εμβάθυνση σε εξειδικευμένα θέματα κοινού ενδιαφέροντος με τον επιβλέποντα καθηγητή. Ο διδακτορικός φοιτητής μελετά τη θεωρητική βάση του εξειδικευμένου θέματος, σχεδιάζει την ερευνητική του δομή, διεξάγει τυχόν πειραματικές ή άλλες μετρήσεις και αξιολογήσεις, εφαρμόζει και ολοκληρώνει σχετικές αναλύσεις (ποιοτικές, ποσοτικές), εντοπίζει αποτελέσματα, διατυπώνει συμπεράσματα και συγγράφει ένα δοκίμιο δημοσίευσης σε επιστημονικό περιοδικό για κάθε θέμα. Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται με την υποβολή τουλάχιστον μίας δημοσίευσης με τον φοιτητή ως πρώτο συγγραφέα.

812 ΔΔ - ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΚΑΘΟΔΗΓ. ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (5 δ.μ., 7 ECTS)

Ο διδακτορικός φοιτητής σε συνεργασία με τον επιβλέποντα καθηγητή έχει τη δυνατότητα:

- (α) να συγγράψει μια ερευνητική εργασία για δημοσίευση σε έγκριτο διεθνές επιστημονικό περιοδικό ή/και
- (β) να πραγματοποιήσει ανασκόπηση βιβλιογραφίας (π.χ. συστηματική) και να διεξάγει προκαταρκτική έρευνα σε ένα ερευνητικό πρόβλημα, που στοχεύει στον καθορισμό του θέματος της διδακτορικής του διατριβής και να τη δημοσιεύσει.

Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται με την υποβολή της εργασίας για δημοσίευση.

813 ΔΔ - ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΤΑΒΛΗΤΗ ΑΝΑΛΥΣΗ (3 δ.μ., 7 ECTS)

(προαπαιτούμενα: 501 & 504 ή αντίστοιχα και ισοδύναμα μαθήματα)

Καθηγητής Γ. Βαγενάς

Σκοπός - Εισαγωγή στα βασικά των κύριων τεχνικών της πολυμεταβλητής ανάλυσης διασποράς (multivariate analysis of variance) συνδυαστικά με τυπικές μορφές του ερευνητικού και του στατιστικού σχεδιασμού. Για κάθε τεχνική δίνεται η θεωρητική βάση, αναλύονται παραδείγματα, ερμηνεύονται τα κύρια αποτελέσματα και περιγράφονται οι περιορισμοί και οι παραδοχές της. Με τις γνώσεις αυτές οι διδακτορικοί φοιτητές θα μπορούν να (α) επιλέγουν και να εφαρμόζουν την κατάλληλη πολυμεταβλητή τεχνική για κάθε σχεδιασμό, και (β) να ερμηνεύουν και να παρουσιάζουν ορθά τα αποτελέσματα των αναλύσεων.

Θεματικές Ενότητες

Θεμέλια της πολυμεταβλητής ανάλυσης (foundations of multivariate analysis)

1. Το γενικό γραμμικό (πολυμεταβλητό) μοντέλο (the general multivariate linear model)
2. Ανάλυση κανονικής συσχέτισης (canonical correlation analysis)
3. Πολυμεταβλητή ανάλυση διασποράς (MANOVA): μεταξύ των ομάδων (multivariate analysis of variance: between groups, subjects)
4. Πολυμεταβλητή ανάλυση διασποράς (MANOVA): εντός των ομάδων (multivariate analysis of variance: within groups, subjects, repeated measures)
5. Πολυμεταβλητή ανάλυση διασποράς (MANOVA): μικτοί σχεδιασμοί (multivariate analysis of variance: mixed designs, between-within subjects)
6. Πολυμεταβλητή ανάλυση συνδιασποράς (MANCOVA, multivariate analysis of covariance)
7. Διακρίνουσα ανάλυση (discriminant analysis)
8. Κύριες συνιστώσες & ανάλυση παραγόντων (principal components & factor analysis)
9. Πολύπλευρη ανάλυση συχνοτήτων (multiway frequency analysis: loglinear)

Αξιολόγηση - Συμμετοχή, απόδοση στις διαλέξεις (20%), εργασίες, ασκήσεις, άρθρα, παρουσιάσεις (50%), μεγάλη εργασία σχετική με το θέμα της έρευνας (30%).

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Tabacknick, B. G., & Fidell, L. S. (2001). Using Multivariate Statistics (4th Ed.). Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Meyers, L., Gamst, G., & Guarino, A.J. (2006). Applied Multivariate Research. Design and Interpretation. London: SAGE Publ.
- Field, A., & Hole, G. (2006). How to design and report experiments. London: SAGE.
- Leech, L. N., Barrett, C. K., & Morgan, A. G. (2008). SPSS for Intermediate Statistics – Use and Interpretation (3rd Ed.). New York: Lawrence Erlbaum Associates (LEA)

IV ΣΥΓΓΡΑΦΗ της ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

- Γενικά Στοιχεία Συγγραφής
- Διάρθρωση της Διατριβής

4.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ

Τρόπος Συγγραφής

Διαστάσεις & Γραμματοσειρά. Η διατριβή γράφεται στη μια πλευρά της σελίδας με διάστιχο 1,5 γραμμής, εκτός από τις μεγάλες περικοπές άλλων συγγραφέων και τις υποσημειώσεις, που γράφονται σε μονό διάστημα. Η γραμματοσειρά είναι Times New Roman 12, οι κεφαλίδες 10 με δεξιά στοίχιση. Τα περιθώρια επάνω και αριστερά είναι 4 εκ., κάτω και δεξιά 2,5 εκ.

Αρίθμηση σελίδων. Οι προκαταρκτικές σελίδες αριθμούνται με λατινικούς αριθμούς οι οποίοι τοποθετούνται στο κέντρο του κάτω μέρους της σελίδας (λ.χ., i , ii, iii, iv, κ.ο.κ.). Η σελίδα του τίτλου αριθμείται με i. Το copyright (αν θέλει ο συντάκτης) μπαίνει στη δεύτερη (ii) σελίδα, χωρίς να φαίνεται η αρίθμηση. Ο αριθμός της σελίδας μπαίνει στο κέντρο του κάτω μέρους της σελίδας. Στις σελίδες που υπάρχουν γραφικές παραστάσεις, στη βιβλιογραφία και τα παραρτήματα, χρησιμοποιούνται αραβικοί αριθμοί. Δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ίδιοι αριθμοί, όπως λόγου χάρι 20α, 20β κ.λπ. αλλά 21, 22, κ.ο.κ. Το κάθε Κεφάλαιο εισάγεται με νέα σελίδα. Αυτή η σελίδα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στην αρίθμηση χωρίς, όμως, να φαίνεται ο αριθμός της.

Γλωσσικά στοιχεία. Το κείμενο, γενικά, πρέπει να είναι σε απλή επιστημονική γλώσσα. Πρέπει να υπάρχει ποικιλία στον τρόπο παρουσίασης, στη δομή και στο λεξιλόγιο. Η δημιουργία παραγράφων να εξυπηρετεί τις ενότητες και να παρέχει άνετη και ξεκούραστη ανάγνωση. Μια παράγραφος πρέπει να έχει τουλάχιστον δυο φράσεις.

Η εργασία γράφεται συνήθως σε παρελθόντα χρόνο (π.χ. «Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι...»), χωρίς να αποκλείεται ο ενεστώτας χρόνος (π.χ., «Σύμφωνα με τον Χ (ερευνητή ή συγγραφέα) η αυτοπεποίθηση αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην απόδοση του αθλητή». Ο τρόπος που γράφεται η Εισαγωγή (Κεφάλαιο Ι) είναι κάπως διαφορετικός από τα άλλα κεφάλαια. Για παράδειγμα, στην εισαγωγή χρησιμοποιείται ενεστώτας χρόνος («Σκοπός αυτής της μελέτης είναι...»). Οι βιβλιογραφικές αναφορές γίνονται σε παρελθόντα χρόνο (π.χ. «Η μελέτη του Χ έδειξε ότι...»).

Πρέπει να αποφεύγεται η χρήση του πρώτου προσώπου, όπως, π.χ. «θα εξετάσω», «εξετάσαμε», «θα χρησιμοποιήσω», «χρησιμοποιήσαμε» κ.λπ. Αντί αυτών ο συγγραφέας γράφει «θα εξετασθεί», «εξετάσθηκαν...», «χρησιμοποιήθηκαν...» κ.ο.κ.

Όταν ο φοιτητής αναφέρεται στον εαυτό του, να προτιμά το χαρακτηρισμό «συγγραφέας». Όταν αναφέρεται σε άλλους μπορεί να χρησιμοποιεί το «ερευνητής» ή «συγγραφέας», ανάλογα.

Πίνακες & γραφήματα. Οι πίνακες, οι εικόνες και οι γραφικές παραστάσεις πρέπει να είναι στα ίδια περιθώρια με το υπόλοιπο κείμενο. Σε περίπτωση που χρησιμοποιηθούν φωτογραφίες, αυτές πρέπει να είναι ασπρόμαυρες και πολύ καθαρές. Οι τίτλοι των πινάκων εμφανίζονται πάνω από κάθε πίνακα. Στους πίνακες μπορούν να τοποθετούνται και υποσημειώσεις όπου θα εξηγούνται κάποιες συντομογραφίες και τα επίπεδα σημαντικότητας. Οι τίτλοι των γραφικών παραστάσεων και εικόνων μπαίνουν κάτω από αυτές. Οι πίνακες, οι γραφικές παραστάσεις και οι εικόνες πρέπει να ερμηνεύονται σύντομα, με σαφήνεια, και χωρίς αναφορά στο κείμενο. Αντίθετα, το κείμενο πρέπει να παραπέμπει στους πίνακες, στις γραφικές παραστάσεις ή στις εικόνες.

APA. Η συγγραφή της μεταπτυχιακής ή διδακτορικής διατριβής πρέπει να ακολουθεί τις πιο πρόσφατες οδηγίες του American Psychological Association (APA). Κατ' εξαίρεση, σε μεταπτυχιακές και διδακτορικές διατριβές που γίνονται στο Παιδαγωγικό και Ανθρωπιστικό πεδίο της Φυσικής Αγωγής και του Αθλητισμού, η παρένθεση των βιβλιογραφικών αναφορών μπορεί να γίνεται και με υποσημειώσεις σε συνεχή αρίθμηση στο τέλος της σελίδας.

Δικαιώματα συμμετεχόντων

Κάθε επιστημονική εργασία πρέπει να προστατεύει τα δικαιώματα των συμμετεχόντων. Η συμμετοχή είναι πάντα εθελοντική. Είναι δικαίωμα του κάθε ατόμου να αρνηθεί να πάρει μέρος στην έρευνα, όπως δικαίωμα του κάθε ατόμου είναι να κρατηθεί η ανωνυμία του - αντί των ονομάτων μπορεί να χρησιμοποιηθούν αριθμοί ή κωδικοί, τους οποίους γνωρίζει και χειρίζεται αποκλειστικά ο ερευνητής-φοιτητής. Σε κάθε περίπτωση, ο ερευνητής πρέπει να λάβει όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις, ώστε να διαφυλαχθεί η προσωπικότητα και η σωματική ακεραιότητα των συμμετεχόντων (βλέπε υποκεφ. 2.5 "Πλαίσιο Διεξαγωγής της Έρευνας" και κεφ. V, σελ. 107).

Προβλήματα αντιγραφής

Η κλοπή ξένης πνευματικής ιδιοκτησίας είναι ένα θέμα που πρέπει να προσέξει ιδιαίτερα ο φοιτητής, όπως και κάθε συγγραφέας ή ερευνητής. Είναι μια πράξη παράνομη και ανήθικη, που στο πλαίσιο ενός μεταπτυχιακού προγράμματος έχει πάντα σοβαρές αρνητικές συνέπειες. Σε κάθε περίπτωση που χρησιμοποιείται μια ξένη ιδέα, μια σκέψη άλλου συγγραφέα, οτιδήποτε ανήκει σε άλλον, πρέπει να αναφέρεται σύμφωνα με τους διεθνείς κανόνες. Αν ο φοιτητής κάνει μια γενική αναφορά ή έχει παραφράσει ένα κείμενο, βάζει απλά το όνομα του συγγραφέα και τη χρονολογία. Αν χρησιμοποιήσει μια αυτούσια πρόταση ή περικοπή, πρέπει να βάλει το κείμενο σε εισαγωγικά και να αναφέρει την πηγή, τον συγγραφέα, τη χρονολογία και τη σελίδα στην οποία βρίσκεται το κείμενο. Αυτό ισχύει για περικοπές το πολύ μέχρι 200 λέξεις. (βλέπε κεφ. V, σελ. 107).

Πότε απαιτείται άδεια για τη χρησιμοποίηση δάνειων στοιχείων

Για περικοπές πέραν των 200 λέξεων χρειάζεται γραπτή άδεια από τον εκδότη. Γενικά, γραπτή άδεια χρειάζεται για κάθε αναδημοσίευση εικόνων, πινάκων, διαγραμμάτων, φωτογραφιών, ασκήσεων, ερωτηματολογίων και σημειώσεων που δίνονται στα μαθήματα καθώς και για αναφορά σε λόγια προσωπικής επικοινωνίας.

Πότε δεν απαιτείται άδεια για τη χρησιμοποίηση δάνειων στοιχείων

Δεν χρειάζεται άδεια όταν πρόκειται για πίνακες και εικόνες που αναφέρονται από πολλούς ερευνητές και συγγραφείς. Στις περιπτώσεις αυτές αναφέρεται το όνομα του συγγραφέα, το έτος και η σελίδα. Για παράδειγμα, «δεδομένα από τους Stern & Morris (1987, σελ. 89), Paraschos & Smith (1995, σελ. 34)». Οι όροι «δεδομένα από...» ή «προσαρμοσμένο» χρησιμοποιούνται βάσει κανόνων. «Προσαρμοσμένο» σημαίνει ότι ο συγγραφέας προσθέτει στοιχεία ή παρουσιάζει με διαφορετικό τρόπο τα στοιχεία, ή ερμηνεύει διαφορετικά τα στοιχεία, ή χρησιμοποιεί ένα μικρό μέρος των αρχικών στοιχείων.

Σε κάθε περίπτωση, λόγω της σοβαρότητας του θέματος αυτού, ο φοιτητής, όπως και κάθε συγγραφέας ή ερευνητής πρέπει να γνωρίζει και να τηρεί τους καθιερωμένους νομικούς και ηθικούς κανόνες που ισχύουν διεθνώς.

4.2 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ της ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

Γενική Δομή: Κεφάλαια

Η διατριβή αποτελείται από τρία μέρη: α) τα προκαταρκτικά στοιχεία, β) τα κύρια μέρη της μελέτης και γ) το υποστηρικτικό υλικό.

Προκαταρκτικά στοιχεία

- Τίτλος
- Σελίδα Copyright
- Σελίδα έγκρισης της διατριβής
- Πρόλογος - Έκφραση ευχαριστιών (προαιρετικό)
- Περίληψη
- Πίνακας περιεχομένων
- Κατάλογος πινάκων
- Κατάλογος εικόνων
- Κατάλογος γραφικών παραστάσεων
- Κατάλογος συμβόλων και συντομογραφιών

Κύρια μέρη της διατριβής

- Εισαγωγή
- Ανασκόπηση βιβλιογραφίας
- Μεθοδολογία
- Αποτελέσματα
- Συζήτηση αποτελεσμάτων
- Ανακεφαλαίωση - Συμπεράσματα

Υποστηρικτικό Υλικό

- Βιβλιογραφία
- Παραρτήματα

4.2.1 ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το εξώφυλλο της μεταπτυχιακής ή διδακτορικής διατριβής περιλαμβάνει τον τίτλο της εργασίας, το ονοματεπώνυμο του φοιτητή, το Πανεπιστήμιο, το Τμήμα, το Πρόγραμμα, την Κατεύθυνση των σπουδών, το μήνα και το ακαδημαϊκό έτος κατάθεσής της.

Τίτλος της διατριβής

Ο τίτλος της μελέτης δίνεται με τρόπο, ώστε να αποτυπώνει εύστοχα το θέμα της μελέτης και να αποφευχθεί οποιαδήποτε σύγχυση ή παρερμηνεία. Γράφεται αφοφού διατυπωθεί το θέμα-πρόβλημα και περιέχει την κεντρική ιδέα της μελέτης και τις μεταβλητές του θέματος-ερευνητικού προβλήματος. Πρέπει να είναι σαφής και σύντομος (12–15 λέξεις, το πολύ). Κατά κανόνα, ένας τίτλος γράφεται πολλές φορές. Με άλλα λόγια, ο τίτλος μπορεί να αλλάξει στην πορεία αρκετές φορές μέχρι να πάρει την τελική του μορφή. Ωστόσο, οι φοιτητές πρέπει να προσέχουν από την αρχή την ακριβή διατύπωση του τίτλου, ώστε να μην αλλάζει η κεντρική ιδέα ή τουλάχιστον να μην αλλάζει σε μεγάλο βαθμό.

Πρακτικό έγκρισης της διατριβής - Η τρίτη σελίδα (iii) περιλαμβάνει το πρακτικό έγκρισης της διατριβής από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής. Συμπεριλαμβάνεται το όνομα, ο τίτλος και η υπογραφή κάθε μέλους της επιτροπής. Πρώτο τοποθετείται το όνομα του επιβλέποντος με την ένδειξη «επιβλέπων καθηγητής» και ακολουθούν τα ονόματα των άλλων μελών της 3-μελούς ή της 7-μελούς εξεταστικής επιτροπής, για μεταπτυχιακή ή διδακτορική διατριβή, αντίστοιχα.

Πρόλογος - Έκφραση ευχαριστιών

Ο φοιτητής αναγνωρίζει και αναφέρει συνοπτικά τη συμβολή και στήριξη προσώπων και φορέων στην ερευνητική του προσπάθεια και στις σπουδές του, γενικότερα. Τους ευχαριστεί με το δικό του προσωπικό τρόπο. Γενικά, οι ευχαριστίες απευθύνονται σε άτομα του οικογενειακού περιβάλλοντος, επιβλέποντες καθηγητές, συμβούλους, συνεργάτες, βοηθούς, φορείς, χορηγούς κ.λπ. Σε αυτές τις περιπτώσεις επιτρέπεται η χρήση του τίτλου και της ιδιότητας του ατόμου ή του φορέα προς τον οποίο εκφράζονται οι ευχαριστίες.

Περίληψη

Σκοπός της περίληψης είναι να παρουσιάσει συνοπτικά το περιεχόμενο της έρευνας. Περιλαμβάνει μια σύντομη περιγραφή του θέματος-προβλήματος (μέσα σε μια φράση, αν είναι δυνατό). Στη συνέχεια, αν πρόκειται για ανασκόπηση βιβλιογραφίας, ο φοιτητής αναφέρεται επιγραμματικά στη θεωρητική βάση του θέμα-

τος, στους στόχους, στα κύρια ευρήματα και συμπεράσματα, καθώς και στη σημασία των αποτελεσμάτων για την επιστήμη και την πρακτική εφαρμογή τους. Αν πρόκειται για ερευνητική εργασία, ο φοιτητής αναφέρεται με συντομία στο δείγμα (με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, όπως αριθμό, φύλο και ηλικία), στη μέθοδο (όργανα και διαδικασία συλλογής των δεδομένων), στα σημαντικότερα αποτελέσματα και στα συμπεράσματα. Η περίληψη αναπτύσσεται μέσα σε διακόσιες (200) έως τριακόσιες (300) λέξεις. Η περίληψη γράφεται στη μια πλευρά της σελίδας και σε διάστιχο 1,5 γραμμής, όπως και η υπόλοιπη εργασία.

Ακολουθεί η περίληψη στα Αγγλικά. Αυτό γίνεται με τρόπο, ώστε η περίληψη στα Ελληνικά να αποδοθεί στα Αγγλικά με τον πλέον δόκιμο τρόπο. Η αντιστοιχία του όλου κειμένου και ειδικότερα, της μεθόδου, των αποτελεσμάτων και των συμπερασμάτων θα πρέπει να είναι ακριβώς ίδια και στις δύο περιλήψεις.

Πίνακας περιεχομένων

Στα περιεχόμενα περιλαμβάνονται όλα τα κεφάλαια και οι υποδιαιρέσεις της διατριβής. Τα κεφάλαια γράφονται με κεφαλαία γράμματα, τα οποία αριθμούνται με λατινικά στοιχεία. Οι σελίδες των περιεχομένων αριθμούνται με αραβικούς αριθμούς. Οι επιμέρους υποδιαιρέσεις χαρακτηρίζονται με αύξοντα αριθμό (λ.χ., 3.1., 3.2., ή 3.1.1., 3.1.2 κ.ο.κ.). Ο αριθμός και ο τίτλος κάθε κεφαλαίου ακολουθεί την αρίθμηση και τον τρόπο που παρουσιάζονται στα περιεχόμενα.

Κατάλογος πινάκων, γραφημάτων και εικόνων

Στον κατάλογο πινάκων, γραφημάτων και εικόνων αναφέρεται ο ακριβής τίτλος κάθε πίνακα, γραφικής παράστασης ή εικόνας και η σελίδα στην οποία εμφανίζονται. Πίνακες, γραφικές παραστάσεις και εικόνες φέρουν τον αριθμό του κεφαλαίου με αραβικό αριθμό και με την ανάλογη υποδιαίρεση. Για παράδειγμα, η ένδειξη "Πίνακας 3.1" σημαίνει τρίτο κεφάλαιο, πρώτος πίνακας. Η ένδειξη "Εικόνα 2.3" σημαίνει δεύτερο κεφάλαιο, τρίτη εικόνα. Συνεπώς, πίνακες και εικόνες έχουν την ίδια αρίθμηση αλλά διακρίνονται από την ένδειξη Πίνακας ή Εικόνα (π.χ. Πίνακας 1.1, Εικόνα 1.1)

Κατάλογος συμβόλων και συντομογραφιών

Στον κατάλογο αυτό παρατίθενται όλες οι συντομογραφίες και οι συμβολισμοί που χρησιμοποιούνται στη διατριβή. Στόχος είναι η λεπτομερής ενημέρωση του αναγνώστη από το αρχικό μέρος της διατριβής σχετικά με συντομεύσεις ή συμβολισμούς εννοιών, μεταβλητών, μεθόδων, οργάνων μέτρησης και άλλων στοιχείων που επαναλαμβάνονται στο κείμενο και κατά περίπτωση και σε πίνακες. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η διαχείριση των όρων στη σύνταξη του κειμένου και ειδικότερα στη συζήτηση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ανάλογα με το είδος της έρευνας, μπορεί ο κατάλογος συμβόλων να ενσωματωθεί στο υποκεφάλαιο «περιγραφή των όρων» (κεφάλαιο Ι).

4.2.2 ΚΥΡΙΑ ΜΕΡΗ της ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εισαγωγή έχει ως σκοπό να θέσει συνοπτικά τη θεωρητική βάση και τους στόχους της έρευνας, να περιγράψει το κύριο και τα δευτερεύοντα ερευνητικά προβλήματα, τις ερευνητικές υποθέσεις, τη μοναδικότητα και σπουδαιότητα της μελέτης, την οριοθέτηση και τους περιορισμούς της, την ορολογία και τις συντομογραφίες. Στην εισαγωγή γίνεται σύντομη βιβλιογραφική αναφορά των σημαντικότερων ερευνών που έχουν άμεση σχέση με το θέμα της διατριβής.

Ορισμός και διατύπωση του προβλήματος

Ο ορισμός του "προβλήματος" - θέματος προσδιορίζει με σαφήνεια και ακρίβεια αυτό που έχει στο μυαλό του και που πρόκειται να κάνει ο φοιτητής. Ο τρόπος με τον οποίο ο φοιτητής διατυπώνει το πρόβλημα καθορίζει την πορεία και την κατεύθυνση της μελέτης. Αποτελεί οδηγό όλων των ενεργειών του, μέχρι την ολοκλήρωση της εργασίας. Κάθε βήμα της μελέτης γίνεται με αναφορά στο "πρόβλημα" και στις μεθόδους επίλυσής του.

Η πρώτη παράγραφος περιλαμβάνει το γενικό πλαίσιο του θέματος της εργασίας. Τη γενική αυτή αναφορά ακολουθούν ειδικότερα και πιο συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του θέματος. Επίσης, ο φοιτητής μπορεί να θέσει χωριστά ένα ή και περισσότερα επί μέρους προβλήματα.

Σκοπός κάθε μελέτης είναι να εξετάσει τις υποθέσεις και να δώσει απαντήσεις σε ερωτήματα. Ένα ερευνητικό πρόβλημα διατυπώνεται έτσι ώστε να καθορίζει με ακρίβεια ποια ερωτήματα πρόκειται να ερευνηθούν και ποιες υποθέσεις θα εξετασθούν. Το πρόβλημα τίθεται είτε υπό την μορφή ερωτήματος ή σειράς ερωτημάτων ή ως δήλωση. Πρόβλημα, ερωτήματα και υποθέσεις κατευθύνουν τον τρόπο που ο φοιτητής θα προσπαθήσει να διαχειρισθεί το "πρόβλημα"- θέμα της μελέτης του.

Σημασία της έρευνας

Στο σημείο αυτό ο ερευνητής αναπτύσσει τα επιστημονικά του επιχειρήματα για τη σπουδαιότητα. Η έρευνα συνήθως έχει είτε θεωρητική είτε πρακτική αξία. Σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να συνδυάζει και τις δύο. Ο ερευνητής περιγράφει εν συντομία τις κύριες εφαρμοσμένες ή θεωρητικές προεκτάσεις των αποτελεσμάτων που προσδοκά από την έρευνα. Παράλληλα προτείνει τομείς στους οποίους η προέκταση αυτών των αποτελεσμάτων είτε αθροιστικά είτε τμηματικά θα επιφέρει βελτιώσεις, τροποποιήσεις, αλλαγές προς το καλύτερο ή προς το εγκυρότερο. Η βασική έρευνα, με τη νέα γνώση που αναδεικνύει προσφέρει στην ενίσχυση, αποσαφήνιση ή κατάρριψη μιας θεωρίας και υπό αυτήν την έννοια έχει θεωρητική κυρίως σημασία. Παράδειγμα οι έρευνες που διεξάγονται κυρίως

σε καθαρά εργαστηριακό περιβάλλον με στόχο την κατανόηση βασικών λειτουργιών και ιδιοτήτων του ανθρώπινου οργανισμού, άλλων έμβιων όντων κ.λπ. Απ' την άλλη μεριά η εφαρμοσμένη έρευνα, έχει μεγαλύτερη σημασία ως προς τις πρακτικές προεκτάσεις της σε συγκεκριμένους τομείς. Παράδειγμα οι έρευνες που διεξάγονται στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, προκειμένου να ελεγχθεί η αποτελεσματικότητα μιας νέας διδακτικής μεθόδου.

Ερευνητικά Ερωτήματα

Τα ερωτήματα πρέπει να είναι σύντομα, να αναφέρονται στη σχέση μεταξύ των μεταβλητών και να μπορούν να ερευνηθούν. Η διατύπωση των ερωτημάτων βασίζεται στη διατύπωση του προβλήματος. Σε ένα πρόβλημα όπως «η επίδραση του άγχους στην απόδοση του αθλητή», ο φοιτητής προσπαθεί να κατανοήσει πώς μπορεί να επιδράσει το άγχος στην αθλητική απόδοση. Στην περίπτωση αυτή, τόσο το άγχος, όσο και η αθλητική απόδοση, είναι παράγοντες που μεταβάλλονται. Είναι δηλαδή οι «μεταβλητές» του υπό εξέταση θέματος - προβλήματος, η πρώτη ανεξάρτητη και η δεύτερη εξαρτημένη. Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι αυτή που μετράμε για να προσδιορίσουμε την επίδραση της ανεξάρτητης μεταβλητής. Παράλληλα, ελέγχουμε τα επίπεδα της ανεξάρτητης μεταβλητής. Για παράδειγμα, ένα χαμηλό, μέτριο ή υψηλό επίπεδο άγχους διευκολύνει ή χειροτερεύει την αθλητική απόδοση; Έτσι, σε ένα γενικό ερώτημα κατά πόσο το μέτριο επίπεδο άγχους (ανεξάρτητη μεταβλητή) διευκολύνει την αθλητική απόδοση (εξαρτημένη μεταβλητή), η ερευνητική ερώτηση μπορεί να διατυπωθεί ως εξής: «Ένα μέτριο επίπεδο άγχους διευκολύνει την αθλητική απόδοση»; Στη συνέχεια θα δούμε το ρόλο και τη λειτουργία των υποθέσεων και πώς ένα ερώτημα τίθεται ως υπόθεση.

Ερευνητικές υποθέσεις

Η υπόθεση είναι μια εικασία, η οποία, ωστόσο, βασίζεται στη βιβλιογραφία και στις εκτιμήσεις του ερευνητή. Οι υποθέσεις ορίζουν τον τρόπο που ο ερευνητής θα χειρισθεί τις μεταβλητές. Η διατύπωση της υπόθεσης ακολουθεί τη διατύπωση του θέματος - προβλήματος και των ερωτήσεων. Οι υποθέσεις γράφονται σε ενεστώτα χρόνο. Έτσι, σύμφωνα με το παράδειγμα, η υπόθεση μπορεί να διατυπωθεί ως εξής: «Όσο αυξάνει το άγχος, τόσο μειώνεται η αθλητική απόδοση» ή «όσο χαμηλό είναι το επίπεδο του άγχους, τόσο μειώνεται η αθλητική απόδοση» ή να διατυπωθούν μηδενικές υποθέσεις.

Οι υποθέσεις πρέπει να είναι εννοιολογικά σαφείς και να σχετίζονται με τη θεωρία, τα μέσα και τις τεχνικές που έχει στη διάθεσή του ο φοιτητής για να πραγματοποιήσει τη μελέτη.

Οριοθετήσεις και περιορισμοί

Σε μια βιβλιογραφική έρευνα, η οριοθέτηση αφορά στον περιορισμό των πηγών που χρησιμοποιήθηκαν. Σε μια πειραματική έρευνα, η οριοθέτηση αφορά στη γεωγραφική περιοχή, στα χαρακτηριστικά των ατόμων (ιδιότητα, ηλικία, φύλο), στον φορέα ή τον χώρο από τον οποίο προέρχονται τα άτομα (λ.χ., ίδρυμα, σχολείο, σύλλογος, κατηγορία κ.λπ.), στις επιλεγόμενες μετρήσεις (χαρακτηριστικά μετρήσεων), στη χρονική περίοδο που πραγματοποιήθηκε η έρευνα κ.ά.

Οι οριοθετήσεις υποδεικνύουν εξ' αρχής τα «αδύναμα σημεία» ή «μειονεκτήματα» της εργασίας σε ότι αφορά στο δείγμα, τους περιβαλλοντικούς παράγοντες και τον έλεγχο των μεταβλητών. Η αναγνώριση τέτοιων παραγόντων δεν βελτιώνει την εργασία ούτε και αυξάνει την εγκυρότητά της, αλλά δίνει τη δυνατότητα ακριβούς αξιολόγησης των αποτελεσμάτων "υπό τους περιορισμούς αυτούς", ώστε να αποφεύγονται άστοχες γενικεύσεις και συμπεράσματα. Αποτυπώνει την παρηγορία του συγγραφέα να ασκεί κριτική και στη δική του ερευνητική δουλειά. Το κυριότερο, όμως, αποτελεί υποχρέωσή του για λεπτομερή ενημέρωση ως προς όλα τα αδύνατα σημεία της έρευνάς του, ώστε να μπορούν σε μελλοντικές έρευνες να βελτιώνουν άλλοι ερευνητές ή ενδεχομένως ο ίδιος τα αδύνατα αυτά σημεία και να διασφαλίζεται η συνέχεια και βελτίωσης της επιστημονικής έρευνας.

Περιγραφή των όρων

Για την καλύτερη κατανόηση του κειμένου περιγράφονται και διευκρινίζονται οι κυριότεροι από τους όρους που χρησιμοποιούνται στην εργασία. Οι όροι περιγράφονται ως εξής: πρώτα αναφέρεται ο όρος με τονισμένη γραφή, άνω κάτω τελεία (:) και μετά παρατίθεται συνοπτικά αλλά με επάρκεια η περιγραφή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται με συστηματικό και συγκριτικό τρόπο η επιστημονική βιβλιογραφία που έχει σχέση με το θέμα. Η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας είναι απαραίτητη για τη θεωρητική θεμελίωση της έρευνας. Χωρίς αυτή δεν μπορεί να υπάρξει επιστημονική έρευνα. Η συγκριτική μελέτη της βιβλιογραφίας αποτελεί "μονόδρομο" για να γνωρίσει ο φοιτητής το ερευνητικό πρόβλημα και την ιστορία του, να κατανοήσει και να εμπεδώσει τη θεωρητική του βάση μέσα από την κριτική ανάλυση και το συνδυασμό όσων προηγούμενων ερευνών έχουν ασχοληθεί ολκώς ή μερικώς με το θέμα. Από την ανασκόπηση αυτή εντοπίζονται διαφορετικές μεθοδολογικές διαδικασίες και τεχνικές, καταγράφονται συνδυαστικά τα σχετικά αποτελέσματα, αξιολογούνται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του θέματος, και καταληκτικά εντοπίζονται τυχόν αδύνατα σημεία προς αποφυγή ή και επίλυση. Η γνώση των τεχνικών, δειγματοληπτικών ή άλλων δυσκολιών σε έρευνες συναφούς περιεχομένου είναι απαραίτητη, προκειμένου ο ερευνητής να αντιμετωπίσει πιο αποτελεσματικά αντίστοιχα προβλή-

ματα, να επιλέξει εύστοχα το θέμα της έρευνάς του. Έτσι θα μπορέσει να διατυπώσει καλύτερα τα ερευνητικά του ερωτήματα και να τεκμηριώσει τη σπουδαιότητα και τη συμβολή του θέματός του στην επιστήμη.

Η έκταση του κεφαλαίου αυτού είναι συνήθως μεγαλύτερη από τα άλλα κεφάλαια. Ποικίλει, όμως, ανάλογα με την πλοκή και τις θεωρητικές και μεθοδολογικές δυνατότητες του θέματος της έρευνας. Ο φοιτητής συλλέγει, ταξινομεί, μελετά και αναλύει συγκριτικά ή δυνατόν όλες τις δημοσιευθείσες μελέτες που έχουν άμεση ή έμμεση συνάφεια με το ερευνητικό του θέμα, δίνοντας βέβαια προτεραιότητα στις σύγχρονες. Μια συνήθης πρακτική είναι τα υποκεφάλαια της ανασκόπησης της βιβλιογραφίας να αντιστοιχούν με τις κύριες πτυχές της έρευνας, όπως αυτές διατυπώνονται μεθοδικά μέσα από τις ερευνητικές υποθέσεις, τα επί μέρους προβλήματα, τις μεταβλητές, τις ενότητες μετρήσεων κ.λπ. Η συνεκτίμηση της βιβλιογραφίας σε θέματα διαδικαστικά, μεθοδολογικά, δειγματοληψίας, ερευνητικού σχεδιασμού κ.λπ. είναι συνήθως απαραίτητη ως αποτέλεσμα της ανασκόπησης.

Μερικές χρήσιμες πρακτικές:

- Στην αρχή του κεφαλαίου αυτού παρατίθενται μία-δύο παράγραφοι, στις οποίες περιγράφεται η δομή του κεφαλαίου και τα κριτήρια με βάση τα οποία επιλέχθηκαν οι υπό ανασκόπηση μελέτες.
- Συνήθως το κεφάλαιο αυτό χωρίζεται σε υποκεφάλαια αντίστοιχα των θεματικών ενοτήτων της διατριβής ή των υπό αξιολόγηση παραμέτρων ή κριτών τμημάτων της εργασίας, σε μια λογική διαδοχή και αλληλουχία μεταξύ τους.
- Κάθε βιβλιογραφική αναφορά περιγράφεται συνοπτικά με έμφαση στα αποτελέσματα-συμπεράσματα που εισφέρουν στην ανάπτυξη του θέματος. Σε περιπτώσεις πολύ αντιπροσωπευτικών ερευνών μπορεί να αναφερθούν και στοιχεία σχετικά με το δείγμα, τη μέθοδο, το σχεδιασμό, το είδος της ανάλυσης.
- Ενίοτε για κάποιες έρευνες αναφέρουμε συμπληρωματικά στοιχεία σχετικά με μεθοδολογικές ή άλλες αδυναμίες-ελλείψεις, με στόχο πάντα τη βελτίωση της διατριβής από το στάδιο της ερευνητικής πρότασης.
- Όταν οι έρευνες συμφωνούν μεταξύ τους, περιγράφονται συνδυαστικά οι κυριότερες από αυτές και οι άλλες αναφέρονται συμπληρωματικά.
- Αντίθετα, όταν οι έρευνες διαφοροποιούνται έστω και μερικώς, πράγμα σύνηθες, η ανασκόπηση παίρνει τη μορφή της συγκριτικής αξιολόγησης των αποτελεσμάτων.
- Σε περίπτωση αντικρουόμενων ερευνών ως προς το θέμα της έρευνας ή μια κρίσιμη πτυχή της (π.χ. μεθοδολογία, ανάλυση, ερμηνεία), τότε η ανασκόπηση εμπεριέχει και κριτική ανάλυση των ερευνών.
- Από την ανασκόπηση θα πρέπει να προκύπτουν στοιχεία χρήσιμα για τη στήριξη της εγκυρότητας, της αξιοπιστίας και της αντικειμενικότητας της μετρητικής διαδικασίας μέτρησης.

- Στο τελευταίο μέρος της ανασκόπησης γίνεται ανακεφαλαίωση της σχετικής με το θέμα γνώσης και καταγράφεται η σχέση των ερευνών που ανασκοπήθηκαν με την συγκεκριμένη εργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III - ΜΕΘΟΔΟΣ

Στο κεφάλαιο αυτό περιγράφονται όλες οι πτυχές της έρευνας από πλευράς μεθοδολογικής και διαδικασιών. Περιλαμβάνει λεπτομερή περιγραφή του δείγματος, του τρόπου επιλογής του, του ερευνητικού σχεδιασμού, των οργάνων μέτρησης, των διαδικασιών συλλογής των δεδομένων, της μεθόδου παρέμβασης (αν ο σχεδιασμός είναι πειραματικός) ή του τρόπου κατανομής των υποκειμένων στις ομάδες και τη στατιστική ανάλυση σε περιπτώσεις εμπειρικών μελετών (με ποιοτικά ή ποσοτικά δεδομένα κατάλληλα για επεξεργασία και ανάλυση).

Δείγμα

Γίνεται αναφορά στο υλικό που συγκέντρωσε και επεξεργάστηκε ο ερευνητής, προκειμένου να ελέγξει τις υποθέσεις του και να καταλήξει στα συμπεράσματά του. Στην κλασική του μορφή το δείγμα αφορά τα λεγόμενα "υποκείμενα" (subjects) ή πιο απλά τους συμμετέχοντες (π.χ. μαθητές, αθλητές, ενήλικες, άτομα με ειδικές ανάγκες, φοιτητές κ.ά.). Εναλλακτικά αναφέρεται στις "περιπτώσεις" (cases), όπου δεδομένα της έρευνας δεν είναι απαραίτητο να αφορούν έμβια όντα, αλλά αφορούν υλικά ή αντικείμενα. Περιγράφεται ο πληθυσμός "στόχος" απ' τον οποίο προήλθε το δείγμα, καθώς και τα συναφή προς το θέμα χαρακτηριστικά του πληθυσμού. Ειδικότερα θα πρέπει να αποσαφηνίζεται ποια μέθοδος δειγματοληψίας χρησιμοποιήθηκε (π.χ. τυχαία, με διαστρωμάτωση, συστηματική).

Παρεμβατικό Πρόγραμμα (πειραματικές έρευνες)

Με κάθε λεπτομέρεια και με τον πλέον δόκιμο τρόπο γίνεται περιγραφή όλων των διαδικασιών και πτυχών που αφορούν στο πρωτόκολλο παρέμβασης (intervention, experimental treatment). Αυτό είναι απαραίτητο σε όλες τις έρευνες που εξετάζουν μεθόδους ή τεχνικές μάθησης, προπόνησης, εξάσκησης, θεραπείας ή, γενικότερα, βελτίωσης κάποιων χαρακτηριστικών (εξαρτημένων μεταβλητών) με βάση τις προβλεπόμενες ανεξάρτητες μεταβλητές (π.χ. φύλο, μέθοδος, ηλικιακό επίπεδο) και τις βαθμίδες παρέμβασης (π.χ. πειραματική ομάδα 1, πειραματική ομάδα 2, ομάδα ελέγχου). Το πρόγραμμα παρέμβασης αναπτύσσεται περιγραφικά με κάθε λεπτομέρεια ως προς το περιεχόμενό του (είδος παρέμβασης), τη συχνότητα, την ένταση, τη διάρκεια και άλλα στοιχεία που το χαρακτηρίζουν. Επίσης αναφέρονται οι συνθήκες κάτω από τις οποίες εφαρμόζεται το πρόγραμμα παρέμβασης (π.χ. σχολικό, αθλητικό, κλινικό ή άλλο περιβάλλον). Μεγάλης σημασίας είναι η περιγραφή της θεωρητικής βάσης του προγράμματος παρέμβασης καθώς και της σχετικής βιβλιογραφίας που το στηρίζει.

Όργανα Μέτρησης

Εδώ γίνεται πλήρης και λεπτομερής περιγραφή κάθε οργάνου που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα, είτε για τη συλλογή αυτών καθ' αυτών των δεδομένων είτε για υποστηρικτικούς ή άλλους συμπληρωματικούς λόγους. Τα όργανα που χρησιμοποιούνται σε μια έρευνα πρέπει να περιγραφούν με κάθε λεπτομέρεια και μάλιστα σε σχέση με τις υπό διερεύνηση πτυχές του θέματος, όπως για παράδειγμα μετρήσιμες ή αξιολογήσιμες ιδιότητες και χαρακτηριστικά. Αν πρόκειται για ένα έτοιμο όργανο μέτρησης, θα πρέπει να αιτιολογηθεί η επιλογή του και να αναφερθούν οι δείκτες εγκυρότητας και αξιοπιστίας. Αν πρόκειται για προσαρμογή ενός προϋπάρχοντος οργάνου, θα πρέπει να αναφερθούν οι σχετικές διαδικασίες προσαρμογής και οι δείκτες εγκυρότητας και αξιοπιστίας, όπως αυτοί προέκυψαν μετά τις απαραίτητες διαδικασίες (π.χ. προσαρμογή ενός ερωτηματολογίου σε ελληνικό πληθυσμό ή τροποποίηση ενός οργάνου μέτρησης κ.λπ.).

Συλλογή & επεξεργασία των δεδομένων

Εδώ γίνεται πλήρης αναφορά στον τρόπο με τον οποίο συλλέχθηκαν ή προέκυψαν δευτερογενώς τα δεδομένα και από ποιες μετρήσεις, πηγές ή βάσεις δεδομένων κ.λπ. Αναφέρονται, επίσης, όχι ονομαστικά αλλά με βάση την ιδιότητά τους τυχόν συνεργάτες, αξιολογητές, κριτές, χειριστές οργάνων μέτρησης, έμπειροι αναλυτές, πειραματιστές, τεχνικό προσωπικό κ.λπ. Όσοι συμμετέχουν ενεργά σε όποια πτυχή της διαδικασίας συλλογής δεδομένων θα πρέπει να έχουν αποδεδειγμένη ικανότητα και μερικές φορές πιστοποίηση, η οποία θα πρέπει να αναφέρεται. Για παράδειγμα μετρήσεις που γίνονται στο σχολικό περιβάλλον θα πρέπει να γίνονται από γνώστες των σχετικών θεμάτων. Ή όταν οι μετρήσεις γίνονται στο κλινικό περιβάλλον θα πρέπει να αναφέρεται με βάση ποιες ικανότητες και γνώσεις συμμετείχαν στη συλλογή των δεδομένων, ενώ σε ειδικές περιπτώσεις θα πρέπει να έχουν πιστοποιημένη δικαιοδοσία. Αναφέρονται λεπτομερώς όλες οι προβλεπόμενες ή προστιθέμενες επεξεργασίες (μετασχηματισμοί, αναλύσεις σημάτων, μετατροπές κ.λπ.) που αφορούν τα αρχικά στοιχεία που προκύπτουν από την πρωτογενή διαδικασία συλλογής δεδομένων, στοιχείων κ.λπ. (π.χ. επεξεργασία ηλεκτρο-μυογραφικού σήματος, κωδικοποίηση ερωτηματολογίου, ταξινόμηση στοιχείων από ανάλυση περιεχομένου).

Στατιστική ανάλυση

Αναφέρονται διαδοχικά όλες οι επεξεργασίες που είναι απαραίτητες για τον ακριβή προσδιορισμό των στοιχείων (π.χ. τιμών,) που θα εκπροσωπήσουν τις προβλεπόμενες προς διερεύνηση ιδιότητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Στη συνέχεια γίνεται περιγραφή των στατιστικών αναλύσεων που εφαρμόστηκαν για την εξαγωγή αποτελεσμάτων σε αντιστοιχία με τις ερευνητικές υποθέσεις και τα επί μέρους προβλήματα που έχουν τεθεί προς εξέταση. Η αναφορά στις αναλύσεις αυ-

τές καλόν είναι να έχει μια διαδοχή τέτοια, ώστε να τεκμηριώνεται η διεκπεραίωση της ανάλυσης σύμφωνα με τον ερευνητικό - στατιστικό σχεδιασμό. Συνήθως αναφέρονται πρώτα οι περιγραφικές αναλύσεις, στη συνέχεια αναφέρονται οι επαγωγικές αναλύσεις που βασίζονται σε έλεγχο υποθέσεων (π.χ. ανάλυση διασποράς, παλινδρόμησης, ANOVA).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων γίνεται σύμφωνα με τη διαδοχή των ερευνητικών υποθέσεων ή των μεταβλητών της ανάλυσης. Η δομή του κεφαλαίου αυτού είναι αντίστοιχη με τα διακριτά μέρη της ανάλυσης και υλοποιείται μέσω αντίστοιχων υποκεφαλαίων. Τα δεδομένα παρατίθενται συνήθως σε πίνακες, οι οποίοι θα πρέπει να είναι περιεκτικοί, πλήρεις και σαφείς, δηλαδή να έχουν αυτονομία ανάγνωσης και κατανόησης του υλικού που παρουσιάζουν. Από κάθε πίνακα μεταφέρονται στο κείμενο και τονίζονται τα κυριότερα αποτελέσματα, συνήθως με έμφαση σε κάποια στατιστικά (π.χ. συντελεστές συσχέτισης, έλεγχοι t , τιμές F , σημαντικότητες) ή σε κάποια ποιοτικά ή άλλα κριτήρια, ανάλογα με το είδος της έρευνας. Ο φοιτητής παραπέμπει στους πίνακες στο τέλος της φράσης με την ένδειξη (Πίνακας 4.1 ή βλ. Πίνακα 4.1). Τα πλήρη αποτελέσματα παρατίθενται στο παράρτημα με την ένδειξη: (Παράρτημα 1). Προηγείται η περιγραφή του περιεχομένου του πίνακα και έπεται ο πίνακας. Αν ένας πίνακας καταλαμβάνει περισσότερο χώρο από μισή σελίδα, τότε τοποθετείται μόνος του σε μια σελίδα. Η παράθεση των αποτελεσμάτων και η καλύτερη παρουσίασή τους μερικές φορές γίνονται με γραφήματα (π.χ. διαγράμματα συσχέτισης, ιστογράμματα, καμπύλες) και γενικά απεικονίσεις ποιοτικών ή ποσοτικών στοιχείων (π.χ. εκατοστιαίων τιμών, συχνοτήτων, χρονοσειρών). Αν τα στοιχεία κάποιου διαγράμματος προέκυψαν από κάποια ευρύτερη βάση ή πίνακα δεδομένων (π.χ. πίνακας 3, παράρτημα II) τότε γίνεται η σχετική παραπομπή, ώστε να μπορεί ο αναγνώστης να έχει γνώση των δεδομένων στα οποία στηρίχθηκε το διάγραμμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V – ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η δομή του κεφαλαίου αυτού είναι συνήθως σε αντιστοιχία με τη δομή του κεφαλαίου «Αποτελέσματα». Αυτό συνεπάγεται ερμηνεία και συζήτηση των αποτελεσμάτων, όπως αυτά έχουν παρατεθεί διαδοχικά σε ενότητες ή υποκεφάλαια. Ο συγγραφέας αξιολογεί συγκριτικά τα αποτελέσματα με εύστοχη αναφορά στη σχετική βιβλιογραφία (προηγούμενα ευρήματα). Επίσης προβαίνει και σε εκτίμηση της σημασίας και της σπουδαιότητας των αποτελεσμάτων, είτε με περιγραφικό τρόπο και με βιβλιογραφική στήριξη, σε ποιοτικές και ποσοτικές αναλύσεις, είτε μέσω στατιστικών δεικτών, όπως είναι το μέγεθος της επίδρασης (effect size), που χρησιμοποιείται ευρέως για την εκτίμηση της πρακτικής σπουδαιότητας του αποτελέσματος (π.χ. σε συσχέτιση μεταβλητών, σε σύγκριση δειγμάτων κ.λπ.). Το κεφάλαιο συνδέεται ουσιαστικά με την «Εισαγωγή» (1^ο κεφάλαιο)

καθότι συνδέει τα αποτελέσματα με τις ερευνητικές υποθέσεις με ένα κριτικό και αξιολογικό τρόπο, καταλήγοντας σε επιβεβαίωση ή μη των υποθέσεων και ερμηνεύοντας τη σχέση κάθε διακριτού αποτελέσματος με αντίστοιχα ή συναφή προηγούμενα. Στο τέλος του κεφαλαίου, συνήθως σε μορφή υποκεφαλαίου, επιχειρείται μια συνολική αξιολόγηση των κύριων αποτελεσμάτων και των ερμηνειών τους με βάση τη θεωρία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI – ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το κεφάλαιο αυτό αποτελεί σύνοψη της όλης μελέτης και περιλαμβάνει: α) σύντομη θεωρητική αναφορά (βιβλιογραφία, υποθέσεις), β) περίληψη της διαδικασίας (δείγμα, όργανα), γ) περίληψη των ευρημάτων (τα κυριότερα), και δ) συμπεράσματα, ε) προτάσεις για νέα έρευνα.

Τα συμπεράσματα διατυπώνονται σε αντιστοιχία με τις ερευνητικές υποθέσεις (ένα συμπέρασμα για κάθε υπόθεση ή υποπρόβλημα), ενώ συνδέονται με τη θεωρία και τυχόν εφαρμογές (π.χ. σχολείο, άσκηση). Τα συμπεράσματα δεν αποτελούν απλή επανάληψη των ευρημάτων, αλλά συγκροτημένες σύνθετες διαπιστώσεις, γενικεύσεις του περιεχομένου των ευρημάτων. Ο συγγραφέας εξάγει τα συμπεράσματα με βάση τα ευρήματα και τις αιτίες τους. Χρησιμοποιείται ενεστώτας χρόνος, εκτός από την αναφορά στα ευρήματα όπου χρησιμοποιείται παρελθών χρόνος.

Στο τέλος του κεφαλαίου αυτού αναπτύσσεται τεκμηριωμένα η άποψη του ερευνητή για τις πιθανές κατευθύνσεις βελτίωσης της έρευνας στο θέμα αυτό. Μάλιστα μπορεί να προτείνει εναλλακτικές μεθόδους και ιδέες για το σκοπό αυτό, οι οποίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από άλλους ερευνητές, με προοπτική την περαιτέρω διαλεύκανση του θέματος και την ανάδειξη νέας γνώσης σχετικά με αυτό.

4.2.3 ΥΛΙΚΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Η βιβλιογραφία πρέπει να είναι γραμμένη σύμφωνα με τις οδηγίες της πιο πρόσφατης έκδοσης του American Psychological Association (APA).

Υποδείγματα Βιβλιογραφίας

Βιβλίο

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. NJ.: Prentice Hall.

Μουρατίδης, Ι. (2008). *Ιστορία Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Αρχαίου Κόσμου*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πλάτων.

Nunnally, J. (1978). *Psychometric theory* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.

Weinberg, R.S., & Gould, D. (1995). *Foundations of sport and exercise psychology*. Champaign, IL.: Human Kinetics.

Άρθρο σε Επιστημονικό Περιοδικό

Adams, J.A. (1971). A closed-loop theory of motor learning. *Journal of Motor Behavior*, 3, 11-150.

Mero, A. & P.V. Komi (1990). Reaction time and electromyographic activity during sprint start. *European Journal of Applied and Occupational Physiology*, 61(1-2),73-80.

Κεφάλαιο σε Βιβλίο

Abernethy, B. (2001). Attention. In R.N. Singer, H.A. Hausenblass, & C.M Janelle (Eds.) *Handbook of sport psychology* (pp. 53-85). New York: Macmillan.

Zervas, Y., & Stambulova, N. (1999). Physical activity and cognitive functioning. In Y. Vanden Auweele, F. Bakker, S. Biddle, M. Durand, & R. Seiler (Eds.), *Psychology for physical educators* (pp. 135-154). Champaign, IL.: Human Kinetics.

Διατριβή

Cole, E. (1978). *Swimming and hyperactivity: The influence of water temperatures*. Unpublished Master's thesis, Texas Woman's University, Denton.

Διάφορα

Aristotle. *Art of Rhetoric*. In J.H. Freese (Trans.). The Loeb Classical Library. Cambridge, Mass: Harvard University Press (1994).

Hayes, N. (1998). *Εισαγωγή στην ψυχολογία* (5^η έκδ.) (Επιμ. Α. Κωσταρίδου-Ευκλείδη). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στο τελευταίο αυτό μέρος της διατριβής παρατίθενται καθ' υποχρέωση υπό μορφή πινάκων, αλλά οπωσδήποτε αριθμημένα με τη σειρά χρήσης τους στο κείμενο, τα αρχικά (πρωτογενή) δεδομένα, τα πλήρη στατιστικά αποτελέσματα, έντυπα εθελοντικής συμμετοχής, ερωτηματολόγια, ή άλλου είδους ενημερωτικά - συμπληρωματικά στοιχεία της έρευνας. Στο παράρτημα παραπέμπει το κείμενο της διατριβής με τρόπο, ώστε να μεγιστοποιείται η αιτιολόγηση και τεκμηρίωση της έρευνας. Η λεπτομερής περιγραφή μιας μετρητικής διαδικασίας, η απεικόνιση ενός πειραματικού σχεδιασμού και η παράθεση, ως μεθοδολογικής προϋπόθεσης, μιας πιλοτικής ανάλυσης-έρευνας είναι μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα στοιχείων που περιλαμβάνονται κατά κανόνα στο παράρτημα.

Γενικά κάθε πληροφορία απαραίτητη για τη στήριξη της έρευνας, αν λόγω όγκου ή δομής δεν μπορεί να συμπεριληφθεί στα πέντε κύρια κεφάλαια της διατριβής (εισαγωγή, ανασκόπηση, μέθοδος, αποτελέσματα, συζήτηση) τοποθετείται στο παράρτημα και χρησιμοποιείται κατάλληλα από το συγγραφέα, ώστε να προσφέρει στο μελετητή της διατριβής επαρκή βασικά ή συμπληρωματικά στοιχεία για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και των συμπερασμάτων της.

V. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

- **Γενικές αρχές**
- **Οδηγίες ερευνητικής δεοντολογίας**

(Με βάση σχετική εισήγηση του Καθηγητή Γιάννη Ζέρβα)

Ο κανονισμός Ερευνητικής Δεοντολογίας περιλαμβάνει *γενικές αρχές* και *οδηγίες* αναφορικά με τις ανάγκες των ερευνητών στο πλαίσιο σχεδιασμού και υλοποίησης ερευνητικών προγραμμάτων. Επίσης, περιλαμβάνει (α) το *έντυπο αίτησης* (σελ. 112-114), το οποίο πρέπει να συμπληρωθεί από τους ερευνητές και να αποσταλεί εγκαίρως προς την Επιτροπή Ερευνητικής Δεοντολογίας και (β) το *έντυπο δήλωσης συγκατάθεσης* (σελ. 115-116), που συμπληρώνεται και υπογράφεται από τους συμμετέχοντες στην έρευνα.

5.1 Γενικές αρχές

Κάθε ερευνητής οφείλει να ενημερώνει εγκαίρως την Επιτροπή Ερευνητικής Δεοντολογίας (ΕΕΔ) για κάθε έρευνα που πρόκειται να πραγματοποιήσει. Οι πληροφορίες που ακολουθούν διευκολύνουν τους ερευνητές στο έργο τους, συμβάλλουν στην ποιότητα της έρευνας και προστατεύουν αφενός μεν το κύρος του Πανεπιστημίου και του Τμήματος και αφετέρου τους συμμετέχοντες και τα αποτελέσματα της έρευνας.

Οι αρχές που διέπουν τη λειτουργία της ΕΕΔ και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τους ερευνητές είναι:

1. Η ΕΕΔ εξετάζει τις αιτήσεις των μελών του Τμήματος (διδασκτικό προσωπικό, φοιτητές) και χορηγεί βεβαίωση συμβατότητας της προτεινόμενης έρευνας με την τήρηση της επιστημονικής δεοντολογίας.
2. Η απάντηση της ΕΕΔ δίνεται εντός 3 εβδομάδων από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.
3. Οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος, στο πλαίσιο των σπουδών τους, έχουν υποχρέωση να θέτουν προς έλεγχο ερευνητικής δεοντολογίας την εργασία τους (πτυχιακή ή διπλωματική εργασία), προσκομίζοντας την έγκριση του επιβλέποντος καθηγητή.
4. Τη συνολική ευθύνη για την τήρηση όλων των δεοντολογικών διατάξεων έχει ο κύριος ερευνητής. Στην περίπτωση μεταπτυχιακής ή διδακτορικής διατριβής την ευθύνη φέρει ο επιβλέπων καθηγητής.
5. Η *αίτηση* προς την ΕΕΔ πρέπει να γίνει πριν την έναρξη συλλογής των δεδομένων. Με την αίτηση επισυνάπτεται το *έντυπο δήλωσης συγκατάθεσης* των συμμετεχόντων και περιγράφεται -σύντομα και περιεκτικά- η μεθοδολογία της έρευνας. Πιο συγκεκριμένα, πρέπει να περιγράφονται οι συμμετέχοντες, τα μέσα μέτρησης-συγκέντρωσης των δεδομένων (εγκυρότητα, αξιοπιστία και αντικειμενικότητα) και η διαδικασία.
6. Με την υποβολή της ερευνητικής πρότασης στην ΕΕΔ, το επιστημονικό προσωπικό που εμπλέκεται στην έρευνα δηλώνει εγγράφως ότι έλαβε

υπόψη τις οδηγίες ερευνητικής δεοντολογίας και ότι οφείλει να τηρήσει τους όρους και τις διατάξεις, λαμβάνοντας όλα τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των συμμετεχόντων από κάθε κίνδυνο που αφορά στην υγεία, στην αξιοπρέπεια και τα προσωπικά δεδομένα.

7. Για σειρά ερευνών πάνω στο ίδιο ερευνητικό πρόγραμμα απαιτείται μόνο μια αρχική αίτηση. Νέα αίτηση ή συμπληρωματική ενημέρωση-αιτιολόγηση απαιτούνται μόνο στην περίπτωση που γίνουν ριζικές ή ουσιαστικές αλλαγές (π.χ. αλλαγή οργάνου μέτρησης) στο ερευνητικό πρόγραμμα.
8. Δεν επιτρέπεται η νοθεία, η παραποίηση, η διαστρέβλωση, η παρερμηνεία και η απόκρυψη δεδομένων.
9. Απαγορεύεται η λογοκλοπή και οποιαδήποτε άλλη οικειοποίηση ξένης πνευματικής ιδιοκτησίας.
10. Όλοι οι συν-συγγραφείς πρέπει να συμβάλουν ουσιαστικά στην προτεινόμενη έρευνα και οι αρμοδιότητες καθενός καθορίζονται εξ αρχής. Στην περίπτωση αλλαγής ή προσθήκης ονομάτων πρέπει να ενημερώνεται η Επιτροπή.

5.2 Οδηγίες ερευνητικής δεοντολογίας

1. Για κάθε έρευνα εκτός Τμήματος πιθανόν να απαιτείται άδεια από άλλους αρμόδιους φορείς. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο έρευνας σε σχολεία, απαιτείται άδεια από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
2. Ο ερευνητής που έχει την κύρια ευθύνη είναι υποχρεωμένος να αξιολογήσει τη συμμετοχή των συν-ερευνητών και να καταχωρήσει τα ονόματα με τη σειρά που προκύπτει από την ποιότητα και το μέγεθος της συνεισφοράς ή να θεωρήσει ισότιμη τη συμμετοχή τους στην εργασία.
3. Πρέπει να αποφεύγονται με κάθε τρόπο διαδικασίες που κρύβουν κινδύνους για τη σωματική και ψυχική υγεία και την αξιοπρέπεια των συμμετεχόντων.
4. Δεν χορηγείται άδεια σε έρευνα που προβλέπει χρήση απαγορευμένων ουσιών (ντοπάρισμα), καθώς και κάθε μορφής ουσίες που πιθανόν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στη σωματική και ψυχική υγεία των συμμετεχόντων στην έρευνα.
5. Η έρευνα σε εξωτερικούς χώρους θα πρέπει να αποφεύγεται, όταν οι συνθήκες είναι δυσμενείς (π.χ., αυξημένη ρύπανση, υψηλή θερμοκρασία).
6. Πρέπει να υπάρχει μέριμνα για την παρουσία γιατρού, ψυχολόγου κ.λπ. όπου κρίνεται απαραίτητο. Ο γιατρός ενημερώνεται για τη μεθοδολογία της έρευνας και τους πιθανούς κινδύνους, εξετάζει το ιατρικό ιστορικό των συμμετεχόντων και συναινεί στη συμμετοχή τους.

7. Οι συμμετέχοντες πρέπει να ενημερώνονται πλήρως για τις συνθήκες, τη διαδικασία και τους πιθανούς κινδύνους της έρευνας, ώστε να δίνουν την έγγραφη συγκατάθεσή τους πριν την έναρξη της έρευνας (δήλωση συγκατάθεσης).
8. Η δήλωση συγκατάθεσης δεν απαλλάσσει τους ερευνητές από την ευθύνη να προστατεύουν από κάθε κίνδυνο τους συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια της δοκιμασίας.
9. Η δήλωση συγκατάθεσης γράφεται σε απλή και κατανοητή γλώσσα (βλ. Παράρτημα Β) και υπογράφεται από κάθε συμμετέχοντα. Για τα άτομα που δεν είναι σε θέση να υπογράψουν (ανήλικα άτομα, άτομα με ειδικές ανάγκες) ενημερώνονται και υπογράφουν οι γονείς - κηδεμόνες.
10. Αν η έρευνα είναι διαχρονική, θα χρειαστεί ανανέωση της συγκατάθεσης. Για φωτογραφίες και άλλο οπτικοακουστικό υλικό χρειάζεται σχετική άδεια (από συμμετέχοντες, σχολείο, σύλλογο, γονείς - κηδεμόνες κ.λπ.).
11. Η έρευνα σε παιδιά ηλικίας κάτω των 18 ετών απαιτεί συνεργασία και άδεια από τους γονείς - κηδεμόνες ή από τους δασκάλους ανάλογα με την περίπτωση. Αν η διαδικασία εμπίπτει στις καθημερινές αρμοδιότητες των εκπαιδευτικών, τότε η συνεργασία μπορεί γίνει απ' ευθείας με τους δασκάλους. Οι γονείς ή οι κηδεμόνες των παιδιών πρέπει να ενημερωθούν προκαταβολικά για την επικείμενη έρευνα και να συνεχίσουν να ενημερώνονται για κάθε πρόβλημα που προκύπτει κατά τη διεξαγωγή της.
12. Πρέπει να αποφεύγονται αποκλεισμοί και διακρίσεις (καταγωγή, φύλο, θρησκεία, εθνικότητα κ.λπ.) όπως και κάθε προκατάληψη σε όλα τα σημεία της έρευνας (σχεδιασμό, συλλογή και ερμηνεία των δεδομένων).
13. Κατά τη διεξαγωγή έρευνας σε ειδικούς πληθυσμούς (π.χ., άτομα με ειδικές ανάγκες, άτομα με νοητικά προβλήματα, εξαρτημένα άτομα, φυλακισμένους, αναρχικούς, φιλάθλους, οπαδούς ομάδων κ.λπ.) πρέπει να υπάρχει μέριμνα για όλες τις νόμιμες διαδικασίες, τη σωστή προσέγγιση, την υπεράσπιση των δικαιωμάτων και την προστασία των συμμετεχόντων.
14. Οι μετρήσεις κατά τη διεξαγωγή ενός μαθήματος γίνονται μετά από έγκαιρη συνεννόηση με τον διδάσκοντα, ώστε να μην παρακωλύεται σε μεγάλο βαθμό το πρόγραμμα σπουδών (μαθήματα, εργαστήρια).
15. Οι ερευνητές πρέπει να λάβουν υπόψη τους ότι συχνά οι φοιτητές είναι κορεσμένοι από ερευνητικά προγράμματα με αποτέλεσμα να δυσανασχετούν ή να μην ανταποκρίνονται θετικά στις προσκλήσεις συμμετοχής σε έρευνα. Σε τέτοιες περιπτώσεις, καλό είναι οι ερευνητές να περιμένουν τον κατάλληλο χρόνο ή να αναζητήσουν άτομα σε άλλους χώρους.
16. Αν οι συμμετέχοντες χρησιμοποιήσουν κωδικό ή τα αρχικά του ονόματός τους, τότε καταγράφεται ο κωδικός /αρχικά και το ονοματεπώνυμο σε ε-

μπιστευτική λίστα η οποία φυλάσσεται στα αρχεία του ερευνητή. Η καταγραφή αυτή θα είναι χρήσιμη για να δοθούν απαντήσεις σε προσωπικά ζητήματα.

17. Στις έρευνες που διεξάγονται με χρηματοδοτούμενα προγράμματα πρέπει να αναφέρονται οι φορείς χρηματοδότησης.
18. Οι χρηματοδοτήσεις πρέπει να εξυπηρετούν τους σκοπούς της επιστήμης και να μην υπάρχει εκμετάλλευση και προβολή συμφερόντων. Η κερδοσκοπία από μια έρευνα στον χώρο του Πανεπιστημίου είναι πράξη αντιδεοντολογική και παράνομη.
19. Οι χορηγοί ενημερώνονται από τους ερευνητές μόνο σε θέματα σχεδιασμού και τελικών αποτελεσμάτων.
20. Σκοπός της έρευνας είναι να προάγει την επιστημονική γνώση και όχι την καριέρα του ερευνητή.

Προϋπόθεση για τον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή μιας επιστημονικής

έρευνας αποτελεί η ηθική συνείδηση όλων των υπευθύνων

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΑΙΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΕΥΝΗΤΗ / ΕΡΕΥΝΗΤΡΙΑΣ - ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

Όνοματεπώνυμο κύριου ερευνητή:

Τηλέφωνο:

E-mail:

Ιδιότητα κύριου ερευνητή (βάλτε X):

- Μέλος ΔΕΠ   Μεταδιδακτορικός φοιτητής
 ΠΔ 407   Διδακτορικός φοιτητής
 ΕΕΔΙΠ   Μεταπτυχιακός φοιτητής
                                  Προπτυχιακός φοιτητής

Προκειμένου για προπτυχιακή ή μεταπτυχιακή εργασία:

Όνοματεπώνυμο επιβλέποντος:

Υπογραφή επιβλέποντος:

Τηλ. επιβλέποντος:

E-mail:

Όνοματεπώνυμο και ιδιότητα του κύριου ερευνητή και όλων των συνεργατών	Αρμοδιότητες/συνεισφορά στην έρευνα (σχεδιασμός, συγκέντρωση δεδομένων, ανάλυση δεδομένων, συγγραφή)	Δηλώνω ότι έλαβα γνώση των Κανόνων Ερευνητικής Δεοντολογίας του ΤΕΦΑΑ του Πανεπιστημίου Αθηνών και ότι προτίθεμαι να τις ακολουθήσω

2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Χαρακτηρισμός έρευνας

☐ Τυπική έρευνα	☐ Διδακτορική διατριβή
☐ Πτυχιακή εργασία	☐ Μεταδιδακτορική διατριβή
☐ Μεταπτυχιακή διατριβή	☐ Άλλη εργασία (εξηγήστε).....

Τίτλος προτεινόμενης έρευνας .....

.....

Είδος έρευνας:

☐ Ιστορική	☐ Πειραματική
☐ Φιλοσοφική	☐ Ανασκόπηση
☐ Εθνογραφική/Ανθρωπολογική	☐ Συστηματική ανασκόπηση
☐ Περιγραφική	☐ Άλλο (εξηγήστε)
☐ Συγκριτική/συσχετιστική	

Χρόνος διεξαγωγής έρευνας

Έναρξη από..... ολοκλήρωση.....

Σκοπός της έρευνας .....

.....

.....

Δείγμα

Χαρακτηριστικά δείγματος. Σημειώστε την πληθυσμιακή ομάδα που θα χρησιμοποιήσετε στην έρευνα, τον αριθμό και την ηλικία

Άρρενες..... Ηλικία..... από.....έως.....

Θήλεις..... Ηλικία..... από.....έως.....

Παιδιά ηλικίας κάτω των 18 ετών

Άτομα που είναι υπό την άμεση εποπτεία σας (λ.χ. φοιτητές σας, αθλητές σας)

Αθλητές/αθλήτριες

Εθνοτικές ή πολιτισμικές ομάδες

Άτομα με εμπειρία βίας, κακομεταχείρισης, εκμετάλλευσης

Κρατούμενοι, αναρχικοί, φίλαθλοι, οπαδοί

Άλλο .....

Διαδικασία έρευνας

(συμπληρώστε μόνον στα σημεία που αφορούν στη δική σας έρευνα)

- Πώς θα προσεγγίσετε τους/τις συμμετέχοντες/σες (λ.χ. με πρόσκληση, άλλο); Πώς θα πάρετε δήλωση συγκατάθεσης;
- Υπάρχουν κίνδυνοι κατά τη διαδικασία; Αν ναι, εξηγήστε, ποιοι και πώς θα τους αντιμετωπίσετε;
- Η έρευνά σας περιλαμβάνει έντονη σωματική άσκηση που ενδεχομένως να προκαλέσει δυσφορία ή βλάβη;
- Θα κάνετε αιμοληψία, μυϊκή βιοψία κ.λπ.; Αναφερθείτε στη μέθοδο και στο εξειδικευμένο και νόμιμο επιστημονικό προσωπικό που θα εξυπηρετήσει τις ανάγκες της έρευνας.
- Θα μετρήσετε ψυχολογικούς παράγοντες, όπως στρες, άγχος, κατάθλιψη κ.λπ.; Αναφερθείτε στη μέθοδο και το εξειδικευμένο και νόμιμο επιστημονικό προσωπικό.
- Έχετε μεριμνήσει για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων (λ.χ. ανωνυμία, εμπιστευτικότητα, δικαιώματα, προσωπικά θέματα, ευαισθησίες);
- Θα ληφθούν φωτογραφίες, θα κάνετε εικονοσκόπηση;
- Πώς θα προστατέψετε τα προσωπικά δεδομένα; Πώς και πού θα αποθηκεύσετε το υλικό; Ποιος/οι μπορούν να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα;
- Τι πληροφορίες θα δώσετε στους/στις συμμετέχοντες/σες όσον αφορά τα αποτελέσματα της έρευνας;
- Σε κάποια είδη έρευνας (λ.χ. κοινωνική, εθνογραφική) ενδεχομένως να υπάρχουν πνευματικά δικαιώματα των συμμετεχόντων. Τι μέριμνα έχετε λάβει γι' αυτά;
- Θα χρησιμοποιήσετε δεδομένα από το διαδίκτυο; Αν ναι, πώς θα ελέγξετε την αξιοπιστία και πώς θα εξασφαλίσετε άδεια χρήσης;

Συνεργασία με άλλους φορείς

Σε περίπτωση συνεργασίας με άλλους επιστημονικούς φορείς, καθορίστε τον χώρο, τις αρμοδιότητες, τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα όλων των εμπλεκόμενων ατόμων και φορέων.

Υπογραφή κύριου ερευνητή.....

Ημερομηνία υποβολής της αίτησης.....

Έντυπο δήλωσης συγκατάθεσης

(συμπληρώνεται από τους ερευνητές)

<ul style="list-style-type: none"> • Ονοματεπώνυμο και ιδιότητα του ερευνητή που έχει την κύρια επιστημονική ευθύνη (λ.χ.: Ο/Η ..... σας προσκαλώ να συμμετάσχετε σε έρευνα που διεξάγεται στο πλαίσιο ερευνητικού έργου του Εργαστηρίου...», ή «στο πλαίσιο της διδακτορικής μου διατριβής» κ.ο.κ.) του Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Αθηνών. • Η έρευνα γίνεται υπό την επίβλεψη του/της ..... • Η ερευνητική πρόταση έχει εγκριθεί με την υπ' αριθμ.....απόφαση της Επιτροπής Επιστημονικής Δεοντολογίας του τμήματος. Επίσης: • Τονίστε στους συμμετέχοντες ότι έχουν κάθε δικαίωμα να μην πάρουν μέρος στην έρευνα ή να διακόψουν όποτε θελήσουν. • Δώστε λεπτομέρειες ως προς την ανωνυμία/εχεμύθεια/εμπιστευτικότητα των δεδομένων και τη χρήση κωδικού/αρχικών εξηγώντας τους λόγους. • Σημειώστε τον χρόνο απασχόλησης των συμμετεχόντων. • Ενημερώστε ότι τα αποτελέσματα της έρευνας ενδεχομένως να δημοσιευθούν σε επιστημονικά περιοδικά, ότι θα χρησιμοποιηθούν για διδακτικούς σκοπούς κ.λπ. και ότι όλοι μπορούν να έχουν δυνατότητα ενημέρωσης, είτε ο καθένας για τον εαυτό του ή για τα γενικά αποτελέσματα, αν επιθυμούν. • Σημειώστε ότι η έρευνα γίνεται για καθαρά επιστημονικούς λόγους και ότι δεν υπάρχει εκμετάλλευση. • Τονίστε ότι δεν υπάρχει (ή υπάρχει) άλλο όφελος για τους συμμετέχοντες πέραν της ικανοποίησης από τη συμμετοχή τους στο συγκεκριμένο επιστημονικό έργο.
<ul style="list-style-type: none"> • Τίτλος της εργασίας: • Σκοπός της εργασίας: • Οφέλη που θα προκύψουν από την εργασία:
<p>Διαδικασία εργασίας:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγράψτε τι πρόκειται να κάνουν οι συμμετέχοντες. • Εξηγήστε πώς θα συγκεντρώσετε τα δεδομένα (λ.χ. όργανα μέτρησης, χώρος, επίβλεψη, μέτρα ασφαλείας). • Χρόνος απασχόλησης. • Κάντε σαφές ότι δεν υπάρχουν ή υπάρχουν κίνδυνοι (π.χ. κόπωση, δυσφορία).

Ευχαριστήστε τούς συμμετέχοντες για τη συμμετοχή τους στην έρευνα.

Υπογραφή ερευνητή:..... Ημερομηνία.....

Τηλέφωνο..... E-mail: .....

Δηλώνω ότι: α) διάβασα και κατανόησα το περιεχόμενο έρευνας με τίτλο

.....
που διεξάγεται από επιστημονικό προσωπικό του Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Αθηνών, β) μου δόθηκε το δικαίωμα να αποφασίσω αν θα συμμετάσχω ή όχι, γ) μου δόθηκε το δικαίωμα να κάνω διευκρινιστικές ερωτήσεις, δ) η συμμετοχή μου είναι εντελώς εθελοντική, ε) έχω δικαίωμα να διατηρήσω την ανωνυμία μου και στ) έχω δικαίωμα να διακόψω όποτε θελήσω.

Ονοματεπώνυμο δηλούντος ή χρήση κωδικού ή αρχικών.....

Υπογραφή .....

Υπογραφή γονέα ή κηδεμόνα ή άλλου νόμιμου υπευθύνου (ισχύει για τις ειδικές περιπτώσεις) .....

Ημερομηνία.....

Υπογραφή ατόμου που πήρε τη συγκατάθεση ..... Ημερ/νία.....

Σημείωση:

- Μην ξεκινήσετε την έρευνα αν δεν έχετε επιστολή αποδοχής από την Επιτροπή Επιστημονικής Δεοντολογίας.
- Ενημερώστε αμέσως την Επιτροπή Επιστημονικής Δεοντολογίας για κάθε πρόβλημα που ήθελε προκύψει κατά τη διάρκεια της έρευνας.

Κατάλογος απαιτούμενων δικαιολογητικών:

1. Αίτηση προς την Επιτροπή Επιστημονικής Δεοντολογίας
2. Δήλωση συγκατάθεσης
3. Αντίγραφα όλων των ερωτηματολογίων που θα χρησιμοποιηθούν στην έρευνα
4. Όποιο άλλο υλικό που κατά την γνώμη σας θα εξυπηρετήσει το έργο της επιτροπής.

Η αίτηση, η δήλωση συγκατάθεσης και τα επισυναπτόμενα έντυπα υποβάλλονται στη γραμματεία της επιτροπής σε ηλεκτρονική και γραπτή μορφή.